

KRISTUS SONCE ŽIVLJENJA

Postni čas sovpada s časom, ko kmetje, vinogradniki in sadjarji opravljajo pomembna dela, od katerih je zelo odvisen njihov letni pridelek. Kdor se na sadjarstvo ne spozna, se mu zdi zelo neumno, da sadjar obrezuje in meče proč veje, ki bi lahko jeseni bogato rodile. Toda pameten človek ve, da vse veje nikoli ne bodo rodile, zato jih odstrani, da ne bi bremenile debla in odžirale dobrim vejam potrebnih sokov in drugih snovi. Rodnim vejam je potrebno zagotoviti tudi dovolj sonca, zato mora marsikatera senčna veja stran. Letošnji obrezovalec mora načrtovati pridelek tudi za prihodnja leta, zato pripravlja temu primerno deblo. Pri vsem tem pa je sadjar potrpežljiv in budno sledi tudi vsem drugim zakonom narave, kajti le-ta se bo proti njemu gotovo obrnila, če bo od nje kaj izsiljeval in od nje zahteval preveč. Kako poučna je lahko narava tudi za utrjevanje krepkega zdravja našega telesa in duha! Naravne so zato tudi naše postne vaje (molitev, branje božje besede, dobra dela, odpoved stvarim v korist potrebnih, predvsem lačnih, ter odstranjevanje negativnih navad in razvad...), "da bi si znova očistili srca, se osvobodili samoljubja in si sredi skrbi za minljive stvari bolj prizadevali za to, kar je večno", kot nas spodbuja bogoslužje ob začetku štiridesetdnevnega postnega utrjevanja.

Velikonočna Aleluja naj vsem ljudem dobre volje odpre nova obzorja duha. Kristusova vstajenjska poslanica sporoča človeštvu mir, ki ga danes še tako potrebujemo. Da bi vse to občutili in zaživel tudi vsi mi, želimo in voščimo našim bralcem, sodelavcem, prijateljem in vsem Slovincem doma in po svetu!

Uredništvo in uprava Novega glasa

Z bistvom posta se sklada tudi čudovita misel trdoživnega kraškega pesnika Kosovela: "Veliko moraš pretrpeti, da to spoznanje pridobiš: kdor hoče ljubiti, živeti, ta mora poljubiti križ". Se-me, ki v zemlji ne umre in segnije, ne bo nikoli prineslo bogatega sadu, novega življenja. Tudi današnji kristjan se tega vedno zaveda, zato se je velikodušno, potrpežljivo in optimistično. Slovenci smo zaradi ne vem kakšnih genov v preteklosti marsikdaj poudarjali temno, težjo stran življenja - skratka križ. Toda križ, smrt in grob so v Jezusovem življenju bili v ospredju le slabe tri dni in samo kot priprava na velikonočno neskončno prihodnost za vse ljudi dobre volje. Kristus je šel skozi zid trpljenja in smrti, da bi nam odprl pot življenja in bi mi šli za njim.

Koliko pozitivnega naboja, spodbude in luči za naše temne trenutke, predvsem tiste, ko se nam zdi, da se v našem življenju ponavlja le veliki petek! Toda veter lahko razžene tudi najbolj temne oblake. Velikonočno sporočilo me vedno spominja na droben dogodek življenja izpred nekaj let. Razmišljal sem, kako rešiti velik življenjski problem, ki se je zdel nerešljiv. Kot da bi se izogibal zavestnemu reševanju tega problema, sem se zgodaj zjutraj odpravil na sprehod čez polje. Tam sem na tleh opazil sončnico, ki jo je nekdo pomendral in je bila vsa zmečkana ob poti. Podzavestno sem takoj našel nekaj paličic, s katerimi sem podprl nalomljene veje in jih za silo povezal z nekaj bilkami trave.

STRAN 3

MARJAN MARKEŽIČ

02 Drago Legiša KOSOVO: IN ZDAJ?

Naša naloga pa je, da smo pričevalci našega časa! Napraviti moramo vse, da vera postane kultura: vera, ki ne postane kultura, ni sprejeta v celoti in tudi ni doživeta.

Duilio Corgnani (glavni urednik katoliškega tednika *La Vita Cattolica*)

02 Vida Valenčič BO PRODI REFORMIRAL EVROPO?

03 Drago Legiša / intervju MSGR. EVGEN RAVIGNANI

04 Janez Povše VSTAJENJSKI LJUBEZNI VEČ PROSTORA!

05 Jurij Paljk SV. OČE ODLOČNO PROTI VOJNI

06 Saša Martelanc POŽIREK PRIJATELJSTVA

06 Majda Artač Sturman NEZNOSNA PRAZNINA PRAZNOVANJ

07 Marko Vuk TRI MARIJE OB GROBU

07 Andrej Bratuž VELIKA NOČ V GLASBI

09 Marko Tavčar / pogovor NADA PERTOT O PISMIH KOSOVELU

17 Marjan Drobež SLOVENIJA: ODMEVI NA VOJNO

Andrej Kosič, Vstajenje, 1999, osnutek za vitraj

SVET OKROG NAS

DRAMATIČNI RAZPLET DOGODKOV
NA KOSOVU

IN ZDAJ?

DRAGO LEGIŠA

Vse kaže, da obisk, ki ga je v torek, 30. marca, opravilo rusko poslanstvo v Beogradu, ni imel zaželenega in pričakovanega uspeha. Predsednik ruske vlade Primakov se je v spremstvu zunanjega in obrambnega ministra pogovarjal s Slobodanom Miloševićem celih šest ur, a srbski predsednik še vedno odklanja tri temeljne pogoje, ki jih postavlja Atlantska zveza za prekinitev vojaškega posega: 1. Srbija naj umakne vojsko in svoje posebne enote s Kosova; 2. naj podpiše mirovni dogovor, ki so ga sprejeli in že podpisali predstavniki kosovskih Albancev, in 3. naj pristane, da enote Atlantske zveze nadzorujejo spoštovanje podpisane sporazuma. Le v tem primeru bi se takoj prenehala vojaška intervencija.

Milošević pa zahteva, naj se predvsem takoj preneha "agresija na Zvezno republiko Jugoslavijo", poudarja, da je sporazum, dosežen v gradu Rambouillet, mrtvorojeno dečko, zaradi česar je potrebno pogovore obnoviti na drugačni osnovi, in da bi bil končno pripravljen zmanjšati svoje oborožene sile na Kosovu ter dovoliti beguncem, da se vrnejo domov.

Tako nemški kancler Schröder, ki se je s Primakovom srečal v Bonnu, ko se je slednji vračal v Moskvo, kot ameriški predsednik Clinton sta že v torek zvečer izjavila, da so Miloševićevi pogoji in predlogi nesprejemljivi. Zato bo Atlantska zveza poostрила napade na Srbijo oziroma Zvezno republiko Jugoslavijo.

Medtem nastaja na Kosovu prava pravcata človeška katastrofa. Kosovarji, predvsem ženske in otroci ter starejši ljudje, se množično, v celih trumah zatekajo v sosednjo Albanijo, Črno goro in Makedonijo. Pripovedujejo o množičnih pobojih in požigih celih vasi. To zločinsko delo opravljajo povečini srbske pa-

ravojaške enote. Tako je na Zahod prišla novica, da so bili zverinsko ubiti tudi trije vidni predstavniki kosovskih Albancev. Nasilne smrti so umrli 66-letni Fehmi Agani, tesni sodelavec znanega mirovnika Rugove, njegov politični svetovalec Aluxsh Gashi in pesnik Mehemeti. Ubit je bil ba- je tudi glavni urednik dnevnika *Koha Ditore* Baton Haxiu. Rugovi so požgali hišo in se trenutno ne ve, kje se skriva; ne ve se, ali je sploh še živ. V Prištini pravijo, da je bilo v zadnjih dneh aretiranih in odpeljanih neznanokam 40 albanskih intelektualcev in političnih osebnosti, poročajo tudi o množičnih pobojih albanskih učiteljev. To pomeni, da je v teku pravi rododomor.

Trenutno mora torej postati ena prvih skrbí mednarodne skupnosti takojšnja in neposredna pomoč množici beguncev. V ta namen je dala Italija pobudo za začetek t.i. akcije *Mavrica*, kar pomeni takojšnje urejanje primernih zbirnih središč, zlasti na ozemlju Albanije in tudi Makedonije ter Črne gore, kjer naj najdejo prvo zavetje ubežniki pred nasiljem. Jasno je, da bodo morale tudi pristojne mednarodne organizacije opraviti svojo dolžnost. Pri tem velja omeniti, da je Evropska zveza že nakazala 20 milijard lir, s katerimi razpolaga za pomoč beguncem evropska ko-

misarka, Italijanka Emma Bonino. Zelo aktivna je v zadnjih tednih tudi vatikanska diplomacija. Še v torek, 30. t.m., so se v Vatikanu zbrali veleposlaniki vseh 19 držav članic atlantskega zavezništva in

veleposlanik Rusije pri Svetem sedežu ter s kardinalom Sodanom in njegovimi sodelavci proučili možnost prekinitve nasilja na Kosovu, pri čemer upoštevajo predvsem papežovo izjavo, po kateri se nasilje ne more odpravljati z nasiljem, temveč je treba sesti za skupno mizo in spore reševati na miroljuben način. Atlantska zveza bo sicer, kot vse kaže, nadaljevala z vojaškimi napadi in jih tudi zaostrila, vendar je veliko vprašanje, ali se bo s tem položaj na Kosovu zares umiril.

GOSPODARSKA IN DRUŽBENA STISKA V RUSIJI

RUSIJI SO ODMRZNILI
VELIKO POSOJILO

Glavni ravnatelj Mednarodnega monetarnega sklada Michel Camdessus in ruski ministrski predsednik Ivan Primakov sta v Moskvi sporočila, da je Mednarodni monetarni sklad odmrznil posojilo, ki ga je bil priznal Rusiji že za vlade Sergeja Kirienka. V lanskem avgustu pa je posojilo bilo zamrznjeno, ker je takrat ruski rubelj doživel pravo katastrofo. Sergej Kirienko je moral odstopiti, na njegovo mesto pa je prišel Ivan Primakov, v čigar vladi so tudi predstavniki ruske komunistične stranke.

Ivan Primakov je o tem za Rusijo izredno važnem problemu hotel razpravljati v Washingtonu prejšnji teden in je bil že na poti v ZDA, ko je od podpredsednika ameriške vlade Ala Gora prejel poročilo, da bo Atlantsko zavezništvo začelo z vojaškim posegom v Srbijo. Demonstrativno je zato prekinil polet in se je njegovo letalo vrnilo v Moskvo. V rusko prestolnico pa je nekaj dni zatem prišel ravnatelj Mednarodnega monetarnega sklada Camdessus in je bil v razmehu kratkem času dosežen sporazum, na kar so očitno vplivali tudi najnovejši dogodki na Kosovu oziroma Zvezni republiki Jugoslaviji. Po tem sporazumu bo Rusija v štirih obrokih prejela skoraj pet milijard ameriških dolarjev. Prvi obrok bo izplačan še ta mesec, zadnji pa do februarja prihodnjega leta. Ruska vlada je pod vodstvom Ivana Primakova izoblikovala nov načrt stabilizacije gospodarstva v državi, ki pa se bistveno ne razlikuje od načrta, ki ga je bila odobrila vlada Sergeja Kirienka. Problemi so namreč ostali isti in so se verjetno še poslabšali, saj je verjetno znano, da vojaki zelo neredno prejemajo plače; isto velja tudi za izplačevanje pokojnin.

DL

VISOKO IMENOVANJE ZA ITALIJANSKEGA POLITIKA

BO PRODI REFORMIRAL
EVROPO?

VIDA VALENČIČ

V burnem dogajanju zadnjih dni, ko se lahko celotno svetovno ravnanje iz ure v uro spremeni, je v Berlinu potekal evropski vrh, ki je prav gotovo doživel nelahke trenutke. Istočasno sta se na evropskem prizorišču odvijali dve dogajanji izjemne pomembnosti: na eni strani so letala Atlantskega zavezništva obstreljevala Beograd, na drugi pa so sedeli za isto - ogromno - mizo politični voditelji naše šibke Evrope, ki se lahko ponaša pravzaprav predvsem z večnim oklevanjem. ZDA, ki dejansko vodijo Atlantsko zavezništvo, so se odločile za napad na Miloševića; posredno je to dejanje pomenilo tudi, da je Evropa na psu, da nima politične moči in da ne zna rešiti lastnih - evropskih - problemov.

Kolena, na katerih sloni skupna Evropa, so zelo šibka. Obstaja sicer evro; ob njegovem rojstvu smo si nadejali, da se Evropi obetajo le zlati časi. Kar je tudi res, vendar do danes lahko to velja le za gospodarstvo. Kaj pa politika, kaj pa sociala, kaj pa neka skupno-evropska miselnost milijonov prebivalcev te celote? Berlinski vrh voditeljev članic EU je pomenil predvsem trezno soočenje z zahtevo po takojšnjih ukrepih. Eden takih ukrepov je bila izvolitev Ro-

mana Prodi za novega predsednika Evropske komisije. Tiste komisije, ki je bila pred nekaj tedni prisiljena odstopiti zaradi umazanih poslov. Če so bili za nepotizem, sleparjenje in poneverjanje računov krivi le določeni posamezniki, je zadeva vendar eklatantno privedla na dan velike probleme bruselskih hodnikov: nekoordiniranost, slabo porazdeljene naloge, pomanjkanje nadzora in večno trenje med Brusljem in posameznimi vladami. Prodi bo evropskemu organu predsedoval v enem najtežjih obdobjih od njegovega nastanka: na krožniku so krvavo potrebne institucionalne reforme, širitev na Vzhod, nova politika za južno-evropske države, izoblikovanje nekih skupnih smernic v zunanji politiki. Kot najtežjo nalogo pa bo Prodi imel ustvarjanje novih delovnih mest. Evropska komisija se je v letih prelevila v izredno hibriden organ: ima tako raznolike naloge, kot je določitev ekonomskih smernic za vse države članice EU, tkanje diplomatskih vezi z drugimi državami, sojenje v primeru nezakonite konkurence, upravljanje evropskih zakonov in še nešteto drugega. V takem kaosu pa se Evropska komisija ni znašla in je tudi sama podlegla nezakonitim igricam, ki se rade razrašajo v kaotičnih situacijah, ko ne obstaja jasen nadzor nad delovanjem.

Prodi se prav gotovo ne bo iznevil svojih nalogi, to pa zaradi svojih dolgoletnih izkušenj v upravljanju in reševanju zamotanih situacij. Zanj so se skoraj soglasno izrekli vsi voditelji skupne Evrope, ki si želijo človeka, ki bi bil zmožen zaveziti nespametno trošenje denarja. Prodi kot sposoben ekonomist je nedvomno prava oseba, ki lahko izpelje tako ambiciozen načrt. Italijo je pripeljal v skupno valuto in naloga je bila vse prej kot lahka. Hkrati pa si ti voditelji, ki so zanj glasovali na berlinskem vrhu, verjetno ne želijo take okrepitve Evropske komisije, ki bi pomenila, da bi ta organ postal tudi protagonist evropske politike. Prodi pa ima vse namene spremeniti vlogo organa, kateremu predseduje. Med prvimi reformami bo izvolitev posameznih komisarjev, katere ne bi več imenovali posamezne države, temveč bi bili podvrženi volitvam, tako kot evropski parlamentarci. Prodi si želi predvsem nove moči za ta evropski organ, novih odnosov z evropskim parlamentom. Za njegovo izvolitvijo se je, med drugim, sušljalo, da so ga italijanski vladni krogi oddaljili od nacionalne politike. Kakorkoli že, s svojimi izkušnjami, predvsem pa z ambicioznim programom, ki ga je že delno napovedal, je Prodi prava oseba, ki lahko odmoti klobčič številnih interesov znotraj Evropske komisije.

KOSOVSKA KRIZA
V OSPREDJUVOLITVE
NEKOLIKO
V OZADJU

Kosovska kriza je povzročila, da so stopili v ozadje marsikateri problemi, v Italiji zlasti tudi tako kočljive težave, kot je vrsta skorajšnjih zaporednih volitev, čemur pravijo volilni zamašek. Neglede na razvoj zelo pomembnih mednarodnih dogodkov pa seveda redno potekajo priprave na volilne preizkušnje. Prva bo že 18. aprila, ko bo referendum za odpravo tistih predpisov, po katerih se 25 odstotkov poslancev izvoli po proporcionalnem sistemu. S tem so zakonodajalci svojčas hoteli ohraniti veljavnost in pomen delovanja političnih strank, kot ga predvideva 49. člen republiške ustave. Pobudniki referenduma pa menijo, da je to ena glavnih ovir, ki preprečuje politično stabilnost v državi. Zavzemajo se namreč za tako imenovani dvopolni politični sistem. Kdor na volitvah zmaga, naj ostane na oblasti do konca mandata, poraženci pa morajo opravljati vlogo opozicije, ki je prav tako pomembna kot vladna večina. To gledanje pa ima seveda precej nasprotnikov, med njimi so najglasnejše manjše politične stranke, ki se čutijo naravnost življenjsko ogrožene.

Drugi zelo pomemben dogodek bo izvolitev novega predsednika republike. Sedanjemu predsedniku bo mandat pretekel konec maja, še prej pa bi parlament na skupnem zasedanju in ob sodelovanju predstavnikov posameznih dežel moral izvoliti novega državnega poglavarja. Jasno je, da bo za to izvolitev potreben sporazum večjega števila političnih strank, saj se za izvolitev predsednika republike zahteva kvalificirana večina. Nujen je tudi dogovor z opozicijo ali vsaj z njenim delom.

Tretja in zadnja preizkušnja bodo volitve za novi evropski parlament; te bodo 13. junija. V tej zvezi je potrebno omeniti predvsem novost, ki jo predstavlja imenovanje Romana Prodi za novega predsednika Evropske komisije, ki je dejansko izvršna oblast Evropske zveze. Bivši ministrski predsednik Prodi je bil namreč pobudnik gibanja, ki bo nastopilo na evropskih volitvah s svojo kandidatno listo, katere znak je osliček. Položaj, ki je nastal s pomembno funkcijo Prodi, bo gotovo vplival na nadaljnji razvoj dogodkov, saj je znano, da je gibanju zmanjkalo nekakšna udarna pest.

DL

NOVI
GLASUREDNIŠTVO
IN UPRAVA:

GLAVNI UREDNIK: ANDREJ BRATUŽ

ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO LEGIŠA

IZDAJATEL: ZADRUGA GORIŠKA MOHORIJEVA, PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN

REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

TISK: TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA: ITALIJA in SLOVENIJA 70.000,

INOZEMSTVO 110.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 140.000 LIR

POŠTNI TEKOČI RAČUN: 10647493

CENA OGLASOV: PO DOGOVORU

FC

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18

TEL 0481 533177

FAX 0481 536978

E-MAIL noviglas@tmedia.it

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3

TEL 040 365473

FAX 040 775419

E-MAIL nglasts@tin.it

S 1. STRANI

INTERVJU / MSGR. EVGEN RAVIGNANI

KRISTUS
SONCE...

Ko sem se oddaljeval in primerjal trenutni osebni problem z usodo sončnice, sem sam pri sebi modroval nekako takole: "Glej, kako neumni smo ljudje! Vse hočemo rešiti sami, brez božje pomoči in ponujene roke sočloveka. Zares me zanima, če bo sončnica dobila moč iz sebe in se tudi z zadnjimi močmi obrnila proti izviru svoje energije - soncu." Kot nepopravljivega optimista me je zvečer nekaj gnalo nazaj k tisti nesrečni sočnici in glej: bila je pokonci, uprta proti sončnemu zahodu, moje podpirne paličice pa so ležale na tleh! Zame je bila to klasična lekcija narave, ki na vsak način hoče živeti, rasti. V sebi je sončnica našla delček moči, da se je lahko obrnila proti soncu. In ko se je tja usmerila, je od sonca takoj začela črpati potrebno energijo, ki se je od cveta pretakala na deblo in korenine.

Kristusovo velikonočno sporočilo presega energijo sonca, ki daje vse-mu rasti. Zato je kot na dlani, kje je naš problem, če nismo veseli, dovolj korajžni in pozitivno naravnani. Nujno je, da se proti temu soncu z veliko začetnico obrnemo in postanemo dobri prevodniki. Njegove energije v današnji svet, ki večkrat raje preklinja temo, kot da bi prižigal luč upanja. Če tega ne storimo, smo podobni opici v živalskem vrtu. Dobri ljudje so ji velikodušno metali v kletko orehe. Opica si jih je malo ogledovala, se z njimi še malo igrčkala in potem zavrgla, ne da bi se potrudila na kakšen način razbiti lupinico in bi tako ugotovila, da je znotraj lupine hranljivo jedro.

Problem vstajanja je za človeka res trd "oreh", toda s plača se razbiti lupino in priti do čudovitega jedra - smisla življenja. In potem nam bo nevidni sopotnik kakor razočarani učencema na poti iz Jeruzalema v Emavs odprl oči, da bomo tudi mi razumeli vsa božja pisma in iz njih živeli vstajenjsko, pogumno življenje in bomo tudi mi navdušeno vzklicali na glas ali pa vsaj v tišini svojega srca in z učencema ugotavljali: "Ali ni bilo najino srce goreče v nama, ko nama je po poti govoril in razlagal pisma?"

Bog dela v nas tiho, neopazno, počasi, brez velikih besed, a vztrajno. Dovolj je, da mu odpremo srce, kajti kljuka je na notranji strani našega srca. Vstopil bo, le če mu bomo odprli, in bo potem spodbujal našo duhovno rast, polno sonca. Tudi narava se spomladi prebujata tiho in počasi - najprej poprek, potem cvet in končno vedno bolj debel sočen sad.

Vsem bralcem Novega glasa in ljudem dobre volje želim veliko miru, velikonočne luči in obilnih duhovnih sadov, ki jih lahko spodbudi in jim pomaga v polnosti dozoreti le Getsemanski Vrtnar!

POMAŽAJMO
TRPECIM IN
PREGANJANIM!

Naše bralce in ljudi dobre volje pozivamo, naj po svojih močeh pomagajo trpečim in preganjanim s Kosova. Darove v denarju sprejema tudi naša uprava, ki bo poskrbela, da bodo prispevke nemudoma prejele pristojne ustanove in dobrotelne organizacije.

NOVI GLAS

Z ZAUPANJEM V PRIHODNOST!

DRAGO LEGIŠA

S prijateljem in kolegom Mirom Oppeltom sva msgr. Evgena Ravignanija prvič obiskala, ko je še bil škof v Viktoriu Venetu, a je že bil prejel imenovanje za novega škofa v Trstu. Mira Oppelta veže na msgr. Ravignanija že dolgoletno prijateljstvo, saj sta nekaj let živela v isti župniji v Trstu. Osebnost sta me že tedaj prijetno presenetili njegova velika sproščenost v pogovoru ter jasnost njegovih izjav. Pred velikonočnimi prazniki sva ga v petek, 26. marca, obiskala na škofiji v Trstu, kjer je naju spet priskrben sprejel in zadržal na daljšem pogovoru. Prav rad je tudi pristal na intervju za naš tisk, za kar smo mu v uredništvu zelo hvaležni.

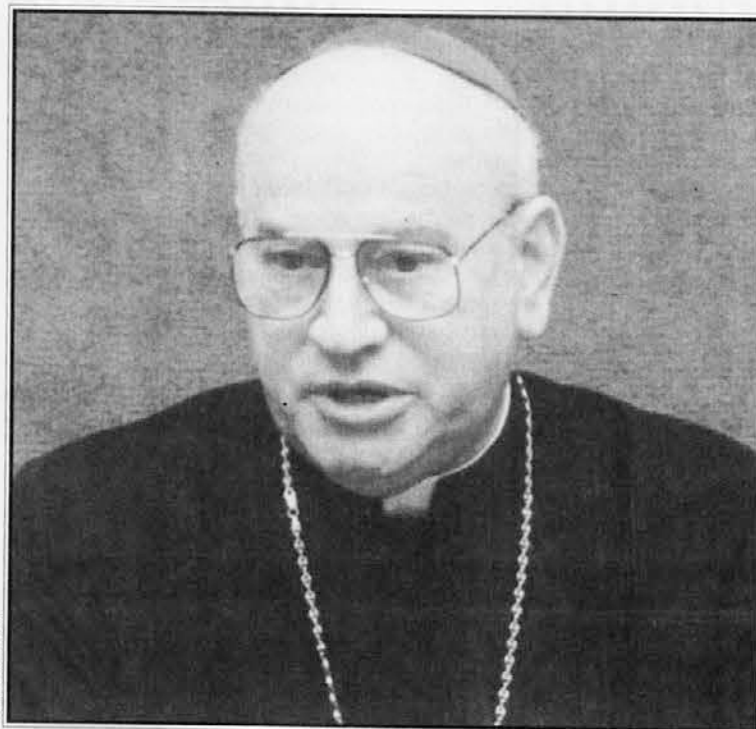
V letošnjem februarju sta potekali dve leti, odkar ste se vrnili v Trst in prevzeli vodstvo tržaške Cerkve. Je podoba Trsta drugačna od tiste, ki ste si jo predstavljali?

V bistvu ne. Stvarnost, ki sem jo poznal pred skoraj 14 leti, se ni veliko spremenila. Nekateri problemi so ostali bolj ali manj enaki, če se že niso zaostri zaradi dolgoletnih neuresničenih upov ali zaradi ne povsem uresničenih načrtov. Gre za probleme mesta z občutnim demografskim padcem, kjer je število ostarelih zdaj večje od števila mladih; gre za mesto, ki trpi, ker na njegovem ozemlju ni ustrezne mreže malih in srednjih industrijskih obratov. Slednji bi namreč skupno s pristaniščem in z velikimi industrijskimi podjetji mogli zaposliti mlade. Ti so pogosto prisiljeni drugod iskati zaposlitev, ki ustreza njihovu znanju in sposobnostim; gre za mesto, ki že stoletja pozna sožitje v medsebojnem spoštovanju različnih etničnih skupnosti, različnih veroizpovedi in različnih tradicij; gre končno za mesto, ki se pogosto zdi - četudi to ni - preveč vdano, da bi se z zanosom lotilo gradnje lastne prihodnosti.

Kateri so glavni problemi, s katerimi se kot vrhovni dušni pastir srečujete?

Velik problem je pomanjkanje duhovnikov, ki bi lahko skrbeli za naše skupnosti. Takšna potreba je še večja v slovenskih skupnostih in župnijah. Duhovniki v pastirskih službah so odlični in vredni občudovanja. Toda nekateri ne morejo mimo starostnih tegob, nekaterim pa se vedno ne posreči, da bi dajali ustrezne odgovore na pastoralne zahteve, ki jih je vedno več. Med temi zavzemata pomembno mesto predvsem vzgoja mladih in kultiviranje vere v sekularizirani družbi. Kočljivo vprašanje predstavljajo tudi družine, kjer ni več zakonske zvestobe in kjer ločitve ter razveze otežujejo vedro vzgajanje otrok. Obstajajo, seveda, še drugi problemi.

Kaj bi morali kristjani predvsem narediti, da bi se

najbujši problemi, če že ne odpravili, vsaj omilili?

Od nas kristjanov se zahteva, da stvarnost pogumno jemljemo na znanje in da si prizadevamo, naj bo pričevanje naše vere bolj jasno in bolj prepričljivo. To se ne bo moglo zgoditi, če ne bomo z zanosom premagali tiste površnosti v veri, ki nam brani doumevanje globljega smisla življenjske poti. V tej zvezi moramo predvsem okrepiti svojo vero. Za hujše probleme nam ni na voljo le neprecenljiva učinkovitost molitve, temveč tudi vedro in veselo zakonsko ter družinsko življenje.

Kakšno je splošno stanje vernosti v mestu in okolici?

Ne gre za takšno bolezensko stanje, ki bi že bilo razlog za veliko zaskrbljenost. Imamo vsekakor opravka z zdravstvenim stanjem, ki ga prav gotovo ne morem označiti za optimalno. Mesto ima svojo, tako imenovano laično kulturo, njegovo srce pa je odprto za sporočilo vere, v njem dialog najde svoj prostor in razumevanje. Potrebno pa je evangelizirati kulturo in v duhu lojalnega soočenja poskrbeti, da drugi spoznajo lepoto naše vere in jo sprejemajo kot veliko luč - kar tudi je -, ki pomaga razumeti življenje kot veliko preizkušnjo ljubezni, ki odkriva smisel življenja.

Opažate morda kakšne otipljivejšje znake izboljšanja odnosov med Italijani in Slovenci, zlasti med verniki obeh jezikovnih skupnosti?

Da, odločno. Zlasti v zadnjih 20 letih je naša družba prehodila lepo pot. Naj mi bo dovoljeno tudi podčrtati, da je škof Bellomi z veliko mero poguma in enako mero potrpežljivosti začrtal pot, pa kateri sam laže hodim. Med verniki spontano narašča prisrčnost, kar velja zlasti za mlade, a ne samo zanje. V župnijah, v katerih živita obe narodni skupnosti, se danes pogosto daruje sveta maša v obeh jezikih, podajanje roke v znak miru pa ni le formalno vljudnostno dejanje, temveč znak zorenja v medsebojno sprejemanje. Vztrajno si je treba prizadevati za nadaljnjo hojo po tej poti bratstva, saj smo vsi člani ene same Cerkve in prebivalci istega mesta: kako bi mogli ostati ločeni?

Mislite, da je tržaška Cerkva v tem pogledu dovolj

dejavna? V čem bi bilo treba metode njenega poslanstva predvsem posodobiti?

Zdi se mi, da tržaška Cerkva gre odločno v to smer. Modro je nadaljevati s takšnimi naporji. Kar zadeva posodabljanje metod v nauku naše Cerkve, menim, da je ob tolikšem številu dejanj in dogodkov, ki so povezani z našim življenjem, potreben razmislek celotne skupnosti. Iz tega se lahko porodi objektivnejša in bolj utemeljena ocena posameznih pobud in situacij. Zavedati se moramo, da smo bili vsi deležni darov Sv. Duha in da zato lahko ocenjujemo sedanjost ter načrtujemo prihodnost. Ne sicer kot posamezniki, temveč skupno duhovniki, laiki in škof.

Skupno z ostalimi škofi v Furlaniji Julijski krajini ste načeli nekatera pomembna in aktualna vprašanja iz družbeno političnega življenja. To je v javnosti imelo velik odmev, uspehov pa, kot kaže, ni videti.

Kaj menite o tem?

Dotaknili smo se nekaterih vprašanj, o katerih smo menili, da moramo povedati svoje mnenje kot pastirji, ki živimo globoko zakoreninjeni v dejanskosti svoje zemlje. Pred bojaznijo, da bi federalizem pomenil le decentralizacijo oblasti, smo poudarili, da je nujen takšen federalizem, ki bo udeležil avtonomije, med njimi avtonomijo naše dežele in njene posebnosti. Hoteli smo dalje, da bi ta federalizem bil solidaren z drugimi stvarnostmi naše države. Šlo je za poseg, ki je žel priznanje. Mnogo manj priznanja pa je bilo za oceno nekaterih pobud ali deželnih zakonskih predlogov, ki so predvidevali ustanovitev igralnice, in za druge predloge, o katerih mislimo, da so zelo škodljivi zlasti zaradi zelo kvarnih vplivov in negativnih učinkov v družbenem življenju ter pri vzgoji mladih. Res je, da smo v tem pogledu naleteli na precej gluha ušesa. Nismo pa mogli molčati, kajti dolžnost, da spregovorijo, ni odvisna od gotovosti, da te bodo poslušali.

Kakšno je po Vašem stanje vernosti slovenskih kristjanov v Vaši škofiji?

Imamo vero, ki je zakoreninjena v srcih ljudstva in ki prihaja do izra-

za v ljudski pobožnosti, kar je značilnost slovenskega ljudstva, ki je globoko verno. Na vero, ki je morda skrita, a stvarna, se sklicujejo z idealom življenja po evangeliju. Težje je morda - dolžnost pa je v tem primeru še večja - spodbujati rojstvo in nadaljnjo rast vere pri mladih, zlasti tistih v okolici mesta, a tudi v mestu samem. Za tistimi, ki niso bili vključeni v katoliške organizacije, stoji namreč vzgoja, ki je v preteklosti ignorirala versko dimenzijo življenja. In prav to je verjetno eden razlogov, zaradi katerih med mladimi Slovenci manjkajo duhovni poklici. Sam mislim, da k reševanju tega problema pomaga stalna in zaupljiva molitev vsega krščanskega občestva; da sta nujni poslušanje in duhovno vodstvo duhovnika, ki naj ob kočljivem spoštovanju svoboščin neposredno prizadejih omogočata, da mladi spoznajo duhovniški poklic in najdejo oporo pri svoji odločitvi. Nujne so končno tudi izkušnje, ki jih dajejo skupinska ali cerkvena združenja.

Pred kratkim je bil na obisku v Trstu, ljubljani in Zagrebu patriarh srbsko-pravoslavne Cerkve Pavle.

Kako ocenjujete njegov obisk in zlasti njegove besede ob tej priložnosti?

Bil je pomemben obisk ne samo v zgodovinskem pogledu - šlo je za prvi obisk srbsko-pravoslavne patriarha pri tržaški skupnosti, ki tu živi že od leta 1700 - in ne le zaradi dragocenega jamstva ekumenskemu dialogu, ampak tudi zaradi poziva, naj se moli, da bi se zaskrbljujoči spor na Kosovu odpravil na miroljuben način. Šlo je za poslanico, ki jo je prav 23. marca Sveti sinod srbsko-pravoslavne Cerkve naslovil na svet in v kateri je ponovno izjavil, da je "pot nenasilja in sodelovanja edina, ki jo Bog blagoslovja in je v skladu z moralnim zakonom in s človeško ter božjo izkušnjo". Zahteval je dalje, naj se "vsi spopadi takoj prekinijo in naj se problemi rešujejo z miroljubnimi in političnimi sredstvi". Gre za besede, ki so že same po sebi pomembne in so velikega pomena ob žalostnih dogodkih, ki so z njimi v zvezi, da avtoritativnosti mesta, s katerega prihajajo, niti ne omenjam.

Kaj bi za letošnjo Veliko noč povedali našim bralcem in svojim vernikom?

Vernikom tržaške škofije in bralcem vašega tednika, ki ga spremljam z zanimanjem in ga cenim, bi rad izrazil prisrčno in bratsko voščilo: naj praznik Velike noči, ki je dan, ko življenje premaguje smrt, še bolj utrdi upanje, da bodo s prenovljenim zaupanjem gledali v prihodnost. V ta namen z iskreno in živo ljubeznijo molim zanje in za njihove družine.

Gospodu škofu se uredništvo in uprava Novega glasa iskreno zahvalujeta za misli, ki jih je izrazil, in mu prav tako iskreno voščila vesele in blagoslovljene velikonočne praznike ter veliko nadaljnega uspeha pri izvrševanju njegovega vzvišenega poslanstva.

3

ČETRTEK
1. APRILA
1999

BIBLIČNA RAZMIŠLJANJA OB BOGOSLUŽNIH BERILIH V LITURGIČNEM LETU A

ŽLAHTEN IZBOR BOŽJE BESEDE,
NEDELJO ZA NEDELJO

ZVONE ŠTRUBELJ

VELIKA NOČ

Prvi dan tedna je prišla Marija Magdalena navsezgodaj, še v temi, h grobu in je videla, da je kamen odstranjen od groba. Tedaj je stekla in prišla k Simonu Petru in k drugemu učencu, ki ga je imel Jezus rad, ter jima rekla: "Gospoda so vzeli iz groba in ne vemo, kam so ga položili." Peter in oni drugi učenec sta šla ven in se odpravila h grobu. Skupaj sta tekla, vendar je drugi učenec Petra prehitel in prvi prišel h grobu. Sklonil se je in videl povoje, ki so ležali tam, vendar ni vstopil. Tedaj je prišel tudi Simon Peter, ki je šel za njim, in vstopil v grob. Videl je povoje, ki so ležali tam, in prtič, ki je bil na Jezusovi glavi, vendar ni ležal s povoji, temveč posebej zvit na drugem mestu. Tedaj je vstopil tudi oni drugi učenec, ki je prvi prišel h grobu; in videl je in veroval. Nista še namreč umevala Pisma, da mora vstati od mrtvih. Nato sta se učenca vrnila domov. (Janez 20, 1-9)

KRISTUSOVO VSTAJENJE KOT DAR VERE, IZROČEN CERKVI

Tek in naglica. Marija Magdalena še v temi vstane in pohiti h grobu. Po odkritju praznega groba steče k učencema, ki se hipoma poženeta v tek. Janez prehiti Petra. Stopita v grob, nato se vrmeta domov.

Evangelist Janez, avtor poročila o Jezusovem vstajenju, namerno pripoveduje o odkritju praznega groba z metaforo poti. Gre za nemirno iskanje. Marija Magdalena in oba učenca, Peter in Janez, iščejo ljubljeno osebo, ki je bila obsojena, križana in položena v grob. Njihovo iskanje se na cilju spremeni v odkritje in zrenje skrivnosti, Kristusovega vstajenja.

Ali niso njihova pot, njihovo iskanje in njihovo odkritje krasne podobe za kristjanovo vero v osrednjo resnico krščanstva? Za vero v Kristusovo vstajenje je potrebno, tako kot je storila Marija Magdalena, iziti iz noči in steči iz mesta našega vsakdanjega življenja, iz trdnih opornih točk gotovosti, ki smo si jih ustvarili, da lahko zdržimo ob teži dogodkov, ki vsak dan pritiskajo na nas. Potrebno je oditi, še več, steči na pot. Na poti postanemo romarji vere. Skrivnost Kristusovega vstajenja je cilj našega romanja. Avtor pisma Hebrejcem je tako lepo zapisal: "Pojdimo mu torej naproti, ven iz šotorišča, in prenašajmo njegovo sramoto (križ!), saj nimamo tu stalnega mesta, ampak iščemo prihodnje" (Heb 13, 13-15). V drugem velikonočnem berilu apostol Pavel priporoča Kološanom in za vsako Veliko noč tudi nam, naj v moči Kristusovega vstajenja postanemo zares romarji vere: "Če ste torej vstali s Kristusom, iščite to, kar je zgoraj, kjer je Kristus, sedeč na Božji desnici. Mislite na to, kar je zgoraj, ne na to, kar je na zemlji. Kajti umrli ste in vaše življenje je skrito s Kristusom v Bogu" (Kol 3, 1-3).

Drugi vidik, ki ga odkrijemo v Janezovem poročilu o Kristusovem vstajenju, je vloga skupnosti. Marija Magdalena ne zdrži sama ob odkritju praznega groba, zato poišče trdnost v apostolih Petru in Janezu. Oba učenca si med potjo, ob vstopu v grob in na poti domov, drug drugemu pomagata. Janez, ki je hitrejši, počaka Petra. Peter, ki je konkreten, preiskuje znamenja, povoje na tleh, prtič, ki je bil na Jezusovi glavi, svoj pogled pa hitro preusmeri na intuitivnega, duhovno globokega Janeza, o katerem je zapisano: "videl je in veroval".

Resnica o Kristusovem vstajenju nam je razodeta in darovana, ker obstaja skupnost Jezusovih učencev, Cerkev. Vere v Kristusovo vstajenje si ne moremo dati sami, ampak smo jo prejeli kot najdragocenejše izročilo krščanstva od apostolov, ki so sami sebe imenovali "priče njegovega vstajenja." Vera v Kristusovo zmago nad smrtjo ni umrla, ni šla v zgodovinske arhive, ni postala "zaprta zgodovinsko poročilo" zato, ker so jo iz generacije v generacijo živeli kristjani v skupnosti, v Cerkvi.

IZ MISIJONOV

PREDRAGI!

Novi glas mi redno prihaja in iz njega imam vaše novice o vsem, kar je novega v Gorici in okolici. Na veliko soboto bo v naši šoli krščenih sedem študentov, po naših drugih šolah pa še več, to je odvisno od leta do leta... Dobro je, da so lepo priprav-

ljeni. To je krasno delo, za kar se zahvaljujem tudi prijateljem in dobrotnikom misijonov, ki molijo za nas in nas podpirajo.

Lepe pozdrave vsem! Kalvarija Velikega petka vodi v veselje velikonočnega jutra!

FR. STANKO PAVLIN,
HONG KONG, 16.3.1999

DA BI SVET DAL VSTAJENJSKI LJUBEZNI ŠE VEČ PROSTORA!

JANEZ POVŠE

Vstajenje je božanski dar, ki ga je lahko samo Bog dal človeku. Vstajenje namreč pomeni, da smrti ni več, ker je premagana enkrat za vselej in za vekomaj. Vstajenje je zato dar ljubezni in ljubezen sama. Z njim se je za človeka vse spremenilo. S premaganostjo smrti je premagan vsak strah, in ker je premagan vsak strah, so se odprla obzorja raja na zemlji, "kakor v nebesih tako na zemlji." Vsak strah je premagan, tudi tisti pred smrtjo. Iz zavestnega ali nezavednega strahu pred smrtjo pa izvirajo vsa zla. Iz strahu pred smrtjo ali nevere, po kateri se naše življenje konča s tukajšnjim koncem, se porajajo vse stiske in tesnobe, nasilje, sovraštvo. Nasilni hočejo imeti še več moči, da bi se potešili, pa se nikdar ne morejo. Nasilje v človeku, kot da bi hotelo prevzeti človekov strah pred smrtjo. Na ta način je svet še vedno prizorišče boja za večvrednost, nadvlado enega nad drugim, za nadvlado enega naroda nad drugim, za služnejšega nad manj zaslužnim, boljšega nad slabšim, za čim večji prostor, za čim večji vpliv. In iz takšnega

boja ne bi bilo videti izhoda, ko ne bi bilo daru vstajenja, ki je premagalo smrt, vse strahove ter podelilo človeku milost ljubezni.

Kajti vstajenje je v prvi vrsti ljubezen, ljubezen pa ljubi vse enako in daje enako dostojanstvo prav vsem. Ljube-

zen, ki jo je porodilo vstajenje, ukinja vsak strah, saj sem pred njo enako dragocen, kot so dragoceni vsi drugi. Vsi drugi ljudje, narodi, napor in sadovi naporov. In v luči takšne ljubezni je neskončno dovolj prostora za vse. Smrt je bila torej pred dvema tisočlet-

jema dokončno premagana, odprla so se vrata neba in čakajo, da se vzpnemo do njih. Kar prevelik se zdi tako velik dar in res vsa minula stoletja pričajo, da se do nebeskih vrat ni tako preprosto povzpeli. Že dve tisočletji se učimo prave ljubezni, ki je že razodeta, že dve tisočletji se vzpenjamo in padamo s strahovi, ki so še ostali v nas. V svetu in v človeku so še vedno stvari, ki niso ljubezen, še vedno je živo načelo zob za zob, bolečina za bolečino, uničenje za uničenje in še vedno je pretiha ljubezen. Ljubezen za še več ljubezni, ljubezen kljub zlu, ljubezen ravno zaradi zla, ki ne pozna usmiljenja in ga edino ljubezen premaga. Toda vstajenje se je zgodilo in je tu, nas kliče in nas spodbuja. Predobro ve, da se še vedno bojimo in smo zaradi tega pripravljeni se spoprijeti z bližnjim in poroditi novo zlo in spet novo. A vstajenje pozna našo stisko, zato nam prinaša odrešitev: smrti ni več, ničesar se nam ni treba več bati, podarjeno nam je življenje, ki je večno, kot je večna in neumrljiva čista ljubezen.

ŠKOF VEKOSLAV GRMIČ NA OPČINAH

O TEMELJNIH SPOROČILIH EVANGELIJA IN O SLOVENSKI CERKVI

IVAN ŽERJAL

V petek, 26. marca, je openska knjižnica Pinko Tomažič in tovariši priredila srečanje z naslovnim škofom dr. Vekoslavom Grmičem v Prosvetnem domu na Opčinah. Priložnost za srečanje je bil izid zadnje Grmičeve knjige *Ne pozabimo*, ki je izšla ob njegovi 75-letnici in 30-letnici škofovskega posvečenja.

Petkovo srečanje se je vrstilo - poleg drugih argumentov - predvsem okoli dveh vprašanj, in sicer pomena evangeljskega krščanstva in vloge oz. obnašanja slovenske Cerkve danes. Škof Grmič je na srečanju dejal, da mu gre predvsem za evangeljsko krščanstvo, ki sloni na nekaterih temeljnih sporočilih: tu je govornik med drugim poudaril sporočilo Boga kot Boga usmiljenja in dobrote, ne pa kot Boga kazni. Evangelij, je v nadaljevanju še dejal škof Grmič, pa so si prisvojile razne verske institucije in Cerkve. Ko pa se vera institucionalizira, postane konfesija, pride do dogmatizma, moralizma in juridizma. Vse se skuša zajeti v neke paragrafe.

S tem v zvezi je bila izrečena ostra kritika današnji slovenski Cerkvi, točneje cerkveni tradiciji v osrednji Slo-

veniji, saj - je bilo rečeno - se štajerska in primorska cerkvena tradicija od nje razlikujeta. Iz besed tako škofa Grmiča kot tudi moderatorja, zgodovinarja prof. Jožeta Pirjevca, je izhajalo, da se je po osamosvojitvi Slovenije Cerkve odločila za boj za oblast. Prisoten je namreč določen revanšizem oz. volja obrniti kolo zgodovine nazaj in se vrniti v trideseta leta.

Ne glede na to, ali se z določenimi izbirami cerkvenih oblasti človek strinja ali ne - ni rečeno, da moramo verniki vedno odobravati določene pojave v Cerkvi - pa so se nekatere trditve, izrečene na petkovem večeru v openskem Prosvetnem domu, zdele precej posplošene in drzne, kot da bi šlo npr. le za neke gozdove, za šolo in za obdobje med drugo svetovno vojno. Ali so v tem sporu res središčni le gozdovi in šola? Ali ni glavni predmet spora nekaj globljega, ki sega v samo bivanjsko vprašanje človeka? Bo že res, da so, kot je na začetku dejal prof. Pirjavec, škandali, ki jih povzroča tudi škof Grmič, potrebni. Vendar, ko sem odhajal s petkovega srečanja, mi nekaj ni dalo miru. Tudi kot pripadniku primorske cerkvene tradicije.

VELIKONOČNO VOŠČILO GORIŠKEGA NADŠKOFA A.V. BOMMARCA

SREČANJE Z VSTALIM

Na uredništvu smo prejeli tudi velikonočno voščilo goriškega nadškofa Antona Vitala Bommarca, katerega glavne misli povzemamo.

"Bog je namreč svet tako vzljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina, da bi se nihče, kdor vanj veruje, ne pogubil, ampak bi imel večno življenje." (Jn 3, 16) Kristus je s svojo smrtjo in vstajenjem uresničil za vse ljudi Očetovo usmiljenje. To osnovno resnico naše vere doživljamo na poseben način v velikonočnem času, toda res je, da bi morala polniti z veseljem in gotovostjo vsak dan vsakega vernika. V št. 9 dokumenta o sinodi, ki smo ga razdelili ob praznovanju goriških zavetnikov, beremo: "Pastoralna skrb Cerkve je posredovanje, katerega edini cilj je omogočiti vsakemu človeku srečanje z Vstalim, ki je presenetil in pritegnil žene, apostole in učence; ti so ga prvi prepoznali kot živega v luči svoje in naše vere." Poudarili smo, da je edini pastoralni cilj Cerkve posredovati, da bi vsakdo srečal Vstalega.

Pravi kristjan bi moral nositi na obličju in v življenju znamenja vstajenja: gotovost, radost in mir, da bi posredoval in daroval vsem tisto gotovost, zaradi katere vernik - kljub vsem nadlogam - lahko

računa na Veliko noč, skrivnost smrti in vstajenja... Pride čas velikega petka: trpljenje na vrtu, izdajstvo, proces, obsodba, pot na Kalvarijo, križanje, smrt in grob. Čas križeve poti je dolg in težaven, toda moj in naši križi so prav tako kot Kristusov začasni in pripravljajo veselje vstajenja... Kristjan mora znati sprejemati križ in pomagati bratom ga nositi; mora pa tudi paziti, da ne odvrne pogleda od vstajenja, in posredovati, da bi se v srcih toliko obupancev prebudilo upanje. Ob Veliki noči ne govorimo o vstajenju kot o čudežnem dogodku, ampak o veliki gotovosti, da je Kristus, Človek-Bog, vstal in da življenje Boga v človeku ne bo nikdar manjkalo, ker je Kristus za vedno premagal svojo in našo smrt.

Hčeram in sinovom naše Cerkve, ki živi v Gorici, predvsem onemoglim, naj gre voščilo, da bi se srečali z Vstalim Gospodom, da bi se nikdar ne čutili sami in da bi lahko delili s tistimi, ki jih srečujejo, veselje tega dne, ki traja že skoraj dva tisoč let. Vedno imejmo pred očmi naslov naše sinode: *Pokaži nam, Gospod, svoje obličje!* Vsem želim, da bi odkrili, sprejeli in ljubili obličje Vstalega Gospoda.

SVETI OČE ODLOČNO PROTI VOJNI NA BALKANU

SILA POGOVORA NAJ PREŽENE SILO OROŽJA!

JURIJ PALJK

"Papež je na strani ljudstva, ki trpi, in vsem naravnost kliče: Vedno je čas za mir! Nikdar ni prepozno za srečanje in pogajanja!" je vzkliknil sveti oče na cvetno nedeljo, 28. marca. Te besede morda najbolj jasno odražajo zadržanje svetega očeta Janeza Pavla II., ki si že leta prizadeva, da bi v svetu prevladala dialog in človeška beseda in bi na pragu tretjega tisočletja za vedno umolknilo orožje.

Papež tudi sedaj, ko je predvsem Zahod skoraj enoglasno podprl vojaški poseg pakta NATO v Jugoslaviji, nenehno opominja, da orožje in vojna nista pravi sredstva za urejanje težav ne na Kosovu in ne drugod. Neverjetno je, s kakšno vnemo gre sveti oče tudi sedaj proti toku, kajti na Zahodu prevladuje mnenje, da je vojaški poseg v Jugoslaviji edino sredstvo, ki je še ostalo za zaustavitev Miloševićeve pogubne politike in srbškega etničnega čiščenja na Kosovu, se pravi: uničevanja kosovskih domačin, pobijanja in izganjanja albanskih domačinov v tujino. Zadnja poročila, ki prihajajo s Kosova, namreč govorijo o načrtnem izseljevanju Albancev, katere pehajo proti Makedoniji in Albaniji, na meji pa jim se poberejo vse osebne dokumente, da bi ne imeli več možnosti za vrnitev domov.

Na oljčno nedeljo se je sveti oče spet oglašil pred celim

svetom in jasno zahteval od udeležencev v spopadu na Balkanu, naj sedejo za pogajalsko mizo in se spet začno pogovarjati kot ljudje. Nalašč smo zapisali, da je to "zahteval" od vseh, se pravi tudi od tistih, ki napadajo jugoslovanske vojaške postojanke in položaje, kajti Janez Pavel II. že vrsto let od blizu spremlja balkanski polotok in težave na njem, pozna dobro in od blizu težave vseh narodov, ki tu živijo, in hkrati pozna tudi politične in družbene razmere v svetu. Odtod njegovo temeljno prepričanje, da z orožjem ne dosežeš ničesar, ni kjer in še najmanj pa na Balkanu, kjer trajajo sovraštva med sprtimi narodi že stoletja. Zato ni čudno, da je prav Janez Pavel II. sam zahteval, naj gre v hitro in prepričljivo akcijo tudi vatikanska diplomacija, o mrzličnem delu katere poročajo zadnje dni sredstva množičnega obveščanja po svetu. Vatikan je tako v ne-

nehnem stiku z Washingtonom, Moskvo in tudi Beogradom, s Stekleno palačo, v kateri ima svoj sedež Organizacija združenih narodov. Sveti oče pa se sam kot velika in danes morda najvišja moralna avtoriteta na svetu odločno zavzema za pogajanja in prekinitev sovražnosti, vojne, za prekinitev letalskih napadov na eni strani in za prekinitev uničevalnih pohodov srbskih vojakov na Kosovu na drugi strani.

Po nedeljski molitvi Angelovega češčenja si je sveti oče zaželel, da bi "bratstvo in razumevanje na Balkanu prevladali nad silami sovraštva," in v trenutku, ko je pod seboj videl ljudi, ki so imeli v rokah oljčne vejice, simbole miru, je vzkliknil: "Naj bodo te oljčne vejice simbol tistega miru, po katerem hrepenijo narodi na balkanskem polotoku". Dodal je še, naj pride Sveti Duh na vse tiste ljudi, ki imajo v rokah orožje, in naj jih razsvetli,

da bodo spoznali, kako je le mirno reševanje sporov človeka vredno dejanje in so vojna, nasilna smrt in izničenje človeka poguba za človeštvo. "Resnični mir se namreč ne doseže s silo in močjo, ampak z resnično spravo med narodi!" je v soboto rekel sveti oče in s tem mislil na vse, ki so vpleteni v vojno na Balkanu. Ni namreč neznanka dejstvo, da sveti oče ne mara tega, da o malih narodih lahko odločajo drugi, kot niti dejstvo, da se že leta zavzema, da bi mednarodne spore reševala celotna mednarodna skupnost in ne samo ena in sedaj edina velesila na svetu - Združene države Amerike.

Sveti oče seveda moli za vojskujoče se strani, moli za največje reveže vsake vojne: prebežnike in begunce, o katerih poročajo mednarodni viri, da so na Kosovu že dossegli številko pol milijona. Gotovo pa svetega očeta najbolj boli dejstvo, da se tik pred tretjim tisočletjem v osrčju Evrope še vedno najdejo ljudi in narodi, ki namesto besede uporabljajo orožje. Če bi kdo mislil, da gre pri papežu za ležeren in te dni zelo moden ter neobvezujoč pacifizem, naj mu povemo samo to, da je že večkrat dejal, kako prav ima vsakdo, da brani svoj narod, če je le-ta v življenjski nevarnosti, a je obenem tudi vedno dejal, naj rožljanje orožja vedno zamenjata pametna beseda in pogovor.

SVETNIK TEDNA

2. APRIL

SILVESTER ČUK

FRANČIŠEK PAVELSKI, REDOVNI USTANOVITELJ

Ljubezniva zgodnica pripoveduje o današnjem svetniku, da je dvakrat stopil v krušno peč, da jo popravi; čeprav je bila močno zakurjena, mu ognjeni plameni niso škodovali. Podobno mu ni mogel do živga duh renesančne dobe, ki je bila popolnoma zaverovana v tostranstvo in je slavila predvsem zunanje veličje. Že kot otrok se je odločil za življenje po čistem evangeliju, kakor ga je živel sv. Frančišek Asiški, njegov krstni zavetnik.

Po rojstnem mestecu Paola v Kalabriji, kjer je zagledal luč sveta 27. marca 1416, je dobil "priimek" da Paola, ali po naše Pavelski. Njegovi pobožni starši so bili že priletni in sinka so postavili pod varstvo sv. Frančiška Asiškega. Čutili so dolžnost, da bistrega dečka vzgajajo tako, da bo delal veselje svojemu nebeškemu zavetniku. Ni se jim bilo treba preveč truditi, kajti deček je bil izredno dovzeten za vse, kar je božje, in kot dvanaestletnik se je lahko z učenimi duhovniki pogovarjal o zapletenih verskih vprašanjih. Eno leto je živel pri frančiškanih blizu domačega kraja in nosil celo redovno obleko, vendar pa ni hotel ostati pri njih za vedno, ker ga je Bog klical drugam.

Vrnil se je k staršem in z njimi šel leta 1429 na dolgo romanje: obiskali so Monte Cassino, Loreto, Assisi in Rim. Frančišek je povsod molil in vse bistro opazoval. Ko je deček v Rimu videl sijajna oblačila kardinalov, je potipal svileni plašč enega od njih in mu brez ovinkov rekel, da tak blišč ni nič podoben evangelijskemu duhu ponižnosti in skromnosti.

Po vrnitvi v Paola je hodil po okolici in iskal bivališča pobožnih samotarjev, ki so tam živeli pred štiristo leti. Sklenil je, da jih bo posnemal. Umaknil se je v samoto in živel ves blažen proč od ljudi, večkrat zamaknjen v božjo lepoto, dobroto in usmiljenost. Po šestih letih se mu je pridružil enajst mož. Pobožna družba si je nadela ime "eremiti brata Frančiška". Pod njegovim vodstvom so si uredili borne celice in cerkvico za bogoslužje. Nadškof iz Cosenze je ustanovo leta 1436 potrdil. Nekaj let kasneje so mu dobrotniki pomagali sezidati večji samostan, ki naj bi postal maturna hiša za novi red. Leta 1450 se jim je pridružil tudi Frančiškov oče, brž ko mu je umrla žena. Število redovnikov je naglo naraščalo in prvi samostan je postal premajhen. Frančišek je v okolici zgradil nove hiše, vse primerne za samotarje. S svojo duhovno silo, dano od Boga, je premagal vse tiste, ki so nastopili zoper njega in njegovo redovno družino.

Leta 1464 ga je več uglednih ljudi s Sicilije prosilo, naj pride k njim in v Milazzu pri Messini ustanovi svoj samostan. Frančišek je njihovi prošnji ustregel. Papež Pavel II. je poslal nekega svojega prelata, da preišče delo Frančiška in njegovih redovnikov. Čeprav je bila njegova ocena ugodna, je red potrdil šele njegov naslednik Sikst IV. leta 1474. Uradno ime reda je "eremiti Frančiška Pavelskega", med ljudmi pa se je udomačilo ime "najmanjši bratje".

Sveti Frančišek je svoje samotarje vodil najprej po začasnih pravilih, ki jih je kasneje dopolnil in so bila potrjena leta 1493. V ta pravila je Frančišek vnesel četrto obljubo, da se bodo njegovi redovniki postili vse leto tako, kakor je predpisano za štiridesetdanski post. Zdaj je red razširjen v Italiji, Španiji in Franciji. Tam - torej daleč od doma - je Frančišek Pavelski umrl 91 let star med branjem pasijona na Veliki petek, 2. aprila 1507. Svojo dušo je izročil Bogu pri evangelistovih besedah "nagnil je glavo in izdihnil". Za svetnika je bil razglašen leta 1519. Za patrona svoje dežele so ga sprejeli v Španiji, Kalabriji in na Siciliji. Središče njegovega češčenja na Slovenskem je nekaj bilo v Šmihelu pri Novem mestu. Matere se mu priporočajo za srečo pri otrocih.

ZADNJI POSTNI GOVOR PO RADIU TRST A

Na veliki petek, 2. aprila, bo ob 18.45 po Radiu Trst A zadnji letošnji postni govor. Govoril bo ljubljanski nadškof msgr. dr. Franc Rode na temo *Friderik Baraga - heroj ljubezni*.

Postni govori, ki so bili na sporedu vsak ponedeljek in petek zvečer na valovih naše slovenske tržaške radijske postaje, so bili letos posvečeni liku misijonskega škofa Friderika Barage. Glavnino letošnjih postnih govorov je sestavila Mira Dobravec, avtorica knjige *Krplje ljubezni*. Zadnji govor bo torej imel nadškof Rode, bralce in poslušalce pa naj spomnimo, da je prvi postni govor v petek, 19. februarja, podal Rodetov predhodnik, nadškof Alojzij Šuštar, ki je govoril na temo *Friderik Baraga, premalo poznani svetniški kandidat*.

UVODNIK JE NAPISAL DR. FRANC RODE

PRVA ŠTEVILKA SAMOSTOJNE SLOVENSKE IZDAJE REVIE COMMUNIO

V Ljubljani je v okviru Slovenske škofovske konference izšla prva številka samostojne slovenske izdaje Mednarodne katoliške revije Communio. Njen glavni urednik je priznani slovenski teolog dr. Anton Štrukelj. Uvodnik je napisal ljubljanski nadškof Rode, ki je tudi predstavil avtorje in vsebino posameznih prispevkov.

O glavnem uredniku prof. Štruklju je nadškof zapisal, "da se že od začetka svojega študija giblje v krogu teologov, ki so pred desetletji ustanovili revijo Communio kot uravnoteženo in nepristransko razvijanje teološke misli drugega vatikanskega koncila, in so znani po globokem poznavanju teološke znanosti in zvestobi živemu izročilu katoliške Cerkve. Tako je razumljivo, da je glavni urednik iz njihovega miselnega bogastva izbral precej gradiva za prvo številko. Na prvem mestu je čudovita velikonočna pridiga našega svetniškega škofa A.M. Slomška. V letu njegove razglasitve za blaženega bo revija Communio v vsa-

kem zvezku prinesla nekaj drobtin iz zakladnice njegove pastirske modrosti in gorečnosti." Med drugimi prispevki omenjamo rokopis predavanja kard. Josepha Ratzingerja z naslovom *Nauk cerkvenih očetov v okrožnici Fides et ratio*; lepoto Cerkve, ki je občestvo svetih, obravnava Henri de Lubac; Hans Urs von Balthasar objavlja članek o zdravju med znanostjo in modrostjo; državni sekretar v Ministrstvu za zdravstvo dr. Janez Zajec piše o duhovni oskrbi v slovenskih bolnišnicah; kard. Friedrich Wetter je prispeval zapis o Bavarski in Sloveniji pred srečanjem s tamkajšnjo Cerkvijo, ki bo 29. maja letos; dunajski nadškof kard. Von Schonborn pa je predstavil lik prvega rezidenčnega dunajskega škofa Jurija pl. Slatkonja, "slavnega Slovenca", ki je preživel silno razburkane čase. Ljubljanski nadškof v uvodniku izraža željo, "da bi revija Communio naletela na zanimanje, ki ga zasluži, in bogatila naš kulturni prostor."

M.

GLASILO PRIJATELJEV SV. GORE

IZ VELIKONOČNE VSEBINE SVETOGORSKE KRALJICE

Frančiškanski samostan na Sv. gori je izdal velikonočno številko *Svetogorske Kraljice*, glasila prijateljev Sv. gore. Vsebinska je skoraj v celoti posvečena omenjenemu prazniku. Urednik Jernej Kurinčič je v uvodniku z naslovom *Pred nami pojde v Galilejo* zapisal tudi naslednje: "Gospod Jezus Kristus je s svojim trpljenjem in smrtjo na križu vsem majhnim, ponižanim in trpečim dal novo upanje. Celemu svetu je pokazal novo pot, pot iz začaranega kroga nujnosti, zagledanosti vase in v svoje imetje, pot od malikov k pravemu Bogu. Ni le pokazal pot, postal nam je Pot, kot Resnica, ki jo iščemo, in življenje, ki ga imamo. Da, Gospod pojde pred nami v Galilejo in mi z njim kot njegove ovce in njegovo skrivnostno Telo. Vsak naj vzame svoj križ in hodi za Njim, saj je njegov jarem prijeten in breme lahko."

V novi številki *Svetogorske Kraljice* je predstavljen "veliki primorski duhovnik Anton Ru-

tar", ki je župnijski v Pevni vodil kar 33 let, po upokojitvi kot velika moralna avtoriteta živel v Gorici, kjer je star 97 let leta 1983 umrl. Raziskovalec preteklosti Sv. gore p. Krajnik je objavil pismo o Sv. gori, ki ga je februarja 1566 papež Pij V. poslal oglejskemu patriarhu in tržaškemu škofu. Avtorju je dokument, ki se nahaja v frančiškanskem provincialnem arhivu v Ljubljani, pomagal razbrati p. Korošak iz samostana na Kostanjevici.

M.

5

ČETRTEK
1. APRILA
1999

POŽIREK PRIJATELJSTVA

SAŠA MARTELANC

Nekaj dni pred cvetno nedeljo so se v Planinski vasi vsi spraševali, ali se lahko že pripravijo na pomlad.

Komu naj verjamejo: nepričakovanemu kasnemu sneženju v minuli noči ali pa razigranim melodijam sinic, ki so se mimo vseh gradbenih dovoljenj že pripravljale na spletnje svojih gnezd?

Na osojnih straneh vrtov je bilo še precej snega, toda ob vznožju dreves in grmov so se že širili otočki kopnega, ki ga s pomočjo sonca ustvarjajo prebujajoče se korenine. Vse je kazalo, da imajo vendarle prav sinice.

Sedel sem v "mojem kotu" edine vaše gostilnice, za mizo nešteti oddihov po prehojenih poteh in vzponih v vseh letnih časih. Skozi majhno okno je bilo v daljavi videti Montaż, pravljico lep v snežni odeji, ki ji je zgodnjepopolnsonce dodajalo nadihe sinjine in nečesa ciklamno nežnega.

Nisem bil sam.

V drugem kotu, ob lončeni peči, ki je mimo sinicnega optimizma bila zakurjena in je prijetno grela vse do mene, sta sedela dva starčka.

Prišla sta v kratkem časovnem presledku. Najprej je počasi vstopil možiček, ki so ga bile same drobne oči sredi poraščenosti tako negovane in tako neznansko košate brade, da bi se bil skoraj spoštljivo privzdignil ob tako cesarski pojavi.

Kmalu zatem je bilo slišati kovinske zvoke v počasnem ritmu previdne hoje. V vratih se je pojavil nekoliko čokatejši mož, oprt na skrajno pomagalo za premikanje: ne več na palico, tudi ne več na bergle - pomagal si je s četverkotno kovinsko ograjico, ki mu je dajala oporo na vse strani in se je ob njej lahko tudi ustavljal in odpočil.

Prisedel je in čez utrujeni obraz je šinilo drobno veselje.

Pozdravila sta se brez besed, saj sta si bila že zdavnaj vse povedala. Ampak če sem prav videl iz svojega kota, je bilo v tistem pozdravu nekaj željno pričakovanega.

Dolgo tišino je potem prekinila krčmarica, ki je obema vsakdanjima gostoma prinesla "tisto kot vsakič": kupico belega vina za starčka z ograjico in kozarec mineralne vode za drobnega nosilca cesarske bradatosti. Zažuborela je s pozdravi in spraševanjem po ljubelem zdravju, prinesla jima je svež pepelnik in poravnala vazico s cvetjem. Ko se je vračala v kuhinjo, je bilo čutiti, da se bo še vrnila, ker ji ne bo vseeno, kako se počutita pri njej in med seboj.

Kozarec mineralne vode je bil dogovorjen in poznan vsej vasi. Starček z očakovsko brado ni smel piti vina. Taka je bila zapoved, ki so jo narekovali zdravniški izvidi. V velikem mestu bi se tej zapovedi lahko izmuznil, majhna vaska skupnost pa je s strogo ljubeznijo pazila: samo voda!

Zunaj je sijal večno lepi Montaż, tukaj pa je nastajala živa slika, vredna starih holandskih mojstrov.

Pogovarjata se s kratkimi stavki, počasi, z dolgimi presledki. Vse vesta drug o drugem, pa si rada še stotič povesta kaj drobnega, kaj takega, kar je vredno slišati, ko ti je podarjen še en dan in je zunaj slatnja pomladi - tukaj pa je tiha želja, da bi to pomlad, mogoče zadnjo, zares dočakali.

Njune besede so pritajene. Veliko bi dal, da bi jih lahko slišal. Zakaj na obeh in ustih je moč razbrati, da gre za zelo važne stvari. O manjših ali malo večjih tegobah tu in tam po telesu gre beseda, o kaki stari ali novi stiski pod isto streho z mlajšim rodom se pogovarjata, tudi nočni sneg jima je vreden komentarja, pa hlodi in vrtanje

predorov za novo železnico in seveda cigareta, ki si jo drug drugemu podajata in prižigata - tako ugibljem iz svojega kota. Besed ni veliko, več je v očeh, ki se kdaj pa kdaj srečajo.

To so oči starih prijateljev. Nadomeščajo pogovore in prižigajo spomine. Teh niti ne obujata, le vesta, da so in da so jima v dvoje bogatejši kot v samoti. V blagem molku sta še enkrat vaska otročaja s fračo in mlinčki ob vodi, spet gresta ob svitu na gobe in kasneje na gamse, še enkrat sta tekmeča za ljubezen istega dekleta, znova sta v strelskih jarkih svetovne vojne, tudi v cerkvenem zboru sta skupaj in med prostovoljnimi vaskimi gasilci in na žegnanjih, romanjih in pogrebih.

Eno celo, dolgo, težko in bogato življenje je za njima, poznata ga po lastnem in skupnem doživljanju, ki je šlo vsako leto skozi prizore snegov in plazov, pomladnega cvetenja in velikonočnega pritrkavanja, poletnih košenj in jesenskih tesnob ob naraslih vodah.

Vse sta že doživela, pa jima je ljuba še kaka drobščina preostalega življenja. To ugašajo - če hrepenenje se ponavlja vsak dan za mizico, kjer se srečujeta in kjer ju čakata tista dva neenaka kozarca.

Ena tolikih tišin je naenkrat zelo dolga.

V tej tišini se nekaj zgodi.

Starček z ograjico počasi pomakne svoj kozarec vina proti prijatelju. Narahlo, elegantno, kot bi premaknil figuro na šahovnici. Pa še malo, čisto na doseg prijateljeve roke. To je zate, pove koščena desnica, ki se potem počasi, obzirno spet umakne.

Ne bi smel, si mogoče pravi mož z ograjico. To slutim, ko ga vidim, kako pogleduje stran od prizora, ki se preveša v prekršek. Toda včasih nam srce naroča, da si pravila krojimo po svoje. Ne smemo biti vedno pametni in tudi nočemo biti - tako mi pravi njegova utrujena desnica: ta se potem dotakne klobuka in ga malo premakne. Notarjev pečat na

važnem pergamentu bi bil smešno blede v primerjavi s to suvereno potrditvijo nečesa pravega.

Srebrno bradati ostrmi. Gleda darovalca in dar, nekaj čudnega se mu utrne v očeh, ki pa v tistem trenutku zaživijo v ne navadni svetlobi. Z desnico gre čez svojo cesarsko poraščenost, v zadregi je, kako se odzove. Zelo je presenečen; vidi prav, da je ganjen?

Potem počasi prime za ponujeno kupico, zelo zbrano jo dvigne in ponese k ustom. Čisto malo srkne, še za pol požirka ni pri tem obredu. Kozarec odloži z občutjem dragocenosti, in ko ga po mizici pomakne nazaj, je šahist tudi on.

Nič ne reče, pa je rekel vse: hvala, dragi stari prijatelj, za tvojo lepo misel. Oba veva, da to ni bil požirek vina. Bil je požirek prijateljstva.

Za kuhinjskimi vrati se je nekaj premaknilo. Krčmarica je prišla ljubeznivo pogledat, kako se imata njena stalna gosta. Seveda ni ničesar videla in ničesar ne ve. Samo vazico s cvetjem jima je še enkrat poravnala, čeprav to sploh ni bilo potrebno.

VLADIMIR KOS

TRŽAŠKI VALOVI, TRŽAŠKI ZVONOVI

Prisluhni! Od davi tržaški valovi

o Njem, ki se je vrnil iz groba, pojó - se zibljejo v ritmu, ki zdavnaj z zvonovi prenaša največjo novico v uho.

O Njem, ki je ljubil človeka do smrti, čeprav Mu je človek raztrgal Srcē. Srcē, ki je z božjimi bilo načrti..., da naju iztrga peklenskim vezem.

Prisluhni! Morda še v globinah odmeva od smeha peklā tja do Tre-tjega dne. Potem je le molk od obupa in gneva - spet - Živega-z-groba ledeno prezre.

Prisluhni tržaškim zvonom v valovih: o zmagi nad smrtjo na breg brenkajo, o Jezusu našem, ki v srčnih domovih se z nami spreha na poti v Nebo.

Od mrtvih je vstal in živi in kraljuje in z Njim smo močnejši od smrti Peklā! Prisluhni - nikoli Pekel ne miruje in vendar bo zgubil: ker nima Srcā.

BRUNA PERTOT

VSTAJENJE

Ta zarja je odpirajoč se cvet in jutro je prav tako, ko je vstal in so mu pele ptice, dehte ob nogah so mu cvetice in zasijal je - sonce, ki mu ni nikdar zaiti za vse človeške čase, ki imajo priti. Zdaj veš: da samo razpršen v žarke, poln luči, podati moreš se na pot k Očetu, saj s tem telesom iz zemlje in prsti ne zmoget bi daljav in zvezdnatih poti. Ker smrti ni. Je vse samo življenje, odhajanje in pretakanje, prelivanje in vračanje in vstajenje.

PIRHI - VELIKONOČNO VESELJE

UMETNINE DAVNEGA IZROČILA

KLARA KRAPEŽ

V času, ko nam življenje že skorajda nezavedno oblikujejo le vsakodnevne obveznosti in smo hote ali nehote podrejeni hitremu času, je potrebnost ter vztrajanje v počasnem in natančnem izdelovanju drobnih umetnin prava redkost.

In kljub temu da se mnogim tako početje ne zdi več smiselno, so še ljudje, ki vztrajajo in ohranjajo tisto, kar so nas naučili že naši predniki. V bogati zakladnici izročila je eno najlepših opravil, ki je povezano tudi s postnim časom, barvanje pirhov. V njem vedno najbolj uživajo otroci, a spretnosti se naučijo od svojih staršev ali pa starih staršev. In čeprav se barvanje oziroma pirhi niti ne razlikujejo, glede na pokrajino in tamkaj značilne navade, so ljudje tej spretnosti vseeno želeli dodati nekaj svojega, izvirnega. Tako je bilo tudi v Brkinih, kjer se je sčasoma razvila posebna tehnika okraševanja pirhov - t.i. praskanje, in čeprav je že kazalo, da se bo brkinsko izročilo o tej spretnosti začelo izgubljati, je danes že mogoče trditi drugače.

Nekako pred šestimi leti se je za to spretnost namreč navdušil domačin Robert Jenko

iz Ilirske Bistrice, ki zdaj svoje znanje že poskuša prenašati tudi na mlajše.

Kot sam pravi, se je s praskanjem pirhov začel ukvarjati čisto po naključju. Njegov starejši sin je moral namreč za verouk pripraviti nekaj pirhov, zato so v družini začeli razmišljati, kako bi jih okrasili. Ena od sorodnic je Jenkovim predlagala, naj jih spraskajo, saj so bili taki pirhi značilni prav za Brkine. Prvi pirhi niso najbolj uspeli in zgodilo se je tudi, da so se jajca razbila. Sčasoma pa je postajalo rezilo v rokah vse bolj spretno in danes Robert Jenko izdeluje že prave umetnine. Motive za jajca skuša najti v slovenskem izročilu, najbolj priljubljene podobe pa so vzete prav iz brkinskega izročila. Tako se na pirhih pojavljajo divje živali in ptice, pa tudi vinska trta, žitno klasje in cvetje. Vsa jajca so po barvani z naravnim rjavim barvom, ki jo jajca pridobijo s kuhanjem v vodi s čebulnimi olupki, hraniti pa jih je mogoče tudi dalj časa, saj se kuhajo več kot pol ure.

Sama krasitev pirhov je zahtevno in počasno delo. Gosje jajce tako spretnemu krasitelju vzame kar dobrih pet ur, kokašja jajca pa so seveda prej do-

Veselo in blagoslovljeno Veliko noč z željo, da bi Slovenci v Italiji presegli negativno dediščino preteklosti in zaživeli v novi slogi.

SLOVENSKA SKUPNOST

Veselo Veliko noč

želimo celotni manjšinski skupnosti v prepričanju, da bomo z učinkovitim medsebojnim sodelovanjem izpolnili zahtevne naloge časa, ki je pred nami.

SVET SLOVENSKIH ORGANIZACIJ

LEPA PODOBA Z VELIKONOČNO VSEBINO
V GORIŠKEM MUZEJU

TRI MARIJE OB GROBU

MARKO VUK

V teh prazničnih dneh, ko se pripravljamo na Veliko noč, je prav, da se spomnimo tudi ene številnih umetnin, v katerih so umetniki preteklih dob upodobili vstajenjsko skrivnost. Gre za sliko, ki jo hranijo v Goriškem muzeju na gradu Kromberk, motiv pa predstavlja *Tri Marije ob grobu*. Naslikana je z oljem na platno, v višino meri 77 cm, v širino 58 cm, delo ni signirano in datirano. Že na prvi pogled pa vidimo, da je to razmeroma kvalitetna baročna slika, ki je najverjetneje nastala v 18. stoletju v srednjeevropskem kulturnem območju, a hkrati kaže vplive beneškega slikarstva. Slika izvira z Vogrškega, kjer jo je Goriški muzej odkupil leta 1977.

Slikar, ki je naslikal to sliko, se je očitno naslanjal na evangelijsko besedilo, najverjetneje na Markov evangelij. V njem namreč beremo (Mr 16, 1-8): "Ko je minila sobota, so Marija Magdalena, Marija, Jakobova mati in Saloma kupile dišav, da bi ga šle mazilit. Prvi dan tedna so šle h grobu navsezgodaj, ko je sonce vzšlo. Med seboj so govorile: 'Kdo nam bo odvil kamen od vhoda v grob?' Ko pa so se ozrle tja, so videle, da je kamen odvaljen; in bil je zelo velik. Stopile so v grob in zagledale mladeniča, ki je sedel na desni strani, ognjen z belim oblačilom, in so se zelo začudile. On pa jim je rekel: 'Ne čudite se! Jezusa iščete, Nazarečana, križanega. Bil je obujen. Ni ga tukaj. Poglejte kraj, ka-

mor so ga položili. Toda pojdite in povejte njegovim učencem in Petru: Pred vami pojde v Galilejo; tam ga boste videli, kakor vam je rekel.' Stopile so ven in zbežale od groba. Trepetale so in bile vse iz sebe. In nikomur niso nič povedale, kajti bale so se."

Kot rečeno, je slikar dobro poznal evangelijsko besedilo, upodobil pa je središčni trenutek presenečenja, žalosti in strahu treh žena, ko so ugotovile, da je Jezusov grob prazen. Na levi v ospredju sedi Marija Magdalena, ki jo prepoznamo po dolgih razpuščenih laseh in posodici za mazilo, naslikani na podstavku na levi. Magdalena je oblečena v rdeče krilo, nad njim ima pregrinjalo okrase barve, roki je sklenila, glavo je v začudenju nagnila nazaj, na obrazu pa izžareva žalost. Desno v ospredju je naslikan vogal kamnitega groba v obliki sarkofaga. Grob je odprt, na robu pa je položeno platno, v katerega je bilo zavito Kristusovo telo. Desno v ozadju sta naslikani še dve osebi: Marija Jakobova in Marija Jožefova. Prikazani sta kot ženi zrelih let, obe s pokrito glavo, v trenutku živega razgovora in vznemirjenosti. Na levi je na značilen baročni način upodobljena skala, deloma porasčena z rastlinjem.

Baročni značaj slike dokazuje tudi kompozicija, saj je dokaj razgibana na način dveh sekajočih se diagonal: prva diagonala poteka od posodice na levi prek figure Marije Magdalene do dveh oseb v ozadju, druga pa od kamnitega groba do središčnega lika

sv. Magdalene. Najmočnejše je osvetljena Marija Magdalena, ostali dve Mariji postopoma manj, tretja figura v ozadju je sploh naslikana v poltemi. Gre za baročni način *chiaro-scuro*, izvirajočega iz italijanskega baroka, ki nabožnim podobam iz tega časa daje pridih dramatičnosti, čustvenosti in duhovne pomembnosti; celota je obogatena s skoraj scenografskimi učinki, vse to pa so prvine polnokrvne baročne umetnine.

Zdi se mi primerno, da v velikonočnem času opozorim na to mikavno sliko neznanega baročnega slikarja, ki nam priča, kako so naši predniki doživljali velikonočno skrivnost. Slika je pomembna v umetnostnem in slogovnem pogledu, še bolj pa v versko-pričevalnem, saj nam v obliki ikonografsko tradicionalne podobe približuje temeljno resnico krščanskega verovanja, tj. Kristusovo vstajenje.

PASTI SODOBNE
POTROŠNIŠKE MRZLICE

NEZNOSNA PRAZNINA PRAZNOVANJ

Z mesecem aprilom se na široko razpre pomladanski čas kot himna življenju, rojevanju, rasti, svetlobi in radosti. Zato gotovo ni naključje, da se spomladi vrstijo prazniki, posvečeni ženam in materam: 8. marec kot mednarodni dan žensk, materinski dan 25. marca in naposled v maju njegova potrošniška varianta *festa della mamma*.

Na pragu pomladi nanovo zacvetijo cvetličarski posli, toplejši, z vonjavami prepojeni zrak nas zablja v slaščičarne. Pripravljajo se živopisani, dehteči, okusno sestavljeni cvetlični aranžmaji in šopki, vse bolj se prodajajo darilni predmeti in raznovrstne bomboniere (čokoladne, obhajilne, poročne ipd.). Tradicionalni prazniki zadbivajo potrošniški značaj, obenem pa se uveljavljajo novi.

V tem časovnem razponu s posebnim poudarkom slavimo tudi Veliko noč, ko ohranjamo slovesno obredje ter oživljamo stare običaje, ki bi sicer padli v zaprašeno ropotarnico preteklosti. Tako se ob izteku drugega tisočletja oklepamo kulturnih korenin, ki nam vlivajo pogum in zavest narodne pripadnosti, na drugi strani pa se marsikdo pod vplivom porabništva navdušuje za nova praznovanja, ki jih reklama in javna občila uvažajo od drugod.

Pesnik Gregorčič je v poeziji čudovito izpovedal misel, da "življenje ni praznik". Nedvomno je na Zahodu vsakodnevno življenje sila obremenjujoče zaradi nenehnega hitenja, vrveža, ropota in onesnaženja, zahteve sodobnega življenjskega ritma pa so karseda stresne. Ali zato potrebujemo novih in novih praznikov?

Nedvomno bi se najbolje odpočili brez mrzličnega nakupovanja daril ob rojstnih dnevih in obletnicah (posameznikov in ustanov), brez že rutinskih (družinskih in društvenih) kosil in pojdin v restavracijah.

Praznovanja in slavlja vseh vrst, otroški "feštini" (daro je seveda obvezno in zelo važno!) so na dnevnem redu skoraj vsak teden. Vse to zna biti skrajno naporno, da slavlja zlasti za ženske, matere in gospodinje, ki so v družinah običajno zadolžene ne samo za kuho in gospodinjstvo, ampak tudi za "stike z javnostjo" in sorodstvom najprej, pomenijo precej več dela in skrbi.

Kaj, ko bi se oddahnili in oddahnile od darilne mrzlice, nakupov, praznovanj in bi si privoščili praznično ali nedeljsko razkošje miru lastnega doma, družine, vrta ali sadovnjaka, razkošje sprehoda, pogovora, dobre knjige? Razkošje prostega časa ali celo razkošje brezdelja v tistem čudovitem smislu latinskega otium. Razkošje razmišljanja, poglobitve vase, tišine, odmaknjenosti. Razkošje fantazije, ustvarjalnosti, snovanja, domišljanja, ki se lahko izražajo in udeležujejo v tisočeri oblikah človekovega iskanja, odkrivanja in umetniškega ustvarjanja.

Potrošniška naglica je marsikoga oropala osnovnega bogastva: svobode preživljanja in doživljanja (prostega) časa.

MAJDA ARTAČ STURMAN

PLEMENITO POSLANSTVO KRŠČANSKE NABOŽNE GLASBE

VELIKA NOČ V GLASBI

ANDREJ BRATUŽ

riji velikih glasbenih klasikov, kot sta F.J. Haydn (*Sedem poslednjih besed Kristusa*) in L. van Beethoven (*Kristus na Oljski gori*).

Surrexit Pastor bonus - Vstal je dobri Pastir - tako poje marsikak latin-

ski motet od slavnega Palestrine dalje. Ali pa našega Gallusa *Gavisi sunt discipuli Aleluja* - *Viso Domino Aleluja* (Razveselili so se učenci - ko so zagledali Gospoda). Koliko bogastva je nato še v celi vrsti podobnih skladb od renesanse dalje! Naj bo glasba taka ali drugačna, stara ali moderna, vsa je po svoje polna notranje sporočilnosti. Med večjimi in enkratnimi velikimi mojstrskimi deli naj tu omenimo prav Johanna Sebastian Bacha *Velikonočni oratorij* z veličastnimi zborovsko-orkestralnimi deli. Isti skladatelj ima še celo vrsto drugih skladb na velikonočno temo, tako zborovskih kot orgelskih (koralni preludiji). Nato pride Georg Friedrich Händel, Bachov sodobnik, čigar ime je zlasti povezano z mogočnim oratorijem Mesija, ki vsebuje med drugim blestečo *Alelujo*, zbor z orkestrom, ki je nato postala nekaj glasbeni simbol Velike noči. Nemški skladatelj pa je napisal še italijanski oratorij *Resurrezione* (*Vstajenje*), ki je pisan v bolj italijanskem glasbenem stilu. Tudi modernejši glasbeniki so od romantike dalje pisali veliko podobnih del (naj omenimo le Lisztov oratorij *Kristus*). Tudi med Italijani je znani Lorenzo Perosi med drugim avtor predvelikonočnih del, kot sta oratorija *Gospodova večerja* in *Pasijon po sv. Marku*.

Slovenska cerkvena glasba je polna krasnih velikonočnih pesmi. Sem štejemo lahko ljudske pesmi in bolj umetniške stvaritve. Še danes ni velikonočnih praznikov brez lepih pesmi Riharja, Vavken, Lebara, Tomca, Premrla in drugih. Na Primorskem še posebno so zelo peta dela skladateljev, kot so Vinko Vodopivec, Janez Laharnar, Breda Šček, Lojze Bratuž idr. Naša velikonočna pesem je vesela, živahna, radostna, kot je postna resnobna in razmišljujoča.

Kaj pa orgelska glasba ob Veliki noči? Tudi na tem področju ima glasbena literatura v raznih dobah lepe dosežke. Omenili smo že temeljna Bachova dela. Vsa kasnejša obdobja orgelske glasbe poznajo bogato berto vrstnih skladb. Lahko spomnimo na znani motiv *Aleluje*, ki se zlasti pri nas poje pri vstajenjski slovesnosti. Prav na to temo so nato razni skladatelji zgradili zanimive in briljantne orgelske fantazije ali improvizacije. Pred leti je izšla v Sloveniji zbirka orgelskih skladb *Aleluja*, ki so jih med drugimi napisali skladatelji Anton Foerster, Danilo Fajgelj, Lojze Mav, Stanko Premrl in še kdo.

Nabožna ali sakralna glasba je prav gotovo pomemben del celotne glasbene ustvarjalnosti. In to v vseh časih. Zgovorno o tem piše tudi kard. Katschthaler v svoji *Zgodovini cerkvene glasbe*, ko med drugim pravi, da že v svojem začetku glasba ni bila drugo kot nabožna glasba, ki je izražala čast božanstvu. Prav to je bila seveda tudi krščanska muzika, ki je zlasti od srednjega veka pa do naših dni igrala - in še vedno igra - to visoko in plemenito vlogo in poslanstvo.

Praznično vzdušje je navadno nekaj lepega in obenem slovesnega, še posebno, ko gre za duhovno praznovanje. Praznike, tako verske kot kulturne ali narodne pa tudi večje državne rada spremlja še glasba. Pri cerkvenih praznovanjih imamo slovesno liturgično petje in orgljanje. Kulturna in narodna slavlja spremlja zborovska pesem ali instrumentalna glasba. Državne svečanosti pa obeležuje uradna himna.

Krščanstvo je skozi skoraj dvatisočletno zgodovino izoblikovalo tudi svojo umetnost. Slikarji so ustvarili prekrasne slike, arhitekti in kiparji čudovite cerkve in katedrale ter kipe. Glasbeniki pa so prelili v zvok molitve, prošnje in hvalnice vseh časov. Pri tem gre lahko za preprosto pesem ali za umetniško izdelan motet, za ljudsko petje ali za veličastno mazo ali kantato z zborom in orkestrom. Vse to ima svoj čar in človeku, verniku ali poslušalcu sploh, ustvari prijetno duhovno, še prej kot umetniško razpoloženje.

Posebno privlačna za glasbeno doživljanje sta gotovo Božič in Velika noč. Seveda s tem nočemo zmanjšati tudi pomena drugih dob cerkvenega leta za nabožno glasbo. Vemo, da so zlasti v slovenski cerkveni glasbi med najbolj posrečenimi in občutenimi ter globokimi adventne in postne pesmi. Pri slednjih naj omenimo le eno večje delo, ki je *Pasijon po sv. Mateju* skladatelja Frana Kimovca za moški zbor (in soliste). V širšem evropskem glasbenem ustvarjanju pa so zlasti blesteči Pasijoni od J.S. Bacha nekoč do K. Pendereckega danes.

S prehodom od postnega časa na Veliko noč imajo opraviti tudi orato-

ŠKOFJA LOKA KOT VELIKO GLEDALIŠKO PRIZORIŠČE

ŠKOFJELOŠKI PASIJON ZAŽIVEL V TISOČLETNEM MESTECU

IVA KORŠIČ

V teh zadnjih postnih dneh iz prijaznih, ozkih škofjeloških srednjeveških ulic pa tudi Mestnega in Spodnjega trga, na katera zvedavo gledajo majhna okna čudovitih pročelij hiš - sicer nekatera kar bolešno kličejo po restavratskih posegih - z gotskimi ali baročnimi portali, konzolnimi pomoli in arkadnimi dvorišči veje duh izpred več kot 200 let. Takrat je pater Romuald (Lovrenc) Marušič, ki mu je zibelka stekla v Štandrežu pri Gorici l. 1676, na veliki petek 1727 in 1728 (za ti dve leti izpričana procesija po virih) uprizoril svoje delo *Škofjeloški pasijon*, ki ga je spisal v nad tisoč nerimanih verzih leta 1721 in istega leta tudi prvič ponesel po škofjeloških ulicah. Rokopis tega dela, prvega slovenskega dramskega besedila, hranijo v škofjeloški Kapucinski knjižnici. Na pročelje kapucinske cerkve so l. 1997 vzdali marmornato ploščo, v spomin na zaslužnega patra.

Letos je na pobudo občine Škofja Loka oz. njenega župana Igorja Drakslerja (ob precejšnjem začetnem nasprotovanju nekaterih političnih in kulturnih krogov) ponovno oživela ta izredno dragocena dramatizacija v režiji zagnanega mladega režiserja-sla-

vista, etnologa in specialista za ljudsko gledališče (v tem se je že nekajkrat preizkusil kot režijski vodja) Marjana Kokalja, ki se je radoživo oklenil mogočnega, a tudi tveganega projekta, se vozil po Poljanski in Selški dolini, vztrajno in navdušeno iskal po domačih društvih ljubiteljske igralce in srečno speljal do konca mogočno zamisel.

V soboto, 27. marca, zvečer je dež neprizanesljivo padal tudi na Škofjeloškem, tako da je odpadla premierna uprizoritvena predstava; le-ta je bila

prenesena na soboto, 10. aprila (ostale ponovitve bodo 1., 2., 5. aprila).

Tako se je več kot 600 igralcev, stastov, nosačev in nad 80 konjenikov prvič predstavilo gostom in domači publiki na štirih prizoriščih, - na vsakem je oživelo vseh trinajst oz. devetnajst izvirnih prizorov - v nedeljo, 28. marca, popoldne, ko so prijetno topli sončni žarki božali mestece ob Selški Sori.

Isti dan zvečer se je ob sugestivnem čaru brenja sveč in žarke svetlobe bakel prvič vila nočna ponovitev.

Nenadna ploha pred začetkom predstave ni zbegala več tisoč zbranih gledalcev - med njimi so bili tudi ugledni gostje - ki so pohiteli že pred časom na prizorišča, da bi zasedli čim lepše prostore. Med temi srečnejši v prvih vrstah na prizorišču B ob Mestnem trgu je bila tudi skupina zamejcev iz Štandreža in Gorice, ki so se podali v Škofjo Loko s PD Štandrež; vodstvo nenavadnega "izleta" je seveda prevzel predsednik društva Damjan Paulin.

Ko se je na nebu med oblaki prikazala nekoliko meglena luna, so si pred našimi očmi začeli slediti stranski oziroma povezovalni in glavni prizori, odigrani na prenosnih, ki so jih nosili nosači, in premičnih odrih, ki so jih vlekli konji. Nekateri izmed teh so bili zares doživeto prikazani v intenzivni, globoko občuteni igri in z otipljivim poudarkom na pomenljivem besedilu, v katero je znal pater Romuald vdahniti toliko duhovne veličine.

Prav gotovo sta režiser Kokalj in poklicna igralka Metoda Zorčič opravila ogromno delo, saj je bilo nedvomno težko usklajevati študijske napore toliko različnih skupin in jih zlit v neko nepretrgano zapovrstje. Pri tem so se jima pri nekaterih slikah začetne želje bolj uresničile, pri drugih pa nekoliko manj. Nekatere so bile res dobro odslikane, druge so pač kazale kake pomanjkljivosti. Tudi posamezni igralci (predolgo bi bilo naštevati njihova imena) so svoje like pretresljivo, natančno in s posebnim spoštovanjem do besedila dodelali prikazane osebe. Nekaj izvajalcev je s kretnjami in z obrazom, prežetim s patosom, znalo izpričati trpečo dušo prikazanih likov. Brez dvoma so se mladi amaterji prepričljivo vživeli tudi v vloge angelov, ki ob prizorih nekako razlagajo dogajanje, svareč poslušalca, naj ne greši več, naj ne žali Jezusa, naj se spokori, ker ga sicer čaka peklenski ogenj.

Bralce in sodelavce obveščamo, da bomo zaradi preobilice gradiva nekatere prispevke, ki so prišli na uredništvo, objavili prihodnjič. Zahvaljujemo se za sodelovanje in obenem prosimo za razumevanje. (URED.)

lerja. Neposrednim vprašanjem se izogiba z novimi nevmesnimi vprašanji, popolnoma v stilu z nacionalistično propagando. Odlična podoba Goebbelsa.

Četrta: Profesionalni smo in uspešni. Sem spadajo podobe sestrjenih migov nad Bosno ter posnetki eksplozij, ki padejo točno na cilj. Na vsa vprašanja odgovarjajo le generali in osebe, ki so profesionalno usposobljene za to vprašanje.

Peta: Iskreni smo. Pokazali so sestrjen bombnik F117A ter kako lahko inteligentna raketa zgreši tarčo. Večkrat ponavljajo, da se letala vračajo z bombami, saj ni bilo pravih pogojev, da bi jih lahko izstrelili točno na cilj.

Obstajajo pa seveda še podobe črnogorskih medijev, ki kažejo zelo urejenega in umirjenega predsednika Djukanovića ter človekoljubne policiste, ki sprejemajo albanske begunce. Vse to, da bi podčrtali dejstvo, da je Črna gora proti Miloševiću, da je civilizirana, zahodnjaška država ter se zavzema za mirno rešitev.

Zanimive so tudi podobe italijanske televizije, ki pravijo le eno: "Ničesar ne razumemo" oziroma "Naši novinarji so nepismeni". Zemljevidi so netočni, Makedonija je včasih kar Jugoslavija. O vseh vprašanih govorijo vsi, od generalov do nogometnih trenerjev. Najbolj zmedeni pa so komunisti. Na demonstracijah nosijo zastave s Che Guevarom, kakor ga je naslikal ameriški pop-artist Andy Warhol. Že to je protislovje. Zraven teh zastav pa se najde še kaka četniška zastava s štirimi C-ji. Sploh se ne zavedajo, da nosijo skupaj levičarske in skrajno desničarske zastave. Pravijo, da se potegujejo za mir, s tem pa preprosto podpirajo krvoločnega desničarskega diktatorja.

Kje so bili, ko je Milošević uničeval in pobijal na Hrvaškem in v Bosni? Zakaj se takrat niso potegovali za mir? In zadnja podoba. Srbi pravijo, da jih je napad le poenotil okoli Miloševića. To pa me spominja na stavek, ki smo ga nekoč že slišali: Ein Volk, ein Reich, ein Führer.

Četrta: Mi smo nepremagljivi. Kažejo posnetek edinega sestreljenega letala in vsak večer pravijo, da so jih sesuli tri, pet ali celo več. Zakaj ne kažejo ostalih? Ni denarja, ni filma ali preprosto ni drugih letal?

Peta: Svet je pokvarjen. Clintona vedno kažejo z Monico Lewinsky, pred nekaj večeri pa so prikazali lanksi ameriški film Wag the Dog, kjer sta Dustin Hoffman in Robert De Niro svetovalca ameriškega predsednika, ki se je zapletel v spolne škandale. Da bi se jih rešil, mu predlagata, da ustvari popolnoma televizijsko izmišljeno vojno proti Albaniji.

NATO-ve podobe:

Prva: Prav imamo. Mediji kažejo posnetke porušenihiš, beguncem in pobitih v vasi Račak. Dejstva.

Druga: Borimo se proti hudodelcem. Kažejo posnetke srbskih mitingov iz prejšnjih let, ki jih je Milošević napolnil z nezaposlenimi, ki so se drli v zameno za denar. Njihovi obrazi spominjajo na druge fanatike po svetu.

Kažejo evropskega roparja, vojnega zločinca, vodjo lastne stranke in najbogatejšega Srba, Arkana, ki je zajeel neobgljene borce Kosovske osvobodilne armade in jih bo čez nekaj ur najbrž zaklal, to se jim vidi na obrazih. Na tiskovni konferenci je angleško obrambno ministrstvo predstavilo obraze vojnih zločincev od Miloševića navzdol. Diapozitivi in zatemnjena dvorana so spominjali na filme o drugi svetovni vojni in nürnberške procese.

Angleški častnik, ki jih je predstavljaj, je celo imel črno obvezo na levem očesu, kar je vzdušje spremenilo v še bolj grozljivo.

Tretja: Borimo se proti lažnivcem. Na CNN-u, SKY News in BBC-ju lahko vsak dan vidimo intervju s predstavnikom Srbskega informacijskega centra v Londonu Markom Gašićem. Izredno je antipatičen in vedno razjarjen. Clintona ali Blaira imenuje za Hit-

Poudariti moramo, da so vsi nastopajoči zelo jasno, razločno obvladali nalahko besedilo v verzih brez rim z narečno obarvanim starinskim jezikom iz 18. stoletja, ki ga je lektor Jože Faganel le rahlo skladenjsko in besedno ugladil, da je zazvenelo čisto domače in povsem razumljivo. Pomembno vlogo pri tej ogromni gledališki manifestaciji, ki je prerasla v pomemben kulturni dogodek, so odigrali tudi kostumi Nade Slatnar, kateri je pri izdelavi le-teh pomagala cela vrsta spretnih šivilj pa še krojača in izdelovalca obutev. Posebno slikovita so bili baročna oblačila gosposke in vseh nastopajočih cehov, močni kontrasti bele, rdeče in črne barve kut nosačev, polni simbolike, umirjeni odtenki rjave barve ter skladna sosledica nians pastelnih barv in domiselno sešita oblačila konjenikov.

Uprizoritev sta obogatili tudi izvirna pesem in glasba, mešanica korala in ljudske glasbe, ki sta ju napisala Tone Potočnik in Andrej Misson z ljubljanske Akademije za glasbo.

Škofja Loka je organizacijsko dobro prestala ta prvi naval izjemne množice; tudi prometnih težav ni bilo.

Obiskovalci so ob duhovnem in gledališkem užitku okusili še sladke in slane radosti baročne kuhinje, ki so jih ponujali gostinci in tudi vabljivo obložene stojnice. Na slednjih je bila tudi pisana ponudba različnih spominkov (voščenih, lončenih, lesenih izdelkov, škofjeloških kruhkov...), ki označujejo kraj.

Upati je, da bo na novo oživljena predvelikonočna velikopotezna pobuda zaživela vsako leto, se vsakič še izpopolnila in postala stalna spremljevalka škofjeloške kulturne in turistične ponudbe, ki bo še dodatno pripomogla k odkrivanju lepote naravne in kulturne dediščine tega najbolj ohranjenega slovenskega srednjeveškega mesta.

Voščimo
blagoslovljene
velikonočne
praznike

ZVEZA
SLOVENSKE
KATOLIŠKE
PROSVETE
Gorica

Društvo SLOVENSKI KATOLIŠKI IZOBRAŽENCI - SKI

želi vsem Slovencem v Italiji
vesele velikonočne praznike in obilo
božjega blagoslova.
Sporočilo velikonočnega jutra je temelj naše vere
in opora na naši življenjski poti.

izziv za naš čas

SRBI IN RESNICA...

PETER SZABO

Vsaka vojna je medijska, to nam je vsem jasno. V tako globaliziranem svetu mora vsaka stran dokazati, da ima prav, saj se vse svetovne zadeve tičejo vseh nas. Kaj se zanimivega dogaja na področju medijev v sedanji NATO-vi akciji proti Miloševiću? Predvsem bi se rad ustavil ob ikonografiji oziroma ob podobah, ki jih mediji dajejo o dogodkih. Jasno je, da NATO skuša dokazati, da je akcija proti Miloševiću upravičena, Srbi pa, da je po mednarodnem pravu in splošni morali nekaj nesprejemljivega. Ne bom niti dokazoval, da ima NATO prav, saj Milošević ni nikoli spoštoval ne mednarodnega prava ne splošne morale ne človeških življenj.

Poglejmo najprej podobe srbske televizije:

Prva podoba: Albanci teroristi. Srbska televizija vedno omenja "šiptarje" in nikoli Albancev. Tako so tudi Bosanci bili zanje vedno "mudžahedini". Kaže srbske begunce s Kosova, ne pa albanskih. Na Kosovu agresije nikoli ni bilo. Prav tako kot je nikoli ni bilo v Bosni ali na Sarajevu. Tudi Bosno so Srbi osvobajali: "Vas XY v vzhodni Bosni se je ostro upirala, dokler je končno nismo osvobodili."

Druga: agresija na državo. Kažejo eno poškodovano šolsko poslopje in pravijo, da so "agresorji" porušili dvajset šol. Zakaj ne kaže vsaj treh, ampak eno samo? Prikazujejo nesrečne prebivalce v zakloniščih. Seveda niso nikoli pokazali Sarajevčanov v kletah in pod bombami.

Tretja: Sloba misli na vas. Milošević govori občanom in jih bodri.

Pogovarja se z ukrajinskimi pogajalci, s Holbrookom itd. Predsednik naj bi torej bil diplomat in civiliziran človek. Ob teh podobah gledalci pozabijo na gospodarski kriminal, ki ga počenja in za katerega vsi vedo.

POGOVOR / NADA PERTOT O ZANIMIVI KULTURNI DEDIŠČINI

PISMA KOSOVELU

MARKO TAVČAR

Na Radiu Trst A se je v sredo 31. marca iztekel niz oddaj *Dvajseta leta v pismih Srečku Kosovelu*. V obdobju dveh trimesečij smo lahko prisluhnili velikemu številu pisem, ki so jih Srečku pisali njegovi ožji sorodniki in znanci ter prijatelji in mentorji. Gre za dragoceno in doslej širši javnosti neznano pisma, ki so poslušalcem osvetlila svet, ki ga sicer že poznamo, a se nam odpira v vedno novi luči. Pisma so odraz velike kulturne stopnje Kosovelove družine, a nam dajejo tudi slutiti, na kako visoki kulturni stopnji in človeški osveščenosti je bilo naše primorsko občestvo, ko ga je prizadela 1. svetovna vojna in ko so morali v drugačnih družbeno-političnih okoliščinah, pod Italijo, skrbeti za ohranjanje osnovnih narodnih pravic. Niz oddaj je pripravila prof. Nada Pertot, ki se je s tem nizom vrnila k radijski obravnavi Kosovela, a tokrat drugače, z očmi tistih, ki so si s Srečkom dopisovali. Posušanje skrbno pripravljenih oddaj - tudi ker je bilo branje teh pisem zaupano večjemu številu ljudi - je obogatilo vsakogar.

Autorico oddaj prof. Pertoto smo prosili za pogovor in jo za uvod vprašali, kako je do teh pisem sploh prišla?

Imela sem veliko srečo, da mi je g. Edi Race, v Trstu poznani in cenjeni pevovodja, zaupal pisma, ki jih je vrsto let skrbno hranil doma. Takoj sem se zavedala, da je pred menoj veliko bogastvo, ki sem ga začela spoštljivo urejati. Njemu gresta torej vse priznanje in zahvala, da so se ta pisma ohranila. Zaupala mu jih je Karmela Kosovelova, ki je imela skupaj z drugimi sestrami velik vpliv na njegovo vzgojo in usmeritev v glasbo.

Takoj sem obvestila go. Mirjam Koren, urednico na naši radijski postaji, do česa sem prišla. Kot velika poznavalka Kosovela in njegove objavljene korespondence me je spodbudila k delu in mi dala nekaj dragocenih napotkov, kako naj se te pisem lotim. Ravnatelj sporedov Filibert Benedetič je odobril njen predlog, da so pisma prišla na program naše radijske postaje.

Kako pa so se ta pisma predstavljala? So bila urejena po določenem kriteriju?

Najlepše in najbolj urejeno ohranjena so bila pisma Mirjam, Fanice Obidove, nadvse topla so pisma družinskih članov, presenetljiva pa pisma prijateljev, med katerimi naj omenim Vladija Martelanca, Carla Curcia in Ivana Mraka in mentorjev, med katerimi se mi zdi najpomembnejši prof. Dragan Šanda s svojim pismom z dne 30.8.1921, ko Srečku Kosovelu med drugim piše: "Želel bi si pa, da temu hrepenenju date poetično življenje v konkretnem (op. zadnja beseda je podčrtal avtor pisma) delu, ne samo v liricnem čustvovanju: mislim, da je izrazito tudi v realni strani poezije t.j. v nesubjektivni epiki in dramatik. Tu boste začeli gledati nase iz višjega stališča tako rekoč nad seboj, in potem bo to, kar je subjektivno, samo Vam milo in drago, dobilo pomen tudi za druge izven Vas, t.j. za slovensko literaturo. In še jedno Vam svetujem: poglobite se in rešite etična vprašanja človeškega življenja zase, kajti del nemira je v tem, da je pred človekom vse uganka in ne ve, kje je in kam gre. Rešili tega ne boste, ker obstaja ta velika uganka iz milijona manjših, a - če rešite polovico zadnjih, boste tudi pomirjeni, ker druge polovice rešiti človeku sploh dano ni! Torej filozofija je rešitev vsakega posameznega človeka in naše literature, ki nas bo zadovoljevala šele, kadar bo ne le poetična, ampak tudi globoka. In kot najboljšo pot k tej objektivizaciji samega sebe Vam priporočam čitanje in premišljevanje obširne Svetovne zgodovine (npr. Weissove, ki je poetična in navzlic tu pa tam podrejenemu katoliškemu stališču nepristranska). In ta objektivizacija: notranja pomiritev se mi zdi kardinalno vprašanje za literaturo naših mladih sploh, ki se je vsa

razblinila v golo sentimentalno čustvovanje brez konkretosti; ako to tako ostane, bo vsa ta literatura iz večine le grenak dokument časa, ne pa estetska vrednota, - in od tega nimamo Slovenci ničesar za svojo svetovno vrednost. To premislite in se o tem z Vašimi tovariši pogovarjajte!..." Navedla sem ta odlomek, ker se mi zdi važen tudi za današnjo mladino.

Toda konkretno, kako je potekalo to delo povezovanja in ustvarjanja neke celote, nekega prereza skozi prva dvajseta leta, da se sklicujemo na naslov oddaje?

Po nasvetu ge. Korenove sem začela usklajati že objavljena Srečkova pisma s pismi, ki sem jih dobila. Glede na datume sem jih začela prepisovati. Faničina pisma iz leta 1922 je bilo mogoče povezati s Srečkovimi iz tega obdobja. Iz njenih pisem zaživi pred nami povojno obdobje okoli učiteljskega v Tolminu, poznane osebnosti iz tega obdobja, občutek velike utesenjenosti, a tudi velike vedoželjnosti ter tudi nujne po kljubovanju.

Karmelina pisma so spet drugačna in Srečkovi odgovori tudi. Iz pisem lahko zaznamo, kako je bila Karmela pravzaprav zelo podobna Srečku v zagledanosti v umetnost. To prihaja predvsem na dan v pismih iz Münchna, kamor je šla študirat klavir, potem ko je končala študij na konservatoriju v Trstu. Očarana nad vsem, kar ji je nudilo to veliko mesto, si je želela le, da bi lahko vso lepoto delila s Srečkom in sestrami. Srečko res upa, da se bo lahko pridružil skupini študentov-umetnikov, med katerimi je bil tudi Černigoj, a do tega ni prišlo. Kosovel si je vedno želel v svet, najprej v München, potem v Pariz, pa še v Benetke ali še kam s svojim prijateljem Carlom Curciom. Njegovo življenje pa je bilo prekratko, da bi svoje načrte tudi izvedel.

Zanimiva so tudi pisma, ki si jih sestre Karmela in Anica izmenjujeta med seboj. V njih je polno drobnih novic, posebno v tistih, ki jih piše Karmela iz Tomaja, Anica pa iz Ljubljane in Celja. V njih prihaja na dan tudi skrb za Srečka, za njegovo zdravje, ki ga spodkopujeta tudi pretirano kajenje in veliko domotožje. Karmela se je zavedala tudi težav, ki jih je imel Srečko na realki s predmeti, ki jih ni maral. Vendar ga je oče usmeril na to šolo, ker je želel, da bi se lahko posvetil kakemu praktičnemu poklicu. Tudi iz pisma ge. Marije Skrinjar, ki svetuje Srečku, naj študira gozdno inženirstvo, zvemo, kaj so od Srečka pričakovali.

V pismih, ki si jih izmenjujeta sestre, izstopa tudi denarna stiska, s katero so se morali boriti vsi v Kosovelovi družini.

Kaj pa Kosovelov brat Stano, ki je v tistih letih tudi pisal pesmi?

Iz Stanotvih pisem, (tako sklanjajo vsi samostalniki Stano in Srečko v pismih), ki so jezikovno brezhibna, prihaja na dan občutek obremenjenosti do družine. Stano bi se rad družinskih vezi rešil in zaživel sam kot umetnik. V Srečku vidi predvsem mladega in zagnanega brata.

Kaj pa druga pisma?

Vsa igriva so pisma, ki mu jih piše med počitnicami Nada Obereignerjeva s Proseka. Ta njun sproščeni odnos smo lahko zaznali že iz objavljenih Srečkovih pisem.

Poglavje zase pomenijo pisma prijateljev in kot rečeno mentorjev. Iz njih izstopajo samozavestna pisma Vladija Martelanca iz poznane svetovanske družine, ki je prehodil do nasilne smrti v taborišču tragično pot političnega preganjanca. Od štirih bratov so trije umrli nasilne smrti, po tej vojni se je v Trst vrnil samo zdravnik, dr. Drago Martelanc.

Posebno lepa so v francoščini napisana pisma Carla Curcia, ki jih je v italijanskem prevodu že objavil Boris Pahor v svoji knjigi *Srečko Kosovel* (Edizioni Studio Tesi, 1993).

Presenečajo tudi pisma Pavle Hočvarjeve in Josipa Ribičiča, ki jima je pošiljal prispevke za revije, ki sta jih urejevala.

Pisma nam torej predstavijo vrsto zanimivih ljudi in zanimivih usod. Veliko širino in razgledanost je razbrati iz njih in tudi veliko žalost zaradi politične usode primorskih krajev. Kako se ta stvarnost kaže ob branju omenjenih pisem?

V prvih desetletjih našega stoletja v zavesti naših ljudi ni bilo meja. Sodelovanje čez mejo in poznavanje razmer tokraj in onstran meje je živo in vsestransko. A še tako visoka kulturna zavest našega močnega občestva je ob vedno večjem pritisku fašizma nujno omagala. Družine so se razbile in iskale zatočišča v tedanji Jugoslaviji ali pa v prekomorskih deželah. Danes, ko se politične meje rahlajo, pa se te nasilno ustvarjene in nenaravne meje nekako težko brišejo v naši zavesti. Želim si, da bi res skrbeli za vzgojo k enotnosti kulturnega prostora in istočasno odprto pogled v svet.

Ko je tako delo pri kraju, je gotovo lepo zadoščenje, mar ne?

Moje delo se je omejevalo na prepisovanje teh pisem, na njihovo usklajevanje z že objavljenimi Srečkovimi in na najnujnejši komentar. V veliko pomoč pri povezovanju pisem in sestavljanju veznega teksta sta mi bili urednici ga. Korenova in v zadnjem obdobju ga. Rojčeva. Obema sem zelo hvaležna! Moj trud je bil gotovo poplačan, če so naši bralci ob poslušanju teh pisem uživali, kot sem uživala jaz ob njihovem prepisovanju.

(Iz pisma Mirjam)

KOSOVELOVO PISMO MIRJAM

Vidite in tako živim. Denarja nimam nič, dolgovi vse polno, a vendar me nič ne skrbi. Tu pa tam povsje pri meni dobra volja in spominim se tudi na Vas. Škoda, da niste bližje, bi prišel včasih "v vas" k Vam. No, pa sem včasih zelo slabe volje, nervozen, pobit, obupan in takrat kadim cigareto za cigareto, takrat ne spim, ne morem ne živeti ne umreti. Drugače pa ob lepih sončnih dnevih, ki so pa redki, grem na šetališče in pogledam prav rad kako mlado srčkano dekle. Zakaj pa ne, če je lušno in jaz mlad? Kaj ne, da je prav?

Lepo Vas pozdravlja

Srečko

Oprostite, če pišem s svinčnikom, nimam pri roki tinte! Pišite kaj! 18. marca sem bil star 21 let.

Ljubljana, 25. 3. 1925

VELIKONOČNA MLADIKA

Uvodnik z naslovom *Ali so res vsega drugi krivi, da nas je vedno manj?* ima podpis Tereza K. in se ustavlja pri vprašanju demografskega padca pri slovenski manjšini v Italiji. Avtorica ugotavlja, da so se tudi med zamajskimi Slovenci pojavili svetovni nazori, ki so Slovence "potegnili za seboj in razklali našo medsebojno povezanost. Prav tako Bog marsikomu ni pomenil več veliko". Obstoj Slovencev, končuje Tereza K., "ne bo zagotovila še tako popolna zaščita, morda samo pomagala nam bo. Naš obstoj zavisí samo od nas samih... Odločiti se moramo sami, da bomo skupno delali, da bomo med seboj povezani, si pomagali, se odločali za življenje in tudi na Boga in božjo pomoč računali." Tokratna Mladika ponatiskuje članek Jožeta Horvata z naslovom *Interesi*, ki je izšel v 10. številki tednika MAG. Uredniki so se odločili za ponatis, ker članek obravnava tudi slovensko manjšino v Italiji, kate-re del, točneje "del levih pripadnikov", po njegovem pisanju nima simpatij do Slovenije. Sledi novela Andreja Arka *Obnova*, ki je prejela prvo nagrado za prozo na literarnem natečaju Mladike, nato pa pričevanje istrske kulturne delavke Lede Dobrinja z naslovom *Tovarna*. Za rubriko *Iz arhivov in predalov* je Ivo Jevnikar prispeval četrti in zadnji del zapisnika zasliševanja tigrova in padalca Alojza Kneza. Tudi v tej številki je prisotna rubrika *Vrtnarjeva pesem*, ki jo ureja Bruna Pertot. Objavljen je tudi krajši pogovor Davida Bednaricha s pesnico Klavdijo Vončino. Mirella Urdih Merku pa je prispevala spominski članek o nedavno umrli tržaški kulturni, družbeni in politični delavki prof. Elvi Miklavc Slokar. Objavljene so tudi pesmi Silve Bajc, ki so prejele prvo nagrado za poezijo na literarnem natečaju Mladike, poleg teh pa še pesmi Vladimira Kosa in Josipa Jakova Planiniča. Več je literarnih in likovnih ocen Magde in Martina Jevnikarja ter Neve Zaghet. Prisotne pa so tudi ostale stalne rubrike.

Tudi tokrat je skupaj z Mladiko izšla mladinska priloga *Rast*. Precej prostora je posvečenega VIII. Slovenija Partyju (namesto uvodnika je objavljen pozdravni nagovor predsednika Slovenskega kulturnega kluba Roka Opetla na partyju), ki je potekal januarja letos v Trstu. Preberemo si lahko še več drugih prispevkov, ki so tudi tokrat popestrili prilogo.

IŽ

IGRALEC JANEZ STARINA DOBITNIK NAGRADE ZDU

V četrtek, 1. aprila, bo v novogoriškem gledališču večerna ponovitev treh tragikomičnih enodejank Petra Barnes *Ni tako slabo, kot zgloda*. Na predstavi, katere izkupiček od prodaje vstopnic bo namenjen očesnemu oddelku Splošne bolnice Dr. Franc Derganc v Šempetru kot prispevek za nakup očesnega laserja in aparata za slikanje mrežničnih žil, bo slavnostna podelitev nagrade Združenja dram-skih umetnikov Slovenije za igralske kreacije v letu 1998. Dobitnik je igralec Primorskega dramskega gledališča Janez Starina, ki je izoblikoval zahtevna lika prav v Barnesovi trilogiji, in sicer Charlesa Herna v prvi enodejanki *Tukaj smo sami petelini, nobenega drugega ni*, in Ernesta Seftona v tretji enodejanki *Ni tako slabo, kot zgloda*, ter za kreacijo dveh manjših, toda natančno izklesanih vlog - Linzmana in Komisarja - v delu Ferenc Molnarja *Lillim*.

Janezu Starini toplo čestitamo tudi goriški ljubitelji gledališča, saj nam je prav on še posebno pri srcu, ker je s svojo profesionalno kreativnostjo že večkrat požlahtnil delovanje naših amaterskih skupin.

9

ČETRTEK
1. APRILA
1999

GORIŠKA
MOHORJEVA
DRUŽBA
želi prijateljem
dobre knjige
blagoslovljeno
Veliko noč.

Blagoslovljeno
in veselo Veliko
noč Vam želi
Kulturni center
Lojze Bratuž

USPEH DRUŠTVA EDINOST

V PROSVETNEM DOMU

ILLY IZDAL ODREDBO O RABI SLOVENSKEGA JEZIKA

V sredo, 24. marca, je tržaški župan Riccardo Illy izdal odredbo, po kateri je raba slovenskega jezika v odnosu z občinsko upravo, dovoljena, čeprav bo fakultativnega značaja, saj bodo npr. slovenski dopisi prejeli odgovore izključno v italijanščini.

Illy je tako umaknil prejšnjo odredbo, ki je imela do rabe slovenščine negativno stališče, do vsega tega pa je prišlo po pritožbi družbenopolitičnega društva Edinost, katerega je zastopal odvetnik dr. Jože Škerk, na Deželno upravno sodišče.

Dogodek je izredno pomemben za slovensko narodno skupnost v Italiji, saj je boj za enakopravnost slovenskega jezika že stoletja temeljna točka prizadevanj naše manjšine. Vsekakor, kot piše v tiskovnem sporočilu Slovensko-hrvaško-italijanskega odbora za zgodovinsko resnico, ki ga je podpisal njegov koordinator Paolo G. Parovel, se zadeva ne konča tukaj. Društvo Edinost bo namreč kljub

uspehu zahtevalo odškodnino in ni niti izključilo možnosti, da se bo ponovno pritožilo proti novi županovi odredbi, ki po mnenju društva ne zadošča in je tudi nelegitima, saj ne upošteva obvez, ki jih je italijanska država sprejela tako na mednarodni ravni kot tudi v svoji ustavi.

Tiskovno sporočilo odbora za zgodovinsko resnico navaja tudi kratko zgodovino rabe slovenščine na Tržaškem. Tako, piše v sporočilu, se je že v času avstroogrške monarhije tržaška občinska uprava, ki jo je vodila italijanska večina, upirala večjezičnosti, ki jo je predvidevala ustava avstroogrškega cesarstva. Potem ko sta Trst in njegovo zaledje leta 1918 prišla

pod Italijo, je bila raba slovenščine prepovedana. Raba slovenskega jezika je po letu 1945 ponovno uvedla zavezniška vojaška uprava, na mednarodni ravni pa je bila potrjena z Londonskim memorandumom iz leta 1954 in z Osimskim sporazumom iz leta 1975. To je potrdilo tudi italijansko ustavno sodišče. Kljub temu pa se je tržaška občina temu še vedno tako pasivno kot tudi aktivno upirala z izdajanjem odredb, s katerimi je raba slovenščine prepovedala ali pa omejevala. Tako so v preteklosti ravnale, piše še v sporočilu, tako desnosredinske uprave tržaške občine kot tudi levosredinska uprava, ki jo vodi sedanji župan Riccardo Illy.

Do tu uradna tiskovna sporočila, mi pa se bomo k temu izredno pomembnemu dogodku še vrnili v prihodnjih številkih.

ZAČETEK OPENSKIH GLASBENIH SREČANJ

V nedeljo, 28. marca, je bil v Prosvetnem domu na Opčinah prvi koncert iz niza pomladanske sezone openskih glasbenih srečanj, ki jih prireja Zveza slovenskih kulturnih društev in Kulturno društvo Tabor (umetniški vodja je Luca Ferrini, koordinatorka pa Alda Sosič). Gre za zanimivo tradicionalno pobudo, ki poslušalcu oz. gledalcu nudi kakovosten izbor sodobnega glasbenega izvajanja.

Na nedeljskem koncertu je v prvem delu nastopil Slovenski sekstet saksofonov, v drugem pa Dario Šavron, ki je izvedel vrsto skladb na vibrafonu. Podrobnejše poročilo bomo objavili v prihodnji številki, že sedaj pa naj omenimo, da bo prihodnji koncert v okviru glasbenih srečanj v nedeljo, 11. aprila, ob 18. uri v Prosvetnem domu na Opčinah.

KAKOVOSTNE DIPLOMSKE NALOGE

PODELITEV NAGRADE IN PRIZNANJ DR. FRANE TONČIČ ZA LETO 1998

V sredo, 24. marca, so v Gregorčičevi dvorani v Trstu slovesno podelili nagrado in priznanja Dr. Frane Tončič za leto 1998. Nagrado in priznanja vsako leto podeljuje Slovenski visokošolski sklad Sergij Tončič, prejmejo pa jih mladi zamejski Slovenci, ki so dokončali univerzitetni študij na različnih področjih in katerih diplomske naloge je ocenjevalna komisija Sklada ugod-

no ocenila. Letos je na Sklad prišlo štirinajst diplomskih nalog (lani jih je bilo osem), nagrado Dr. Frane Tončič za leto 1998 pa je prejela Matejka Grgič za diplomsko nalogo *Performativna izjava in glagolski vid: primer slovenskega jezika*, s katero je diplomirala na leposlovni fakulteti tržaške univerze. Priznanja pa so prejeli: Erika Busechian za diplomsko nalogo *Naložbe med-*

narodnih operaterjev v Sloveniji - Evropski integracijski procesi - Finančni in davčni profil; Mirta Čok za diplomsko nalogo *Ženske poročne daritve v Ljubljani, Mariboru in Piranu: primerjava*; Sandra Borghese za diplomsko nalogo *Dvojezična osnovna šola v Špetru: poseben šolski model*. Denarne nagrade so prispevali Sklad Sergij Tončič, Generalni konzulat Republike Slovenije v Tr-

stu, Zadržna kraška banka in Nova tržaška kreditna banka. Ob tem je predsednik ocenjevalne komisije prof. Marko Kravos, ki je podal utemeljitve, tudi ustno pohvalil diplomsko nalogo Petra Černica.

Na začetku je prisotne pozdravil predsednik Sklada Sergij Tončič Boris Kuret, ki je med drugim podčrtal glavni namen Sklada, ki je v podpori in skrbi za vsestransko rast slovenskih zamejskih višješolcev, in to predvsem v smeri bodočega ohranjanja in upajočega razvoja manjšine.

Nekaj odlomkov iz literarnih del nagrajenke Matejke Grgič pa je podal igralec Slovenskega stalnega gledališča iz Trsta Danijel Malalan.

Ob tej priložnosti naj gre do vsem prejemnikom nagrade in priznanj iskrene čestitke tudi s strani našega časopisa s toplim voščilom, da bi se vsestransko uveljavili v življenju.

Pizzeria-Bar-Gostilna

»VETO«

Nada Debenjak in Erino Fabrizi

PIZZE TUDI ZA KOSILO

OPČINE - Proseška ul. 35, tel. 040 211629

GOSTILNA
Sardočvošči vesele
velikonočne
praznike

PREČNIK 1/B, tel. 040 200871

Slaščičarna

Saint Honore'

Parfait, mousse in hladne torte,
čokoladni izdelki vseh vrst,
nepremagljive skušnjave v vseh letnih časih

ZAPRTO OB NEDELJAH POPOLDNE IN PONEDELJKIH

OPČINE - Proseška ul. 2, tel. 040 213055

Cremcaffè

želi svojim cenjenim strankam
blagoslovljeno Veliko noč

JAZBEC

Pekarna - slaščičarna

NABREŽINA 98, tel. 040 200174

Bar-Buffer-Pizzeria

»RINO«

Korošec M. & Kuzmic D.

OPČINE - Narodna ul. 65, tel. 040 213821

RESTAVRACIJA PESEK

Karis Meri in Giuliano

vošči vsem klientom
veselo Veliko noč

PESEK 69

Slaščičarna in pekarna

JERIAN

želi vsem odjemalcem
veselo Veliko noč

TRST - Istrska ul. 16

praznjenje greznic in
čistilnih naprav, čiščenje
odtočnih kanalov
z vodnim pritiskom,
vzdrževanje in popravila
čistilnih napravOPČINE - Narodna ul. 46/2
Tel. 040 211336 - 213592
Fax 040 214802

Cvetličarna

Fiori Savina

želi vsem
odjemalcem
veselja polne
velikonočne
praznike

TRST - Istrska 8/b, tel. 040 763856

10

ČETRTEK
1. APRILA
1999

DRUŠTVO TIGR POČASTILO BAZOVIŠKE JUNAKE

JE RODOLJUBNOST ŠE VREDNOTA?

V soboto, 27. marca, je pri spomeniku na bazovski gmajni potekala krajša slovesnost s polaganjem venca in nagovorom, ki jo je priredilo Društvo za negovanje rodoljubnih tradicij organizacije TIGR Primorske v spomin na štiri junake, ki so bili tam ustreljeni leta 1930.

FOTO KROMA

Kljub slabemu vremenu z obilnim dežjem se je le zbralo nekaj ljudi, katerim je v imenu društva spregovorila Nadja Maganja. V krajšem govoru se je med drugim vprašala, ali je nam Slovincem danes rodoljubnost še vrednota. Ugotovila je namreč, da se sami odrekamo pojmom, kot so narodnost, slovenstvo in narodna identiteta. Tako postajamo vedno bolj skupnost brez obraza. Zato, je še dejala, je nekaterim celo nerodno, da društvo TIGR obuja spomine na tigrovce, padajo pa tudi očitki ustvarjanja novih mitov. Vendar hoče društvo le obujati zgodovinski spomin na

dogodke, ki so usodno posegali v življenje Primorske. Čeprav je bilo o organizaciji TIGR že veliko napisanega, pa ostajajo usode posameznih junakov v marsičem še neznane. Tako je ovrednotenje tega obdobja iz slovenske zgodovine važno tudi zato, da pride vsem v zavest spoznanje, da so Primorci v najtežjih trenutkih svoje zgodovine znali strniti vrste in se složno upreti proti zatiralcem.

Pred komemoracijo pa sta se v dopoldanskih urah v Bazoviškem domu na tretji redni seji sestala tudi upravni in nadzorni odbor društva TIGR. Med drugim je dnevni red seje

vseboval obravnavanje vprašanja preureditve tako spomenika na bazovski gmajni (načrt predvideva razširitev območja spomenika v ograjen spominski park), pa tudi spomenika ustreljenim na drugem tržaškem procesu l. 1941 na Opčinah, ki bi se tudi moral spremeniti v spominski park. O tem je društvo TIGR že seznanilo predsednika republike Slovenije, zunanje ministrstvo in glavni odbor borčevske organizacije Slovenije s prošnjo, naj pomagajo urediti status in dostop spomenika žrtvam drugega tržaškega procesa.

KONCERT
REVIJE
PRIMORSKE
POJE V ULICI
RISORTA

V soboto, 27. marca, je v dvorani Marijinega doma v ul. Risorta v Trstu potekal 16. koncert v okviru letošnje priljubljene zborovske revije Primorska poje. Sobotni tržaški koncert je soorganizirala Zveza cerkvenih pevskih zborov, ki skupaj z Združenjem pevskih zborov Primorske, Zvezo slovenskih kulturnih društev in Zvezo slovenske katoliške prosvete zadnja leta prireja revijo. Pri organizaciji sta sodelovala še Slovensko pastoralno središče (oris njegovega delovanja je na sobotnem večeru podal ravnatelj Marij Gerdol) in pevsko društvo od Novega sv. Antona.

Sobotni koncert so oblikovali komorna skupina Inke iz Poljubinja, ki jo vodi Majda Luznik, moški zbor Zora iz Kostanjevica pod vodstvom Karla Godniča, dekliški zbor Grlica iz Budanj pod vodstvom Stojana Korena, mešani zbor Ivan Kokošar iz Koritnice pod vodstvom Marjana Obida, mešani zbor Beneške korenine iz Srednjega pod vodstvom Davida Klodiča in komorni zbor Ipavska iz Vipave, ki ga vodi Matjaž Šček.

TRŽAŠKA KNJIGARNA IN KROŽEK ZA KULTURNO, ŠPORTNO IN PODPORNO UDEJSTVOVANJE

- razstava Slovenska domača in umetnostna obrt ob Veliki noči (odprta do 10.4.1999)
- v knjigarni je na razpolago nova knjiga prof. Janeza Bogataja *Mojstrovine Slovenije*

TRST - Ul. sv. Frančiška 20, tel. 040 635954, fax 040 635969
E-mail: tklibris@tin.it

TURISTIČNI URAD

AURORA

Dragulji

malalan

OPČINE - Narodna ul. 28, tel. 040 211465

Zlatarna

Boato - Fazbec

želi vsem strankam veselo Veliko noč

TRST - Ul. Mazzini 51/a

MESEČNA KONFERENCA V NABREŽINI

G. DUŠAN JAKOMIN
O ŠKOFU SLOMŠKU

Redna marčna konferenca je v župnijski dvorani v Nabrežini potekala v pričakovanju prvega slovenskega blaženega, ki ga bo slovesno proglasil sam papež septembra v Mariboru. Predavatelj je bil znani škedenjski duhovnik in publicist Dušan Jakomin. Orisal je življenje tega našega pesnika, narodnega buditelja in škofa, ki se je v prvi polovici prejšnjega stoletja z vsemi močmi trudil, da bi zbudil oz. krepil narodno zavest pri Slovincih. Odpovedal se je nadaljnjemu študiju, da bi lahko bil čim dlje na razpolago svojim vernikom in sploh svojemu narodu. Ena njegovih glavnih skrbi je bila širiti med Slovence domačo čtivo in tako je ustanovil Družbo sv. Mohorja, ki je pripomogla, da je slovenski narod med prvimi ostal brez nepismenih. Nemškimi načrtom, da bi ponem-

čili Štajersko in utrdili svojo prisotnost v Mariboru, se je protivil s tem, da je prenesel sedež lavantinske škofije iz Št. Andraža v Maribor. Poleg udejstvovanja na verskem področju je Slomšek tudi pisal; naj omenimo le prvi slovenski učbenik *Blaže in Nežica v nedeljski šoli*, ki so ga še dolga leta uporabljali za učenje slovenščine. Lik Slomška je brez dvoma evropskega formata, saj je znal združevati ljubezen do maternega jezika s spoštovanjem drugorodcev.

Naj ob koncu omenimo, da nas je tokrat domači župnik presenetil s tem, da je povabil duet Karina-Aljoša, ki nam je predvajal nekaj pesmi. Najbolj je navdušila, tokrat številnejšo publiko, ruska narodna *Oči čornje*, ki jo je z občutkom zapela Mol-davka Karina.

ANTEK

PIRHI DOMAČE IN TUJE IZDELAVE

DVAJSETA VELIKONOČNA
RAZSTAVA V NABREŽINI

Na dan Velike noči, v nedeljo, 4. aprila, bodo v župnijski dvorani v Nabrežini odprli jubilejno 20. velikonočno razstavo. Gre za tradicionalno pobudo, za katero ima največ zaslug zlasti domači župnik g. Bogomil Breclj. Ravno g. Breclj je namreč "duša" večjih razstav, ki so na ogled ob velikih praznikih, zlasti v božičnem in velikonočnem času. Za Božič so namreč razstavljene jaslice vseh vrst in z vseh koncev sveta, za Veliko

noč pa predvsem pirhi, ki so jih poslikali tako domača mladina oz. domači ustvarjalci kot tudi priznani umetniki iz Italije, Slovenije in drugih držav.

Letošnjo velikonočno razstavo bodo, kot že rečeno, odprli na Veliko noč, 4. aprila, na ogled pa bo do Bele nedelje, 11. aprila, v popoldanskih in večernih urah. Ob tej priložnosti bo na ogled tudi razstava lepih krajinskih slik domačinke Baranco.

PRISCO

ŽENSKA IN MOŠKA KONFEKCIJA

TRST Trg Goldoni 11
Campo S. Giacomo 3

PODJETJE

Koršč

vošči vsem odjemalcem, prijateljem in znancem
v zamejstvu in matični domovini
vesele velikonočne praznike

TRST - Ul. S. Cilino 38, tel. 040 54390

nuova
Tecnoutensili SAS
Norma Tretjak & C.

ŽELEZNINA, ORODJE, STROJI ZA POLJEDELSTVO

OPČINE - Proseška 7, tel. & fax 040 212397

MOCOR FRANCO
MEHANSKA
POPRAVILA
VOZIL

IND. CONA TRST
Ul. Travnik 17
Tel. 040 810310

SADJE - ZELENJAVA - BIO HRANA

SELF-SERVICE KATJA

Katja Fabrizi

URNIK NON STOP

OPČINE - Narodna ulica 46, tel. 040 211092

ŽELEZNINA

TERČON

NABREŽINA 124, tel. 040 200122

OBVESTILA

SLOVENSKO STALNO gledališče. Dušan Jovanović, *Klinika Kozarckij*. Režija Dušan Jovanović. V četrtek, 1. aprila, ob 20.30 red E. V občinskem gledališču v Boljuncu.

NA VELIKI petek, 2. aprila, prireja Slovenska zamejska skavtska organizacija Trst že tradicionalni skavtski Križev pot na Repentabru. Zbiranje ob 20. uri na Poklonu pri restavraciji Furlan. Vabljeni vsi skavti in prijatelji!

PROF. XENIA Levak Budal bo nadaljevala s predvajanjem lepih in zanimivih diapozitivov o Egiptu, in sicer od Luxorja do Abu Simbela v četrtek, 8. aprila, ob 16. uri v ul. Donizetti 3. Vabi Klub prijateljev.

SLOVENSKA VINCENCIJEVA konferenca in Klub prijateljev vabita k sv. maši in uri molitve za duhovne poklice, mladino in družine, ki bo v četrtek, 8. aprila, ob 18. uri v barkovljanski cerkvi.

ŠE JE nekaj prostih mest v avtobusu Križanov, ki bodo poromali v soboto, 24. aprila, h Gospe Sveti in istega dne popoldne ter naslednji dan v Slomškove kraje. Morebitni interesi naj telefonirajo na tel. št. 040 220332.

SOS, SOS, SOS, javi se za prostovoljno delo! Veliko osebe potrebuje pomoč in spremstvo. Pridruži se nam in pošlji svoj dopis v rokopisu z osnovnimi osebnimi podatki in zanimanji na Združeni center za socialno dejavnost, ul. Cicerone 8, 34100 Trst.

DAROV

V SPOMIN na prof. Elvi Slokar daruje N.N. 100.000 lir za Zvezo cerkvenih pevskih zborov v Trstu.

V SPOMIN na pokojno Valerijo Buzečan-Hrvatini daruje družina Bizjak za cerkvene pevce pri Sv. Ivanu 50.000 lir.

V BLAG in hvaležen spomin na cerkveno pevko Valerijo Buzečan-Hrvatini za cerkev v Sočergi Mirijana in Nino Parovel 50.000 lir.

ZA CERKEV v Nabežini: Ferlat 70.000; Zandomeni 30.000; B.A. 50.000; Antonič 30.000; Fuks 20.000; Monika 50.000; Gruden 35.000; Saksida 10.000; otroški pust 50.000; M.K. 200.000; Rudež 40.000; Kralj 20.000; Caharija 15.000; Garetti 20.000; Legiša 20.000; Sulli 50.000; Spadaro 20.000; Gregori

35.000; Zidarič 70.000; Radovič 20.000; Caharija 35.000; Martini 50.000; R. 50.000; Sonzogno 170.000; Nelo 10.000; Pojani 100.000; Slavec 10.000; Allegri 30.000; Zavadlal 15.000; Radovič A. 20.000; Caharija A. 15.000; Caharija E. 35.000; N.N. 50.000; ob priliki blagoslovov družin 1.610.000 na "Postaji", 4.430.000 v "Centru" in 3.100.000 v "Kamnolomih".

ZA MISIJONARJA Ernesta Saksida, ki deluje v Braziliji: N.N. 100.000 lir; N.N. 1.000.000 lir; 50.000 lir ob prodaji knjig življenjepisa misijonarja Ernesta Saksida.

FRANC SAKSIDA ob prodaji znamk: 100.000 lir za sestro Marijo Pavlišič, ki deluje na Madagaskarju.

SOŽALJE

Ob težki izgubi **VALERIJE BUZEČAN-HRVATIN** izreka cerkveni zbor od Sv. Ivana iskreno sožalje možu Petru, hčerki Nadji, sestri Severini, bratu Ivanu in vsem ostalim užaloščenim svojcem.

ZAHVALA

Člani in članice Slovenske Vincencijeve konference iz centra in iz raznih župnij se toplo zahvaljujemo vsem, ki so pripomogli, da smo nabrali nekaj denarja za potrebne, in sicer: tistim, ki so darovali oljke, tistim, ki so pomagali pri pripravi in deljenju oljčnih vejic, in tistim, ki so v zameno za vejice pustili svoj dar v denarju. Bog povrni vsem, njim in vsem bralcem želimo blagoslovljeno Veliko noč.

ČESTITKE

Prejšnji teden je na tržaški univerzi diplomirala iz statistike in zavarovalne matematike **TAMARA ZAJEC**. Svoji članici voščila Prosvetno društvo Kolonkovec in pevski zbor s Kolonkovca.

Zaradi pomanjkanja prostora nismo mogli poročati o nekaterih pomembnih dogodkih. **Bralcem se opravičujemo.** / URED.

SLOVENCIMAMO PISANO PALETO USTVARJALNOSTI ZA VSAK PRAZNIK

V sredo, 24. marca, so v Tržaški knjigarni odprli razstavo Slovenska domača in umetnostna obrt ob Veliki noči. V torek, 30. marca, pa so vedno tam predstavili knjigo prof. Janeza Bogataja *Mojstrovine Slovenije*.

Do 10. aprila si je mogoče ogledati razstavo, ki jo je postavila Jelka Štern. Prikazani so cvetnoredelske butarice, pirhi oz. pisanice, vezenine, velikonočne košare, prti idr. Ob pogledu na razstavljene izdelke se človek lahko prepriča, kakšno bogastvo pomeni naša umetnostna in rokodelska obrt. Razstavljene predmeti so prihajali (in prihajajo) v poštev pri prazničnih in vsakodnevnih oprav-

lih v velikonočnem času (pa ne samo takrat). Kot je na odprtju povedal prof. Janez Bo-

gataj, imamo Slovenci zelo pisano paleto ustvarjalnosti za vsak praznik, ta paleta pa

se razlikuje od vasi do vasi. To je bogastvo, ki ga pa ne znamo vrednotiti, saj vse bolj papagajsko posnemamo druge, medtem ko bi morali črpati iz lastnega. Razstavljene izdelke so razpoznavni že sami po sebi, brez znaka Made in Slovenia, in bi nam morali vlivati samozavest. Njihovo sporočilo pa je tudi v tem, da se vsaj enkrat letno ozremo v razmerje med človekom in okoljem, saj smo v sodobnem svetu vedno bolj podvrženi avtomatizmu, atomu in betonu.

Podobno trdi tudi nova knjiga prof. Bogataja - *Mojstrovine Slovenije*. Izšla je prejšnji teden, tržaško predstavitev pa je doživela 30. marca v Tržaški knjigarni, ko je prof. Bogataj imel tudi krajše predavanje.

IŽ

SLOVENSKO DOBRODELNO DRUŠTVO

PODELITEV ŠTIPENDIJ IN PODPOR IZ SKLADA MIHAELA FLAJBANA

V petek, 26. marca, so na sedežu Slovenskega dobrodelnega društva v Trstu podelili štipendije in podpore iz sklada Mihaela Flajbana za šolsko leto 1998/99.

Letošnja je bila že 12. izvedba podelitve štipendij in podpor, ki jih SDD daje slovenskim zamejskim dijakom in študentom, ki se odlikujejo po nadarjenosti, pridnosti, red-

nem izpolnjevanju študijskih obveznosti in se udeležujejo v kulturnih, socialnih in športnih ustanovah naše manjšine v Italiji, vrhu tega pa je njihovo družinsko stanje slabše.

Tokrat je bilo na SDD naslovljenih 23 prošelj, 14 prosilcev oz. prosilk pa je prejelo štipendijo oz. podporo. Prvič je štipendijo v višini treh milijonov lir prejela Tanja Sternad. Štipendijo v višini 2,5 milijona lir pa so ponovno prejeli Metka Udovič, Sidonja Radetič, Metka Kodrič in Vesna Cescutti. Podpore v višini enega milijona lir so prejeli Michela in Martina Gregoret, Fabio Leghissa, Štefan Tomasi, Luciana Čebren, Alen Sardoč, Irena in Martin Rustja ter Martina Slavec.

Prejemnike in ostale prisotne je na začetku pozdravil predsednik SDD inž. Aljoša Vesel, medtem ko je Jožko Gerdol podal kratek oris delovanja SDD, prof. Vera Čok Vesel pa je prebrala utemeljitve štipendij in podpor.

IN MEMORIAM

VALERIJA BUZEČAN-HRVATIN

V petek, 26. marca, so v Bertokih pospremili k zadnjemu počitku gospo Valerijo Buzečan-Hrvatini. Pogrebno mašo in obred je daroval svetoivanski kaplan g. Milan Nemač, pel pa je cerkveni pevski zbor od Sv. Ivana.

Pokojnica je bila doma iz Sočerge v slovenski Istri, z družino pa se je preselila v Trst. Prišla je k Sv. Ivanu, kjer je bila vsestransko dejavna v domačem cerkvenem pevskem zboru. Dolga desetletja je nepretrgoma pela tako na koro kot tudi na raznih nastopih in koncertih.

Z odhodom Valerije Buzečan-Hrvatini je v svetoivanskem pevskem zboru in seveda v svetoivanski slovenski župnijski skupnosti nastala praznina, ki jo bo težko zapolniti. Možu Petru, hčerki Nadji, sestri Severini in bratu Ivanu ter ostalim svojcem pa naj gre iskreno sožalje tudi s strani našega lista.

Od 4. do 11. aprila bo v župnijski dvorani v Nabežini

20. VELIKONOČNA RAZSTAVA

Vedno večje število razstavljalcev pisanih jajč-pirhov, izdelki mladine in priznanih slikarjev, pa tudi iz Slovenije in iz drugih dežel. Domačinka Baranco bo razstavljala krasne krajinske slike, za katere je prejela vrsto diplom. Razstava bo odprta vsak dan popoldne in zvečer. Voščila!

CASA DEL DETERSIVO

COMSTAR

M. Comino & M. Starc

OPČINE - Narodna ul. 28
P.I. 00798020327

ŽENSKA MODNA KONFEKCIJA

OPČINE - Narodna ulica 47

slasčičarna

ARNOLDO

Arnoldo Giancarlo

OPČINE - Narodna ulica 48

UNIPOL BANCA

Dr. STOJAN PAHOR

☎ 040 371019, ✉ spahor@xnet.it

TRST - Foro Ulpiano 3

optika malalan

želi vesele velikonočne praznike

OPČINE - Narodna ul. 47, tel. 040 213957

HOTEL RESTAVRACIJA

Lido

vošči vsem gostom vesele velikonočne praznike

UL. CESARE BATTISTI 22, 34015 MILJE (TS)
TEL. 040 271238 - 273338/9, FAX 040 271979

PREDSTAVITEV SKLEPNEGA ITALIJANSKO-SLOVENSKEGA
DOKUMENTA 2. GORIŠKE SINODE

ZAČNIMO UDEJANJATI SKLEPE SINODE NAŠE CERKVE!

Na predvečer praznika za-
vetnikov goriške nadškofije je
potekala v dvorani Fogar ura-
dna predstavitev sklepnega
dokumenta druge goriške si-
node. Prijetna, kar resna, se
predstavi publikacija z latin-
skim naslovom *Faciem tuam,
Domine, nobis ostende* ali po
naše: *Pokaži nam, Gospod,
svoje obličje!* Tako, bi lahko re-
kli, še zbornik smo dočakali
in s tem je goriška sinoda kon-
čana! Obratno! Najbolj po-
membno obdobje se šele za-
čenja. Po naših župnijskih
skupnostih bomo knjigo pre-
brali, o vsebini razpravljali in
se tako poglobljali in svoje kr-
ščanstvo. Jasno je, da je naše
pričevanje (ali življenje iz
vere) večkrat zvođenelo, zble-
delo. Potrebni smo prenove,
kot pravi papež, novega vese-
lega oznanila, nove evangeli-
zacije. In sinodalni sklepni
dokument lahko postane pri-
ročnik, ki nam daje smerni-
ce, saj ga ni sestavil kak pisa-
telj, "učenjaki" za svojo pisal-
no mizo, ampak je nastal iz
sodelovanja vseh sinodalcev,
župnijskih pastoralnih svet-
tov, vernikov, izvedencev na
različnih družbenih podro-
čjih. Priročnik nas bo lahko
spodbujal, kako postati bolj
pristni, poglobljeni in "veliko-
nočni" kristjani, ki so manj sivi,
jezični in tarnajoči, raje bolj

zavzeto in z optimizmom sto-
pajo po ulicah sveta. In so pre-
prost kvas. O tem je na večeru
spregovoril mons. Bettazzi,
škof iz Ivree. Poudaril je nekaj
važnih misli: kako sta v sklep-
nem dokumentu oba prisot-
na jezika enakovredno zastop-
pana (kar ni pogost slučaj), saj
se na eni strani bere italijan-
ski original, zraven pa je slo-
venski prevod. In ta različ-
nost je ali lahko postane bo-
gastvo različnosti. Kristjani
moramo vztrajati v dobrem,
se ne zapirati v svoj krog. Ven-
torej "iz zakristij", iz ožjih "ka-
toliških" krogov, ne bojmo se
sodelovanja, soočanj s sočlo-
vekom v družbi, ki postaja
vse bolj plehka, brez pravih
vrednot. Kristjani imamo tu
res kaj ponuditi - prave živ-
ljenjske, trajne vrednote. Mo-
goče jih bo treba prevetriti,
odpihniti prah z njih, da bodo
spet privlačne za nas in oko-
lico. Potrebno bo, da se napo-
timo v bogat rudnik, ki nam
je na razpolago: v Sveto pismo.
Saj je za nas velikokrat še
neznanka, a gre za hrano, ki
naj nas podpira v našem po-
potovanju.

Mons. Bettazzi je tudi o-
menil reveže ali, kako naj pre-
sajamo realnost skozi oči re-
vežev. Mogoče pomeni to tu-
di, da moramo nekoliko pre-
soditi svoj način življenja, za-

živeti skromneje in manj hla-
stati za materialnimi dobrina-
mi, ki so žal na svetu še ved-
no tako neenakomerno (kri-
vično) porazdeljene. Večkrat
imamo nekaj občutek samo-
zadostnosti, saj, kaj nam
manjka? Hiše, obleke, denar,
avtomobile, vse to imamo v
veliki meri in prav to nam lah-
ko zasenči pogled, da se ne
usmerja več kvišku, k Njemu,
ki je vir vrednot. Znova mo-
ramo začutiti: Gospod, po-
trebni smo te. Obnovi v nas
lakoto in žejo po Tebi...

TS

PASIJON NA TRAVNIKU

Na oljčno nedeljo je bil v
cerkvi sv. Ignacija na Travniku
pri slovenski maši tradicional-
ni peti Pasijon. Že dolgo vr-
sto let se za ta praznik ob kon-
cu postnega časa zberejo šte-
vilni pevci iz mesta in bližnje
okolice in zapojejo znani *Pas-
ijon po sv. Mateju* skladatelja
Frana Kimovca za moški
zbor. Tako so tudi letos lepo
in zbrano obogatili mašo na
dan, ko se krščanski svet spo-
minja trpljenja Gospodovega.

Oljčno nedeljo je seveda
praznovala celotna goriška
Cerkev. V stolnici je oljke bla-
goslovil goriški nadškof, ki je
tudi vodil nedeljsko cerkveno
slovesnost in procesijo.

GLASBENO TEKMOVANJE ALPE ADRIA MARCOSIG V KC BRATUŽ

Na velikonočni ponedel-
jek, 5. t.m., se bo ob 9. uri v
Kulturnem centru Lojze Bratu-
tuž pričelo 17. Mednarodno
tekmovalno Alpe Adria Alfre-
do in Vanda Marcosig za mla-
de violiniste in 7. tekmovalno
za mlade čeliste.

Prireditev je v več kot 13
letih dosegla visoko kakovos-
tno raven in si pridobila ugled
med glasbenimi pedago-
gi in študenti. Od letošnjega
leta je poimenovano po za-
koncih Marcosig, ki sta bila
glavna pobudnika tekmoval-
nja. Na letošnjo prireditev se
je prijavilo 138 violinistov in če-
listov iz Italije, Slovenije, Hrva-
ške, Avstrije, Jugoslavije in dru-
gih držav, celo iz Tajvana. Med
tekmovaljem bosta tudi dva
koncerta: v sredo, 7. t.m., bo-
do ob 20.30 oblikovali kon-
cert, posvečen spominu zakon-
cev Marcosig, lanske zmagoval-
ci. V nedeljo, 11. t.m., pa bo
ob 17. uri zaključni nastop le-
tošnjih nagajencev, ki bodo
naslednji teden odšli na turne-
jo v Benetke, Salzburg, Zagreb,
Ljubljano, Celovec in Gradec.

Kulturni center Bratuž po-
staja vse bolj kraj srečanj in
kulturnih izmenjav; gotovo je
ugledno tekmovalno našlo
pravi prostor, v katerem se bo
lahko tudi v prihodnje razvi-
jalo v vedno pomembnejšo
mednarodno prireditev.

hudin
TISKARNA

GORICA
Ul. Gregorčič 23
tel. 0481 522907
fax 0481 524447

KATOLIŠKA KNJIGARNA

- knjige, revije ■ vse za šolo
in pisarno ■ razne vrste pa-
pirja ■ sakralni predmeti, sveče
- darila ■ plošče, kasete ■
igrače

GORICA - Travniki 25, tel. 0481 531407

DRAGULJARNA - URARNA - ZLATARNA

VIRGILIO BRATINA s.n.c.

Dolga in kvalitetna prisotnost, označujejo jo resnost,
strokovnost, kompetentnost na področju trgovine.

TRŽIČ - Corso del Popolo 28, tel. 0481 410674

Šuligoj
Od leta 1897
profesionalnost
v tradiciji

GORICA - Ul. Carducci 49, tel. 0481 535657

PHOTO
LABORATORIO

PHOTO LABORATORIO
lastnik: Carlo Sclauzero
34170 Gorica • Ul. Locchi 2
Tel. 0481 535165

TRGOVINA JESTVIN

Maraž - Škarabot

Gorica, Placuta 13

IL BOTTONE

Nadja Sošol

velika izbira spod-
njega perila, no-
gavic in pižam za
moške in ženske

GORICA - Travniki 26,
tel. 0481 33587

Blagoslovljeno
Veliko noč želi

TRGOVINA

Meri Kosič

Velika izbira torbic,
dežnikov in raznovrstnih
kvalitetnih izdelkov

GORICA - Raštel 23, tel. 0481 33790

Gradbeno podjetje

Hlede Alojz Doan

ŠTEVERJAN - Dvor 13, tel. 0481 884015

SERGIO ROVIS

TEL/FAX 0481 531812
TRAVNIK 10, GORICA

IZDELKI IZ KOVANEGA
ŽELEZA IN ALUMINIJA

Tabaj F.lli s.n.c.

Miloš in Raimondo Tabaj

GORICA, ul. Gregorčič 24,
tel. 0481 21514, fax 0481 21987

PRODAJA IN POPRAVILA KOLES

ELIA ČUK s.n.c.

Cefarin R. & Saksida

GORICA - Trg Cavour 9, tel. 0481 535019

TISKARNA - OFFSET

**GRAFICA
GORIZIANA**

GORICA - Ul. Gregorčič 18, tel. 0481 22116 - fax 0481 22079

DESPAR

MARKET S. ANDREA

VOŠČI VSEM CENJENIM ODJEMALCEM

**VELIKONOČNEGA VESELJA
POLNE PRAZNIKE!**

ŠTANDREŽ, UL. S. MICHELE 184

DESPAR

PEKARNA - SLAŠČIČARNA

VIATORI

Vse, kar potrebujete za vsakdanjo oskrbo, in vse,
kar si želite ob raznih pogostitvah ter svečanostih
družinskega in društvenega značaja, lahko dobite
v največji izbiri v naših goriških prodajalnah.

GORICA - Tel. 0481 520905

Specializirani
živilski center
...z odličnimi
mesečnimi
ponudbami.
Pričakujemo vas v
Mošu pri Gorici.

Ul. Raštel 19
tel. 0481 531884

TRGOVINE
OBUTVE

Ul. Raštel 7,
tel. 0481 535162

K2 - Ul. Oberdan 7,
tel. 0481 535520

OBUTVE ZA OTROKE
Ul. Raštel 8,
tel. 0481 33465

**KOSIČ
GORICA**

13

ČETRTEK
1. APRILA
1999

SAFET ZEC V KULTURNEM CENTRU LOJZE BRATUŽ

ODMEVNA RAZSTAVA

Umetnost, ki očara in ga-
ne, nežno te privabi v svoj
svet, iz katerega greš druga-
čen, spremenjen. Bele zvite
krpe, boleče prazna okna, ne-
ma tihožitja, razkošne kroš-
nje, hišna pročelja, žilave
strastne roke: vse to je ovito
v mrakobno vzdušje senc in
črmine, ki govori o življenju,
ki je in ki hoče biti.

To in drugo lahko najde-
mo v delih monografske raz-
stave bosanskega slikarja Sa-
feta Zeca, ki je bila odprta v
lepih prostorih atrija Kultur-
nega centra Lojze Bratuž v
petek, 26. marca. Umetnika
na otvoritvi žal ni bilo, ker mu
zaradi hude prometne nesre-
če - v katero k sreči ni bil vple-
ten - ni uspelo priti v Gorico
iz Benetk, kjer sedaj živi. Slo-
vesnega odprtja se je udeležilo
res veliko ljudi iz naše de-
žele, iz Slovenije pa tudi iz bolj
oddaljenih krajev. Po uvod-
nem glasbenem utrinku tro-

bentaša Matije Špacapana in
uvodnem pozdravu predse-
dnice centra Bratuž Franke
Žgavec je Zeca in njegov o-
pus predstavil spremljevalec
lepe umenosti in časnika Ju-
rij Paljk; poudaril je veličino
umetnika, saj ga je primerjal
z renesančnimi velikani. Ita-
lijanski povzetek predstavitev
je prebrala Valentina Pahor.

Gre za bogato in odmevno
razstavo, za katero je vladalo
veliko pričakovanje, saj bi
drugače ne moglo biti. Zec je
namreč res genialen slikarski
talent, hkrati tudi tenkočuten
glasbenik, pesnik "dobre žalo-
sti" s čopičem v roki, ki se s
strastno vnemo in izredno o-
brtniško spretnostjo mojstr-
sko loteva vseh slikarskih, ri-

sarskih in grafičnih tehnik. Še
posebno so izdelane njegove
tempere. Zavezan je pestri sa-
mobitnosti rodne Bosne, ka-
teri ostaja krčevito zvest. V
svojih delih odslikava to, kar
je razumljivo, pa tudi to, kar
ostaja očem prikrito, nerazu-
mljivo; je pa le nakazano in
zato o tem še globlje govori.
To je slikar, ki ga je življenjska
zgodba dramatično zazna-
movala. Vsekakor ostaja pre-
dan figuraliki in globokemu
dojemanju življenja, ki ni nik-
dar enako in se stalno spre-
minja. Njegova slikarska go-
vorica se poslužuje tudi pre-
prostih in dognanih simbolov
(kruh, objem...), ki ne potre-
bujejo besed, saj jim te samo
jemljejo pomen.

Zečeva dela je treba vide-
ti, se pred njimi ustaviti in jih
v tišini zreti. Šele tedaj bomo
lahko razumeli, kako njego-
vo umetniško snovanje spre-
sega okvire sodobnosti in na
prečiščen način odslikava
naš in vse čase.

DD

DESPAR

KOMAU S.r.l.

VOŠČI VESELO VELIKO NOČ VSEM KLIENTOM

GORICA - Ul. Don Bosco 169, tel. 0471 533093

DESPAR

Gostilna
«FRANC»

Pri Francetu

Pristna domača kuhinja
Zaprto ob nedeljah

SOVODNJE OB SOČI - Prvomajska 86, tel. 0481 882038

GOSTILNA
KORŠIČ

Zaprto ob torkih in sredah

ŠTEVERJAN - Sovenca 7, tel. 0481 884248

KROŽEK A. GREGORČIČ: MLADI IN POLITIKA

IZZIV IN POZIV

Politika: boj za stolček ali
skrb za skupnost? To izzival-
no temo in hkrati veliko so-
dobno dilemo je Krožek An-
ton Gregorčič iz Gorice po-
stavil na krožnik pred mlade,
ki jih je povabil v četrtek, 25.
marca, v prostore KC Bratuž
na srečanje s politikom in čas-
nikarjem Ivom Jevnikarjem.

Znano je, da večina mla-
dih doživlja nekako maloduš-
je, ko gre za politiko, saj ima
občutek - če koga politika v
času velikih italijanskih in slo-
venskih vsedravnih, pa tudi
krajevnih afer sploh še zani-
ma -, da ne more niti priti zra-
ven krogov, kjer se o družbe-
nih zadevah dejansko odloča.
"Politična ladja pluje mimo
nas," je v uvodu pomenljivo

rekel moderator večera Mau-
ro Leban, ki si na Goriškem pri-
zadeva, da bi mladi, ki si želijo
poštenih odgovorov, pristopi-
li do vodilnih političnih mož
z dvomi, vprašanji in kritika-
mi. Samo to lahko namreč pre-
vetri sedanje stanje, omogoči
večji pretok svežih idej in tre-
zno optimističen pogled v pri-
hodnost manjšine. Skrb za
skupno dobro je namreč tes-
no povezana z občutkom na-
rodnostne pripadnosti in s
sposobnostjo nuditi manjšini
pravno zaščiteno prihodnost
v zamejstvu.

Jevnikar je v svojem pes-
trem posegu poudaril, da je
politika ena bistvenih razsež-
nosti, kjer se konec koncev
odloča o družbenem življe-

nju. Zato je pomembno, da
stojijo zraven tudi kristjani,
ljudje z verskimi, narodnimi
in etničnimi ideali. "Če ne sto-
pijo vanjo ti, bodo nastopili in
mimo teh odločali o vsem ka-
rieristi, ljudje, ki zasledujejo
samo lastne interese." Poleg
idealnih nagibov pa mora
imeti politik tudi strokovne
sposobnosti, veliko veselja in
občutek za realizem. Zaveda-
ti se mora stvarnih razmer in

skušati iztržiti to, kar se le da.
To pomeni, da mora pogosto
tudi izbirati med manjšim in
večjim zlom. Gost večera je
nato analiziral problem osnut-
ka zaščitnega zakona in orisal
stališče Slovenske skupnosti
glede tega; nekaj misli je na-
ziral tudi o problemu zaščite-
nega zastopstva in volilnih ter
ustavnih retormah. Politika mo-
ra biti v prvi vrsti služba družbi,
h kateri je treba pristopiti z
vnemo in navdušenjem.

Lepo število mlajših Gori-
čanov je v razpravi podčrtalo
splošno nezanimanje, nezado-
voljstvo in alergičnost na poli-
tiko. Dotaknili so se proble-
ma šolstva, zaščitnega zaka-
na, zlasti pa odsotnosti stika
političnih mož z navadnimi
ljudmi. To je stvarnost. Na
vseh nas pa je, da z odprto-
stjo in predlogi ukrenemo, če
nam je naša stvar še pri srcu.

DD

VESTI IZ LAŠKEGA

V nedeljo, 28. marca, so
imeli **krvodajalci s Tržiškega**,
ki spadajo v italijansko zvezo
Fidas, 43. praznik. Tokrat je
gostila ronška sekcija ostalih
sedem samostojnih prostov-
voljnih društev. Med temi je
od l. 1972 tudi doberdobska
sekcija, ki šteje kar 107 aktiv-
nih članov. Doberdobska,
ronška in štarancanska sek-
cija skrbijo še posebej za vz-
drževanje stikov s krvodajalci
pri Rdečem križu v Slove-
niji, ki so bili tudi tokrat za-
stopani. Po maši so se krvo-
dajalci zbrali na skupščini,
kjer so prisluhnili poročilom
o delovanju in pozdravom
gostov. Iz poročil je zanimi-
vo izvedeti, da štejejo sekcije
skupno približno šest daro-
valcev vsakih sto prebivalcev
ter da je 4.761 članov od leta
1956 dalje na Tržiškem nabra-
lo kar 29.744,5 litrov krvi. Na-
to je bilo na sporedu nagraje-
vanje učencev, ki so sodelo-
vali pri natečajih o pomem-

bnem in humanitarnem po-
menu darovanja krvi, in za-
služnih krvodajalcev.

V nedeljo, 11. aprila, bosta
slovenska in italijanska ver-
ska skupina iz Ronk prazno-
vali **60-letnico** pastirskega de-
lovanja **msgr. Maria Virgulina**,
ki je dal možnost Slovincem
v Laškem, da imajo enkrat
mesečno slovensko mašo.
Verjetno se bodo pridružili tu-
di verniki iz Nabrežine, ker ga
je tja l. 1940 poslal škof Mar-
gotti. Tam je maševal tudi v
slovenščini, v cerkvi rešil šti-
rinajst slik križevega pota, na
katerih so bili napisi v sloven-
ščini, ter 27.2.1944 rešil pred
deportacijo v Nemčijo mlade
pod osemnajstim letom in
starejše nad 60. letom.

V sredo, 14. aprila, bo ob
20.30 na pobudo društva Tr-
žišč gostovalo v občinskem
gledališču v Trziču **Slovensko**
stalno gledališče iz Trsta s ko-
medijo *Polovične resnice*.

KM

VELIKONOČNO VOŠČILO
SLOVENSKI DRŽAVI,
VSEM SLOVENKAM IN SLOVENCEM
TAKO V DOMOVINI
KOT V ZAMEJSTVU IN
DRUGOD PO SVETU

... in nikoli več trpljenja Velikega petka
slovenskemu narodu, temveč samo resnično
vstajenje in zmaga dobrega nad zlim. Rane,
ki jih je zlo prizadelo Slovincem, so še vedno
odprte in kljub "Vstajenju" bolijo." Daj Bog,
da bi se kmalu zacelile!

Cav. Vinko Levstik
Predsednik družbe S.A.R. S.p.A.

PALACE
Hotel ***

EURO
Ristorante

GORICA - Corso Italia 63,
tel. 0481 82166, fax 0481 31658

GOSTILNA

VID PRIMOŽIČ

pri Pavlinu

Zaprto ob petkih

GORICA - Drevored 20. septembra 138, tel. 0481 82117

GOSTILNA SIRK

PRI LOVCU

SUBIDA - PLEŠIVO, tel. 0481 60531

GOSTILNA

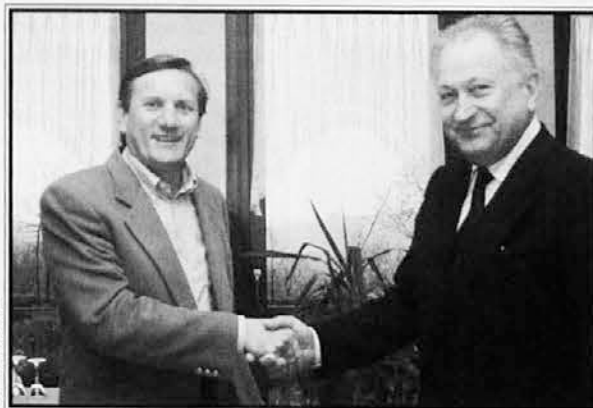
FRANC
PODVERŠIČ

GORICA - Ul. Brigata Pavia 61
Tel. 0481 530518

USPEH ŠTEVERJANSKE OBČINSKE UPRAVE

SLOVESNA OTVORITEV
POKRAJINSKE CESTE
OSLAVJE-ŠTEVERJAN

MARJAN DRUFOVKA

FOTOLUBKA

V soboto, 27. marca, je bila ob 11. uri po skoraj sedmih letih ponovno odprta pokrajinska cesta Oslavje-Števerjan, po dolgem čakanju je bila končno popravljena in odprta cesta, ki pelje na Sovenco. Formalnost rezanja trobarvne traka, govor števerjanskega župana Corsija in uglednih gostov ter blagoslov župnika so se vrstili, kljub nenaklonjenemu pomladanskemu deževnemu vremenu, prav na licu mesta.

Oglejmo si nekaj podatkov o nastanku plazu in o tem, kako je sploh prišlo do nove ceste. Prvi plaz manjših razsežnosti se je pojavil jeseni 1992. Leta '93 se je naknadno ojačil in razširil, tako da je postalo vprašljivo popravilo ceste in je bila ogrožena sama sanacija plazu. V letih 1995-96 je občinska uprava začela pritiskati na deželo za pridobitev denarnih sredstev za dokončno izpeljavo del. Ta stalni pritisk je imel dober uspeh in prek deželne odbornosti za civilno zaščito je občina dobila eno milijardo 190 milijonov lir za sanacijo plazu in popravilo ceste. Konec leta '97, ko je občinska uprava dobila deželni odlok, ki ji je zagotovil nakazilo denarnih sredstev, se je začelo načrtovanje, ki ga je izpeljal inž. Alessandrini z Vidma. Potrebna so bila tudi številna dovoljenja določenih organov; glede teh je občinska uprava hvaležna dr. Kravini, ki je natančno spremljal celoten zapleten birokratski postopek. Zahvala gre seveda tudi podjetju, ki je dokončalo zahtevna dela pred zastavljenim rokom šestih mesecev. Sam predsednik pokrajine Brandolin je poudaril tehnološko kakovost opravljenega dela, ki se izredno usklajuje z okoljem. Zatrtil je tudi, naj bo ta struktura zgled vsem javnim posegom, in se zahvalil vsem, ki so pripomogli k tej realizaciji. Omeniti je treba tudi, da so denarna sredstva, ki so bila nakazana, zadostovala in ni bilo treba dodatnih. In danes stoji obnovljena cesta pred našimi očmi. Občinska uprava se je ob izpeljavi tega mogočnega dela dogovorila s pokrajino in Briško gorsko skupnostjo tudi za čimprejšnjo rešitev situacije plazov na cesti Bukovje-Valerišče. Finančna sredstva so že zagotovljena, načrti so v celoti pripravljeni in v najkrajšem času bodo oddana dela na javni dražbi.

Nekateri peš, drugi z avtomobili so se odpeljali po novi cesti v gostilno h Korsičevim, kjer so se pod streho nadaljevali posegi, ki so bili prej pod dežnikom le načeti. Občinska uprava je zaslužno dosegla uspeh in v načrtih ima še mnogo posegov, ki so neobhodno potrebni števerjanski skupnosti. Tako naprej!

NOVA ŠTUDIJSKA
SMER V GORICIFURLANSKI
JEZIK NA
VIDEMSKI
UNIVERZI

Na prestižnem sedežu videmske univerze v Gorici v palači Alvarez so v sredo, 24. marca, predstavili izjemno zanimivo novost v študijskem programu univerze. Jezikoslovna fakulteta je namreč predstavila novo študijsko smer, ki jo bo uvedla v prihodnjem letu. Ob bok že uveljavljenim smerem študija slovenščine, angleščine in nemščine bodo namreč v Gorici na visoki šoli za prevajalce uvedli še pouk furlanskega jezika, kar vsekakor preseneča, če pomislimo, da se do današnjih dni še ni zgodilo, da bi sploh kje na akademskem nivoju poučevali furlanski jezik.

"Zaveli so drugi časi, ko danes lahko rečemo Furlani o samih sebi, da smo bili in smo še pravi analfabeti, saj nas ni nihče nikjer naučil pisnega furlanskega jezika; od danes naprej pa bo vse drugače. Furlanski jezik namreč ni samo pogovorni jezik, ampak je jezik naroda, ki tu živi že stoletja. Zato pozdravljam odprtje nove študijske smeri, smeri študija furlanskega jezika! Končno tudi Furlani dobivamo možnost spoznavanja svojega jezika na najvišji možni ravni, na univerzi," je dejal rektor videmske univerze prof. Marzio Strassoldo, za katerega se je vedelo in se ve, da svojih furlanskih korenin in jezika ni nikdar skrival. Da se Furlani zavedajo važnosti te pobude na goriški univerzi, so izpričali s svojo prisotnostjo videmski župan in številni furlanski profesorji.

OBVESTILA

VSTAJENJSKA MAŠA bo v goriški stolnici ob 6.30.

DRAGI OTROCI in šolarji, mladinski pevski zbor Vrh sv. Mihaela vabi, da za Veliko noč prinesete vaše pobarvane pirhe v cerkev na Vrh sv. Mihaela ob 10.30. Nagrajevanje bo po slovesni sv. maši, ki bo ob 11. uri.

SLOVENSKI RAZISKOVALNI inštitut in Narodna in študijska knjižnica vabita na predstavitev publikacije *Zemljevid krajevnih in ledinskih imen - Goriško ozemlje* v sredo, 7. aprila, ob 20.30 v čitalnici Ljudske knjižnice Damir Feigel v Gorici, ulica della Croce 3.

V KULTURNEM domu v Gorici se nadaljuje filmska sezona Gorica kinema, ki jo organizira Kinoatelj. Na programu so še naslednji filmi: 8. aprila španski film *Tango* režiserja Carlosa Saura, 15. aprila neobičajni film *Velvet Goldmine*, na meji med filmom in musicalom, 29. aprila komedija *Train de vie* režiserja Rada Mihaileana. Predvajanje filmov je v veliki dvorani s pričetkom ob 20.45. Vstop je dovoljen s člansko izkaznico Kinoateljeja za leto 1999 (7.000 lir). Posamezna vstopnica 8.000 lir.

VGALERIJA Ars v Katoliški knjižnici razstavlja Anka Krašna. Razstava je odprta do 22. aprila po urniku knjižarne.

V KULTURNEM centru Bratuž razstavlja bosanski umetnik Safo Zec. Razstava je odprta od pon. do sobote od 17. do 19. ure, ob nedeljah od 10.30 do 12.30.

AGENCIJA QUARIN iz Krmina (0481 61775) vabi na potovanje v Provanso od 10. do 18.4. in na Sicilijo od 23.4. do 2.5.

DAROVI

ZA CERKEV sv. Ivana: N.N. 500.000; ob jubileju zlate poroke Rozina in Peter Colja 50.000 lir.

ZA CERKEV v Števerjanu: namesto cvetja na grob pokojne Valde Simčič-Pintar daruje Lili-jana 100.000 lir.

CILKA 50.000 lir za cerkev na Sv. gori in 50.000 za slovensko Karitas.

"GORIŠKO OZEMLJE"

Sedež Slovenskega raziskovalnega inštituta v Gorici je pripravil v sodelovanju z Narodno in študijsko knjižnico iz Trsta zemljevid krajevnih in ledinskih imen Goriške. Po dvajsetih letih dobivamo torej tudi na Goriškem, kar so Tržačani za svoje ozemlje dobili že pred dvajsetimi leti, točneje leta 1978. V tistih letih so začeli z raziskavami na Goriškem Robert Petaros, Ksenija Levak in Gojmir Budal, pomagali so jim še Drago Pahor, Albin Sirk ter Stanislav Soban, medtem ko so preverjanje podatkov opravili in tudi delo končali Vlado Klemše, Robert Petaros in Aldo Rupel. Prav ti ljudje so tudi najbolj zaslužni, če je Zemljevid krajevnih in ledinskih imen Goriške sedaj med nami. Seveda bo služil predvsem zemljepisec in zgodovinarjem, etnologom in etnografom. Raziskovalci pa so v uvod pravilno zapisali, da bo "zemljevid služil tudi običajnemu interesentu za osmišljanje svojega bivanja v določenem prostoru, kot je lahko rojstni kraj ali kraj priselitve."

15

ČETRTEK
1. APRILA
1999

RESTAVRACIJA

Vogrič

ŠTEVERJAN - Klanec 23,
tel. 0481 884095

*Vošči svojim obiskovalcem
v zamejstvu in v matični
domovini blagoslovljene
velikonočne praznike!*

Zaprto ob torkih in sredah

Roman bar

Roman Cotič

vošči vsem blagoslovljene praznike

GORICA - Travnik, vogal ul. Roma in ul. Oberdan

sobema s.n.c.

vošči vesele velikonočne praznike

SOVODNJE OB SOČI - Case sparse 77
Tel. 0481 521550, fax 0481 20969

MEHANIČNI PRIBOR

DANIELA PUJA

GORICA - Ul. Terza Armata 183/b
Tel. in fax 0481 520250

IZDELKI IZ KOVANEGA ŽELEZA - VRATA - OGRAJE

RADISLAV
LEOPOLI

GORICA - Ul. Brigata Pavia 46, tel. 0481 531941

Trattoria Gostilna

1870 - 1990

Devetak

di Devetak Agostino & C. s.n.c.

*Želimo vsem Vam blagoslovljeno,
usega lepega in dobrega polno
Veliko noč!*

VRH SV. MIHAELA 48 (Sovodnje ob Soči), tel. 0481 882005

PROSVETNO DRUŠTVO PODGORA
ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

MAŠA ZADUŠNICA

ob drugi obletnici smrti Bogomira Špacapan

MePZ Podgora bo izvajal Mašo za očeta Bogomira, ki jo je uglasbil pokojnikov sin Mirko Špacapan. Spominjski govor bo imel Saša Martelanc.

Po sveti daritvi bodo nastopili: cerkveni pevski zbor Sovodnje, cerkveni pevski zbor Jamlje in Brestovica na Krasu, MoPZ Mirko Filej iz Gorice, cerkveni pevski zbor Miren, MoPZ Fantje izpod Grmade iz Devina, MePZ Rupa-Peč

Cerkev sv. Justa mučenca v Podgori, nedelja, 11. aprila 1999, ob 17. uri.

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

sklicuje

LETNI OBČNI ZBOR

Ponedeljek, 12. aprila, ob 20.30, v komorni dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici.

SLOVENSKI CENTER ZA GLASBENO VZGOJO E. KOMEL
KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

Koncertna sezona 1998/99

NEW SWING QUARTET

I saw the Light

Črnska duhovna pesem

Velika dvorana Kulturnega centra Lojze Bratuž - Gorica,
četrtek, 15. aprila 1999, ob 20.30.

Predprodaja vstopnic: tel. 0481 531445

KLEN SIMBOL NAŠE SAMOBITNOSTI

MSGR. GUJON PRAZNUJE 90. ROJSTNI DAN

ERIKA JAZBAR

Samo skopo naštevaje vsega, kar je beneški duhovnik storil zato, da se slovenski živelj narodnostno ohrani na tem predelu italijanske države, bi napolnilo celo stran.

Paskval Gujon predstavlja za slovenskega človeka, ki živi v Italiji, simbol kljubovanja naše narodnostne skupnosti v videmski pokrajini, kot tak torej je bil večkrat deležen posebne pozornosti s strani tistih sodržavljanov, za katere je narodnostno mešano ozemlje motilno; zanje je torej msgr. Gujon predstavljal in še predstavlja le trn v peti.

Msgr. Gujon živi namreč celih 90 let v narodnostno ne-lahkih razmerah; spomnimo samo, da je bil beneški Čedermac posvečen v duhovnika leta 1933. Pri maši je pridigal

Dne 1. aprila 1909 se je v Bijačah, majhni vasici v občini Podbonelec v Beneški Sloveniji, rodil starosta beneški Čedermacev msgr. Paskval Gujon. V teh dneh torej praznuje visok jubilej, svoj 90. rojstni dan.

gospod Anton Banchig, ki je takrat imel zadnjo uradno slovensko pridigo v Benečiji po znanem fašističnem odloku, ki je izpodrinil naš jezik iz cerkvenega življenja. Lahko bi rekli, da gre za neke vrste simboliko...

Od takrat torej se vije njegova strma pot duhovnega vodje v vojnem in povojnem obdobju do današnjih dni. Navadni človek bi naravno mislil, da je danes življenje

veliko lažje, da so se razmere spremenile in da naša skupnost lahko končno zadira; mislim pa, da je še marsikomu ostal v živem spominu poseg redarjev v matajursko cerkev, kjer naj bi bilo skrito nevarno orožje.

Matajur... V tej župniji je Gujon duhovni vodja kar od leta 1937, pred tem je bil le

nekaj let v Mažerolah. Vsako nedeljo se jubilar vozi s svojim izrednim vozilom po strmih in vijugastih poteh, da bi daroval svojim vernikom mašo v Strmici, Matajurju in Gorenjem Barnasu. Maševal in pridigal je v slovenskem jeziku že v predvojnem obdobju pod pritiskom fašističnih oblasti, ko je vztrajal z učenjem osnovnih slovenskih molitev in petja; v povojnih desetletjih je napisal več posegov oz. publikacij o zgodovini Beneške Slovenije, da bi pri svojih ljudeh odpravil tisti čut manjvrednosti, ki predstavlja posledico desetletnega pritiska na slovenskega človeka.

Vse to je delal, ne meneč se za prizadevno protidolovanje organizacije "O" oz. Gladia, kajti msgr. Gujon je ostal vseskozi zvest svojemu izročilu, svojim ljudem, vernikom in svoji zemlji. Pristnost, odločnost, človečnost in optimizem so lastnosti velikega beneškega Slovenca. Na mnogo leta, monsijor Gujon!

POL STOLETJA INŠTITUTA JOŽEF STEFAN

V Cankarjevem domu v Ljubljani so slovesno obeležili 50-letnico ustanovitve Inštituta Jožefa Stefana, ki ga je ustanovil dr. Anton Peterlin. Ustanovitev so tedaj in pozneje povezovali s težnjo režima, da bi tudi v Jugoslaviji začeli razvijati jedrsko znanost in izdelali svojo atomsko bombo, za kar naj bi se zavzemal zlasti Boris Kidrič. Vendar je bila ustanovitev inštituta, kot je izjavil podpredsednik SAZU dr. Robert Blinc, "kljub temu prelomno dejanje, ki je pravzaprav Slovenijo uvedlo v znanstveno-tehnološko revolucijo. Šele tedaj smo začeli pri razvijati vrsto ved, ki smo jih prej poznali samo kot srednješolske predmete. Denimo fiziko, računalništvo, moderno molekularno biologijo in še kaj. Z inštitutom Jožef Stefan smo presegli prejšnje okvire znanstvenih laboratorijev na univerzi in na manjših in-

stitutih, to pa je Slovenijo popeljal v sodobni znanstveni svet. Mislim, da je bilo to podobno prelomno dejanje, kot je bilo na začetku 20. stoletja ustanavljanje slovenskih bank, zavarovalnic, trgovin in drugih dejavnosti. Zaradi tega sem prepričan, da je bila tudi ustanovitev inštituta eno tistih prelomnih dejanj, ki so utemeljila slovensko državnost."

Na slovesnosti so poudarili, da so v Inštitutu Jožef Stefan prvi v Sloveniji dobili računalnik, ki je bil eden izmed vzvodov za poznejšo ustanovitev republiškega računalniškega centra in siceršnji razvoj računalništva. Inštitut je postal osrednja znanstveno-raziskovalna ustanova v Sloveniji. Danes ima 18 raziskovalnih oddelkov, v njem pa je zaposlenih okoli 700 sodelavcev, od katerih jih ima skoraj 270 doktorat znanosti. M.

O VELIKI NOČI

JURIJ PALJK

O Veliki noči kristjani trdimo, da je naš največji praznik, ker si smisla krščanske vere sploh ne moremo predstavljati brez vstajenja. Obenem pa vsi lahko opazujemo, kako postaja naša Velika noč vedno bolj praznik, ki mu ne dajemo nujnega notranjega pomena, zato prevečkrat samo praznik velikonočnih čokoladnih jajc, pirov in kuhanega pršuta, morda še potice in drugih sladkarij, ki jih že itak v naši družbi, hvala Bogu, skoraj nobenemu ne manjka v vsakdanjem življenju.

Letošnja Velika noč bi morala biti v naših krajih še posebno danes v razmislek vsem nam, ki živimo v bližini ameriškega vojaškega oporišča v Avianu, od koder nenehno vzletajo tehnološko vrhunsko izdelana bojna letala s svojim smrtonosnim tovorom raket in bomb, katere samo dve uri kasneje že mečejo na srbske vojaške cilje. Pa vse kaže, da nam ne bo, če lahko tako razumemo naravnost neverjetne in po svoje grozljive vesti iz Aviana, kjer se je minulo nedeljo (28. marca) zbralo ob letališču več kot deset tisoč ljudi, da bi ob lepem vremenu uživali v pogledu na vzlete bojnih letal. Kolegi državnega radia so ta pojav z veliko mero cinizma že poimenovali "vojni turizem" in sedaj bodo gotovo o tem govorili tudi v časopisju; poklicali bodo tudi ugledne sociologe, da povedo svojo. Ne vem, kaj naj rečemo, osebno pa sem prepričan, da ni potrebno biti ne vem kako učen, da vidiš v nedeljskem množičnem pikniku ob bombah v Avianu predvsem človeško duhovno mizerijo, ki pa ne vznemirja skorajda več nikogar. Kajti za duhovno mizerijo gre

in gotovo za nekrščansko drzno, psihiatri pa naj nam povejo, če ni zraven tudi preveč tihega uživanja ob nesreči drugega, ki je že v vsakdanjem življenju nedostojno za človeka, kaj šele, ko gre za vojne razmere! Ljudje, ki hodijo gledat vzlete bojnih letal - v nedeljo se jih je dvignilo iz Aviana preko šestdeset in so "lepo" vidna na nebu tudi v naših krajih - gotovo v sebi ne čutijo velikonočnega oznanila in tudi ne sočutja do ljudi, ki v vojni trpijo.

Že prej sem omenil psihiatre, ki običajno ob takih dogodkih veliko stvari razlagajo, mene pa bi zanimalo, da bi tokrat povedali na glas, kaj je tista strašna stvar v človeku, tista grozna in uničevalna, smrti zapisana sila, ki ga naravnost sili, da počne take in podobne stvari, za katere je že preprostu človeku jasno, da so človeka nevredne. Razlage o tem, kako bi vsak človek hotel postati likar, in o tem, kako hodijo ljudje v Aviano samo gledat čudovita letala, so namreč zares smešne in neverjetne. Ne gre namreč za filmsko fikcijo, ne gre niti za televizijske namišljene oddaje, ne gre za računalniško igrice Top gun in podobne, "virtualne" in zato neresnične, ampak za vojno, za uničevanje, za smrt. Kaj je res postala naša družba - in v njej mi sami tudi! - tako brezčutna in smo mi že skoraj brez vsakega srca, da se ne zavedamo več tragedije vojne, da ne vemo več, kaj vojna pomeni in kaj vojna s sabo prinaša?

Gotovo je vsaka vojna in z njo vsaka smrt pravo nasprotje Veliki noči, ki nam prinaša novico o tem, da bo vsak človek

po zemeljski smrti vstal v večno življenje, da je "vstali Kristus upanje naše". In kako naj spravim sedaj skupaj nedostojno uživaštvo s steklenico piva v roki ob vzletanju bojnih letal s pretresljivo duhovnostjo Velikega tedna, s Cvetno nedeljo in simbolom miru, z oljno vejico, ki praznično naznanja Veliki teden in Veliko noč? Jasno je, da tega ne morem storiti. Ne gre za prazen in zato predvsem visokodoneč pacifizem (miroljubnost) na vse pretege, katerega glavna značilnost je predvsem njegova lastnost neobvezujočega, tako draga sodržavljanom, za katere je veliki časnikar Indro Montanelli nedavno dejal, da jim je skupno le to, "da nočejo imeti težav." Že res, da je vojna daleč, kot si radi ponavljamo, a je obenem tudi res, da je blizu, vsem nam je zelo blizu, bolj blizu, kot smo si sami pripravljene priznati.

Ko bomo na Veliki petek šli v cerkev in bomo razmišljali o Kristusu in naši vsakodnevni poti na Kalvarijo svojega življenja, se spomnimo trpljenja ljudi v vojni vihr, tako tistih na Kosovu kot tistih v Srbiji. Ko bomo šli k Vstajenju, pomislimo na vse reveže, ki bežijo pred vojno, ki bodo morda končali zemeljsko pot v njej, pomislimo na vse trpljenje, ki te ljudi enači s trpljenjem Križanega.

Tako bo naša letošnja Velika noč dobila globlji smisel, ki ga mora imeti, ker bi sicer postala še en od naše potrošniške daj-dam družbe izpraznjen praznik!

V LERU

MARA ČERNIC

Pred kratkim je v Portorožu potekal 2. festival slovenskega filma. Absolutni zmagovalec festivala (prejel je celo vrsto nagrad, med temi tudi nagradi za najboljši film in najboljšega igralca) je bil film-prvenec V leri režiserja Janeza Burgerja. To je preprost in očarljiv film. Portoroško publiko, predvsem mlade, je osvojil s svojo "trpko" resničnostjo in neposrednostjo, kot so o njem napisali. Sama pa filma ne bi označila za trpkega, temveč za zelo realnega, kakršno je vsakdanje življenje.

V filmu je vse mlado: mlad je režiser, mladi igralci, mlada publika, ki je filmu podelila nagrado občinstva. Skrivnost uspeha filma pa je v tem, da je zadovoljil vse. Igralci so igrali same sebe in so bili odlični. Mladi gledalci so se v prikazanih situacijah prepoznavali, starejši pa se spominjali, da so tudi sami nekoč bili prav taki.

Vsebinsko je preprosta: Dizi živi-stanjuje v študentskem domu, sploh ne hodi domov. Zanimarjen je, kadi, druži se s prijatelji in popiva. Malo mu je mar za vse, kar ga obdaja. Neki ima tudi punco, s katero se zelo malo srečujeta. Pravzaprav živitari; takemu primeru pravijo mladi **ameba**. Dizi je torej totalna ameba. V njem se lahko spoznajo vse amebe, tudi tiste med nami, čeprav ne verjamem, da bodo šle gledat film. V njem se spozna tudi mlad človek v tisti dobi svojega življenja, ko je zmeden, ko ne ve, kaj bi, ko "živitari" v duhovnem smislu. Tudi med nami je kar nekaj takih ljudi.

Dizi živitari in čaka. Na kaj čaka, še sam ne ve. Prav tako duševno stisko lahko čuti tudi navaden, vsakdanji mlad člo-

vek, ki študira ali dela. Ključni trenutek filma je Markov prihod v Dizijevo sobo. Marko je **bruc**. Vpisan je v prvi letnik univerze. Dizi ga takoj označi za naivnega in neizkušnega. Marko si pa želi človeške bližine in skuša z Dizijem vzpostaviti odnos. Zaradi malega dejanja Markove dobrohotnosti se naš junak zmede: kaj je zdaj to? Zakaj je ta z menoj prijazen? Dizi doživi pravi šok, ko se v njuno sobo vseli še Ana, noseče Markovo dekle. Dizijev svet se prevrne. Ana in Marko ga vključita v svoje preprosto življenje: imata se rada in ju skrbi zaradi otroka, ker sta oba študenta. Dizi postane pologama član te svojevrstne družinice, za Marka in Ano postane pomemben in prav tako onadva zanj.

Ana ni edini ženski lik. V Dizijevem življenju se giblje tudi Katja, njegova punca. Ana in Katja sta si med seboj zelo različni, v bistvu pa sta si ženska lika enaka. Vsaka punca si namreč želi čudovito ljubezensko zgodbo, hkrati pa je tudi dovolj trezna, da stvar uokvirira v prave razsežnosti: bolj realistično si želi fanta, ki bijo iskreno ljubil, in razmerje, ki je perspektivno, trajno, ne pa trenutno, puhlo. Tako v filmu Katja zapusti Dizija, čeprav je nanj še vedno navezana: "ne more" pa naprej brez konkretne, brez izbire v dvoje. Zato odklanja odnos, v katerem ni trdnosti in najmanjše skrbi za prihodnost.

Kot se za tovrstno zgodbo spodobi, nima pravega konca. Vsakdo si ga lahko izmisli ali pa si v mislih predstavlja nadaljevanje - drugo zgodbo o nas mladih. Prav vsak gledalec lahko torej najde V leri svojo dimenzijo in izkušnjo.

IDRIJSKO ŽIVO SREBRO NA ZNAMKI

Pošta Slovenije je nedavno izdala priložnostno pošto znamko o cinabaritu oz. živem srebru iz Idrije. V spremnem besedilu, ki ga je pripravil geolog Uroš Herlec, je o živem srebru zapisano, "da se cinabarit in samorodno živo srebro, ki sta edina vira živega srebra, uporabljata le še v zelo omejenem obsegu. Ugotovili so namreč škodljivost te surovine, ki jo sicer uporabljajo tudi pri izdelavi zaliv o zobozdravstvu. Območje nekdanjega rudišča v Idriji je dolgo okrog 1500 m in široko od 300 do 600 m. V globino sega do 450 m. Odprtih je bilo okrog 120 km rovov na petnajstih obzorjih. Najbližje je bilo okrog 30 m pod gladino morja. Samorodno živo srebro so v Idriji naključno odkrili leta 1490. V petstoletni zgodovini izkoriščanja rudnika je bilo odkopanih 12.757 milijonov ton rude. Od tega je bilo živega srebra 144.828 ton ali okrog 13% vse dosedanje svetovne proizvodnje, kar postavlja idrijski rudnik na drugo mesto takoj za španskim Almadenom. Zaradi zmanjšane uporabe živega srebra in padca cen na svetovnem trgu so ga začeli leta 1988 postopoma zapirati. Petstoletno rudarjenje je omogočilo razcvet rudarskega mesta Idrije." M.

OBVESTILO

KULTURNI DOM Nova Gorica: Klavirska šola prof. Sijavuš Gadjijeva. V petek, 9. aprila, ob 20. uri bodo nastopali v veliki dvorani Kulturnega doma učenci prof. Gadjijeva Glasbene šole Nove Gorice, SCGV E. Komel Gorica, Glasbene šole Koper in Srednje glasbene šole Zagreb.

V LJUBLJANI PROTEST SRBSKIH SKUPNOSTI

Srbi, ki živijo v Sloveniji ter delujejo v društvih po vsej državi, so v torek, 30. marca, organizirali protestni shod v Ljubljani. Udeležili so se verskega obreda v pravoslavni cerkvi, pred njim in pozneje pa vzklikali gesla proti ZDA, zvezi NATO in tudi zoper Slovenijo, ki podpira poseg mednarodne skupnosti v Jugoslavijo. Največ je bilo vzklikov "Kosovo je Srbija" in "Jugoslavija, Jugoslavija". Demonstranti so nosili tudi transparente in napise proti NATU, ZDA in predsedniku Clintonu. S tem so prekršili obljubo, da bo protestni shod miren, in zagotovilo, da udeleženci ne

bodo nosili nobenih napisov. Srbi - vseh je bilo od 3 do 5 tisoč - so od pravoslavne cerkve šli v sprejeto in s prižganimi svečami v rokah pred zgradbo ameriškega veleposlaništva in tam močno vzklikali proti ZDA. Diplomatsko predstavništvo pa je bilo dobro zastraženo, saj so ga varovali pripadniki posebne enote slovenske policije, nad demonstranti pa so ves čas bdeli tudi policisti na konjih.

V parlamentu so nekateri poslanci spraševali, zakaj je vlada dovolila protestni shod v podporo Srbiji in Jugoslaviji, ki sta ob osamosvajanju povzročili veliko gorja tudi Sloveniji. Državni sekretar v

notranjem ministrstvu Slavko Debelak je v odgovoru dejal, da demonstracija Srbov ni pomenila nevarnosti za javni red in mir.

Značilen primer, ki kaže, da je poseg NATA razdelil tudi dijake, se je prejšnji torek zgodil v Idriji. Med obiskom v t.i. turističnem rudniku so otroci srbskih oz. albanskih staršev iz neke srednje šole v Ljubljani začeli prepevati srbske oz. albanske domoljubne pesmi ter se med seboj začeli zmerjati. Učitelji, njihovi spremljevalci, so zaplet rešili tako, da so dijake odpeljali iz rudnika in jim nato na prostem dali odmor.

M.

STALIŠČA DO POSEGA NATA V JUGOSLAVIJO

IZDELAN DRŽAVNI PROGRAM ZA PREVZEM PRAVNEGA REDA EU

MARJAN DROBEŽ

Odmevi na oborožen poseg NATA v Jugoslavijo so zasenčili vse druge dogodke v Sloveniji, ocene o njem pa so v državnem zboru, vladi, v političnih strankah in tudi v t.i. navadni javnosti enake. V državi namreč, da je bil napad odgovor na tisto vrsto nasilja, ki je nastalo zaradi nacionalistične politike beograjskega režima Slobodana Miloševića. Slovenija je letalom NATA dala na voljo svoj zračni prostor za polete, ista letala pa bi v primeru potrebe lahko tudi pristajala na letališčih v Brniku in Mariboru.

Predsednik ZDA Bill Clinton je predsednika države in vlade, Milana Kučana in Janeza Drnovška, v ločenih poslanicah, ki jih je naslovljencema izročila ameriška veleposlanica v Sloveniji Nancy Halliday Ely-Raphel, seznanila z vzroki oboroženega napada. Generalni sekretar NATA Javier Solana pa je Sloveniji kot članici Partnerstva za mir (to je nekakšna vzporedna organizacija NATA) dal zagotovilo, "da bo zveza NATO Slovenijo ob morebitni nevarnosti obravnavala kot državo zaveznico".

O napadu NATA so razpravljali na izrednem zasedanju parlamenta, sestala pa sta se tudi vlada in Svet za nacionalno varnost. Sprejeli so razne ukrepe za varnost države, njenih ustanov, infrastrukture in seveda državljanov. Okrepljeno je bilo varovanje državne meje z Madžarsko in Hrvaško. Novi notranji minister Borut Šuklje je izdal odločbo o vpoklicu določenega števila pomožnih policistov. Vsi vitalni deli države so v novih razmerah bolj zavarovani, kot pa so bili prej. Ministrstvo za zunanje zadeve je tudi sklenilo, da bodo začasno prenehali iz

dajati vizume za potnike iz Jugoslavije.

Svet za nacionalno varnost je državljane pozval, naj ne nasedajo morebitnim provokacijam in raznim grožnjam neznancev. Le-teh pa je bilo veliko, zlasti proti ljudem albanske narodnosti. V Šempetru pri Gorici je neznanec zažgal tri stojnice za prodajo sadja in zelenjave v lasti nekega Albanca. V Ljubljani pa so v sredo, 24. marca, policisti že po nekaj urah izsledili nekega državljanca Bosne in Hercegovine, ki je istega večera državni televiziji po telefonu zagrozil, "da bodo v Ljubljani objekti in hiše leteli v zrak". Seveda pa je tudi v Sloveniji javnost zaskrbljena zaradi poslabšanja mednarodnih odnosov in spričo posledic, ki bi lahko nastale z nadaljnjim zaostrovanjem razmer. Kot je predsednik Milan Kučan dejal na trboveljskem radiu, so tudi na seji sveta za nacionalno varnost ugotovili, "da bi Slovenija lahko bila cilj posrednega maščevanja ali vsaj nejevolje".

POGLAVITNA CILJA: ČLANSTVO V EU IN NATU

Slovenski parlament je v svojem glasilu *Poročevalec* objavil *Državni program za prevzem pravnega reda Evropske unije do konca leta 2002*. To je zelo podrobno in natančno izdelan dokument, ki obsega skupaj kar 757 strani v omenjenem glasilu ter razčlenjuje naloge in obveznosti na vseh področjih delovanja slovenske države. V Poročevalcu je poudarjeno, "da je glavni cilj državnega programa pripravljenost republike Slovenije na polnopravno članstvo v EU do konca leta 2002, ne glede na to, kdaj bo do članstva dejansko prišlo".

Tudi če upoštevamo, da je parlament v zadnjih mesecih

sprejel več pomembnih zakonov, ki jih je zahtevala tudi EU, zaradi česar naj bi bilo njeno prihodnje poročilo za Slovenijo ugodnejše, kot pa je bilo tisto, sprejeto ob koncu lanskega leta, se zdi težko verjetno oz. skoraj nemogoče, da bodo državni zbor, vlada in drugi organi na raznih ravneh do konca leta 2002 lahko izpolnili vse obveznosti iz državnega programa. Potrebno bi bilo namreč spremeniti oz. sprejeti kar 200 zakonov, štiri nacionalne programe, eno resolucijo, eno strategijo in eno pobudo za sklenitev večstranskega sporazuma. Države članice EU bodo sicer nudile razne oblike strokovne in druge pomoči, vendar bo izvedba državnega programa predvsem naloga Slovenije. Državni zbor je pri sprejemanju zakonov, ki bi bili usklajeni s pravnim redom EU, že zdaj v velikem zaostanku, na kar med obiski in pogovorih v slovenski državi opozarjajo tudi odgovorni funkcionarji EU. Za politične stranke je boj za prestiž in pristranske cilje pogosto pomembnejši od izvajanja sicer dogovorjene politike do velike evropske povezave. Ob tem navajamo, da v Sloveniji še zmeraj velja okoli petdeset zakonov nekdanje Jugoslavije.

Slovenija si močno prizadeva, da bi bila čimprej sprejeta tudi v zvezo NATO. Morda bo nov položaj, ki je nastal ob napadu te organizacije na Zvezno republiko Jugoslavijo, ugodno vplival na ta pričakovanja. Slovenija se je namreč ob tej sicer dramatični priložnosti potrdila kot zaveznica ZDA, česar v NATU gotovo niso spregledali. O vlogi Slovenije v NATU pa bodo odločali tudi na slovesnosti ob 50-letnici ustanovitve te organizacije, ki bo aprila v ZDA.

NI VEČJEGA ZANIMANJA TUJCEV ZA NAKUP NEPREMIČNIN

Kljub temu da pridružitveni sporazum med Slovenijo in EU, z ugodnostmi za tujce pri njihovem morebitnem nakupu nepremičnin, že velja, ni večjega zanimanja za nakup zemljišč, gozdov, zgradb, stanovanj ali poslovnih prostorov. Po mnenju poznavalcev trga nepremičnin se posamezni interesi iz tujine šele seznanjajo s predpisi in si ogledujejo nepremičnine, s postopki pa bodo nemara začeli pozneje. Na ministrstvu za pravosodje so povedali, da še niso izdali nobene odločbe o obstoju vzajemnosti, kar je eden od pogojev, ki ga mora izpolniti tujec, če hoče postati lastnik hiše, stanovanja ali zemljišča v Sloveniji.

Obstoj vzajemnosti pomeni, da bi moral na primer italijanski državljan, ki bi rad kupil neko nepremičnino v Sloveniji, uradno dokazati, da tudi Italija omogoča (dovoljuje) slovenskemu državljanu, da kupi npr. hišo, stanovanje, lokal ali drugo nepremičnino v tej sosednji državi.

M.

ZARADI ZLORAB

KMALU NOV POTNI LIST

Nadaljujejo se primeri zlorabljanja slovenskih potnih listov, ki omogočajo vstop brez vizuma v 76 držav, med katerimi so članice EU, ZDA in Kanada. Imetniki imajo velike težave, če potni list izgubijo ali pa jim je ukraden, kar se pogosto dogaja. V takih primerih je treba dokazati, da je bil potni list zlorabljen oz. izgubljen, dokument preklicati in uradno zaprositi za izdajo novega.

Sloveniji so iz držav članic EU doslej poslali okoli 2000 ponarejenih ali izgubljenih potnih listin. Pri ponarejenih je šlo zlasti za zamenjavo slik. Slovenski potni list naj bi bil zanimiv za prebivalce iz držav nekdanje Jugoslavije in za ilegalne prebežnike. Cena potnega lista na črnem trgu znaša od 30.000 pa do kar do 190.000 tolarjev. Spričo teh zlorab in problemov bodo v Sloveniji kmalu začeli izdajati nove potne liste, pri čemer se bo Slovenija uskladila z merili in sistemom, ki veljajo v državah članicah EU. Bistvena novost v novem potnem listu bo ta, da fotografije v dokumentu ne bodo več lepljene, ampak lasersko gravirane, kar pomeni bistveno boljše zaščito in manjšo možnost zlorab. Pripravljajo tudi osnutek novega vizuma za tujce, ki bo omogočal lažjo kontrolo na vseh vstopih v Slovenijo.

M.

KOPRSKE OBČINSKE ZDRAHE

MILAN GREGORIČ

Sredi marca letos je skupina koprskih občinskih funkcionarjev poslala pritožbo na evropsko sodišče za človekove pravice zaradi podaljšanja mandata dosedanjim občinskim organom oz. zaradi enoletne preložitve novih volitev s strani ustavnega sodišča, kar naj bi občane Kopra "oropalo pravice do volitev". Teza, ki jo bo težko dokazati, saj so bile volitve samo preložene do reorganizacije občine skladno z ustavo. Hkrati je 35 poslancev (iz ZLSD, LDS in DESUS-a) na čelu z Aurelijem Jurijem vložilo v parlamentarno zakonski predlog, po katerem naj bi se v občini Koper takoj razpisale redne upravne volitve (kljub nasprotni razsodbi ustavnega sodišča) ter sedanjim organom podaljšal mandat najdlje do 30. junija 1999. S takojšnjim razpisom volitev bi nekako izvotlili oz. izničili razsodbo ustavnega sodišča in dodatno zapletli postopek reorganizacije koprskih občin. S tem bi na neki način tudi vrnil udarec ustavnemu sodišču, zaradi katerega so morali koprski občinski oblastniki požreti hudo politično klopoto. Merje-

nje moči med ustavnim sodiščem na eni in koprskimi občinskimi oblastmi ter strankami kontinuitete, ki jim stojijo za hrbtom, na drugi strani, se tako nadaljuje.

Po drugi strani pa je v začetku marca vladna služba za lokalno samoupravo vložila dopolnilni zakonski predlog o ustanovitvi treh dodatnih podeželskih občin na Koprskem (Ankaran-Škofije, Dekani, Šmarje-Marezige). S tem predlogom pa je za nekaj dni prehitela predstavnike Civilne iniciative, ki so na svojem razširjenem sestanku v Marezigah (5. marca) ob prisotnosti predstavnika vladne službe predlagali formulo 6+1, to je šest manjših podeželskih občin (Ankaran-Hrvatini, Dekani, Šmarje, Marezige, Gračiče) in mestno občino Koper. Sprejeli so tudi sklep, naj vladna služba v najkrajšem času pripravi izračun financiranja novih občin (simulacijo proračuna) ter se naj na sedežih Krajevnih skupnosti, ki so kandidati za nove občine, organizira posvet z občani. Svetovalca mestne občine Jože Horvat in Pino Klabjan pa bosta predlagala v koprskem občinskem svetu odprtje razstave o razdelitvi mestne občine Koper. Na kar naj bi se pripravi predlog o ozemeljski organiziranosti novih občin.

SLOVESNOST

PET LET TV PRIMORKA

V soboto, 27. marca, je bila v novogoriškem Primorskem dramskem gledališču slovesnost ob peti obletnici ustanovitve in uspešnega delovanja TV Primorka, ki je v tem obdobju postala območna televizijska postaja z največ gledalci v Sloveniji. Ustanovil jo je nekdanji snemalac nacionalne TV Anton Vencelj, njen program pa skrbno pripravlja ekipa časnikarjev, tehnikov, snemalcev in drugih sodelavcev. TV Primorka je videti po vsej Goriški, na Krasu in tja do Slovenske Istre, precej gledalcev ima tudi med Slovenci čez mejo v Gorici in drugod na Goriškem. Ta TV bo svojo gledanost kmalu razširila tudi v Beneško Slovenijo. Naj poudarimo, da ima TV Primorka tudi redno tedensko oddajo o Slovencih na italijanskem delu Goriške z naslovom *Med Sočo in Nadižo*.

Na slovesnosti ob jubileju TV Primorka sta spregovorila svetovalka mestne občine Nova Gorica Alenka Saksida in novogoriški župan Črtomir Špacapan. Med gosti na proslavi so bili tudi župani številnih primorskih občin, poslanci iz Primorske v slovenskem državnem zboru, predsednik vlade in predsednik SLS Marjan Podobnik ter minister za pravosodje Tomaž Marušič.

V SLOVENSKEM PREVODU

TRETJI DEL UČBENIKA PRAVA IN EKONOMIJE

MARIJAN BAJC

Pred kratkim je prišel iz tiskarne slovenski prevod še tretjega dela učbenika za pravo in ekonomijo, ki je namenjen petemu razredu poklicnih zavodov za trgovske storitve v okviru ekonomsko-podjetniške smeri. Avtor tega dela je Emanuele Ferrari, prevajalka pa je tokrat samo prof. Violeta Rosanda, ki je prva dva dela - izšla sta leta 1997 - prevedla skupaj s prof. Silvano Hvalič.

Podobno kot prva dva dela je tudi III. del razdeljen na učne sklope, v katerih je, glede na potrebe dijakov, mogoče oblikovati učne enote. Vsebinsko se učbenik deli na tri dele: prvi je namenjen pravu, drugi ekonomiji, tretji pa obsega posebne študijske pripomočke. Učbenik je didaktično dobro zasnovan. Vsak učni sklop obsega vrsto izčrpno podanih poglavij, z ustreznimi povzetki pojmov, praktičnimi primeri in dokumenti. Poleg tega prinaša tudi številne vaje za preverjanje znanja.

Pravo so namenjeni trije učni sklopi, v katerih so ob-

ravnane posamezne tipične pogodbe, nove pogodbene oblike, se pravi netipične ali neimenovane pogodbe, ter vrednostni papirji. Naslovi učnih sklopov, namenjenih ekonomiji, pa so naslednji: Banke in borze vrednostnih papirjev, Italija in svet, Gospodarski razvoj, Gospodarske težnje, Tehnologija in okolje. Tretji del knjige, ki je namenjen dopolnilnim študijskim pripomočkom, prinaša bogat slovar strokovnih izrazov, delovne liste za preverjanje znanja in pomožne delovne liste.

Prevod je natančen in skrben. Prevajalka upošteva najnovejšo slovensko pravno in ekonomsko strokovno izrazoslovje. Razne zapletene italijanske formulacije je prevajalki uspelo podati v tekoči slovenščini.

V teh treh učbenikih imamo tako zbranega izredno veliko strokovnega izražaja, predvsem iz civilnega in trgovskega prava ter iz politične ekonomije. Na razpolago je sicer dijakom in učnemu osebju, prav pa lahko pride vsem tistim, ki se v našem prostoru tako ali drugače ukvarjajo s slovenskimi strokovnimi izrazi.

V četrtek, 25. marca, je bil za slovensko kmetijstvo v Furlaniji-Juljski krajini pomemben dan: v konferenčni dvorani Zadrugne kraške banke na Opčinah je bil namreč ustanovni občni zbor deželne Kmečke zveze (na sliki).

Že vrsto let je ta kmečka stanovska organizacija na Tržaškem težila po tem, da bi povezali slovenske kmetovalce s Tržaškega, Goriškega in iz Benečije. Pred nekaj leti so poživili delovanje v Gorici, kjer je KZ sicer že imela dolgoletno tradicijo, v zadnjem letu pa so vzpostavili tesnejše stike z nekaterimi kmeti v Benečiji. Ustvarili so se tako pogoji za povezavo teh treh stvarnosti, ki so po svoje zelo različne, imajo pa tudi marsikaj skupnega.

Ustanovni občni zbor sta uvedla pokrajinski predsednik za Tržaško Alojz Debelis in predsednik za Goriško Ivan Humar, ki sta ugotavljala, da pomeni ustanovitev zveze na deželni ravni zgodovinski dogodek, ki pa bo lahko dosegel svojo dopolnitev, ko bodo dozoreli pogoji za ustanovitev pokrajinske zveze v videmski pokrajini. Za predsednika ustanovnega občnega zbora je bil izvoljen

dr. Mario Gregorič, sledila je nato predstavitev novega statuta in obrazložitev posame-

znih členov, kar je opravil tajnik Edi Bukavec. Deželna KZ je na osnovi tega statuta fe-

KMETIJSKI NASVETI

TOKRAT NEKAJ VEČ O ZEMLJI

Narava se obuja. Letošnja zima je bila sorazmerno dolga in temperature so le postopoma naraščale, tako da ni bilo kakih pretirano velikih skokov, kar bi rastlinam povzročalo škodljive temperaturne šoke. To pa pomeni, da lahko še postorimo nekaj tistih del, ki bi jih bili sicer že zamudili. Tokrat pa naj nekaj več pozornosti posvetimo zemlji oz. vrtnim tlom.

Ko se ukvarjamo z vrtnom, se moramo zavedati, da je zemlja zelo pomemben dejavnik za uspešno vrtnarjenje. V zemlji so hranila, ki so vezana v organskih molekulah gnojila ali komposta oz. v obliki različnih soli, ki pride do mineralizacije organskih gnojil ali do prisotnosti rudninskih gnojil. V vrhnji plasti zemlje pa so prisotne tudi najrazličnejše drobnoživke, razne žuželke in ličinke, bubice in deževniki. Dobra rodovitna zemlja je torej vsaj v vrhnjih plasteh živa. Strukturo tal pa sestavljajo, glede na okolje, še glina, pesek, melj in prod, seveda v različnih razmerjih. Ti neorganski deli pa se vežejo na organske in skupaj ustvarjajo pogoje za rast rastlin.

Če so tla bogata z organskimi snovmi, to je če so bila bogata pognojena in obogatenja z gnojem ali kompostom, so tla bolj rahla in zračna, bolj mrvčasta, se pravi da so talni skupki bolj okrogli. Ko so tla glinasta, pa so ti skupki ploščati in zato niso zračni, zemlja učinkuje bolj težko.

Rastline črpajo torej hranilne snovi iz tal. Primerno razmerje med posameznimi elementi je važno za pravo spre-

jemanje hranil. Včasih prav zaradi nesorazmerja rastline propadajo. Najbolj očiten je npr. primer železove kloroze. Na apnenih tleh se namreč železo veže na apno in rastline ne morejo sprejeti dovolj železa. Kalcij ovira tudi sprejem fosforja, težko dostopen je tudi bor. To so opazili še zlasti vinogradniki, ki so nasadili nove vinograde na zemlji, ki so jo bili navozili iz dolin, in niso poskrbeli za zadostno založeno gnojenje z zrelem gnojem ali drugačnim organskim gnojilom. V takih primerih je nujno, da te površine pred posaditvijo trajnega nasada posejemo s kako poljščino, ki jo bomo nato zaorali in na ta način obogatili zemljo z nekaj organske snovi. Stroka zato priporoča analizo tal pred zasaditvijo trajnih nasadov, saj je potrebno ugotoviti predvsem razmerja med elementi.

Pomembno vlogo ima tudi pH faktor, to je kislost tal. Vsaka raztopina ima določeno kislost ali bazičnost, čista voda pa je nevtralna. Na kislost tal zelo neposredno vpliva kalcij. Apnenčasta zemlja, dolomit in kamninske moke, kalcevit in kalcijev oksid zmanjšujejo kislost tal. Z gnojili, ki vsebujejo

deracija avtonomnih enotnih demokratičnih stanovskih združenj in ima svoj sedež v Trstu ter deluje na celotnem območju dežele Furlanije-Juljske krajine.

Cilji, ki si jih postavlja, so seveda globalni. Saj želijo izboljšati pogoje za kmetovalce v vseh treh pokrajinah. Obenem bo Deželna kmečka zveza skrbela tudi za tesnejše stike z ustanovami in posamezniki iz republike Slovenije tako na strokovnem in poklicnem kot na gospodarsko družbenem področju.

Za predsednika Deželne kmečke zveze je bil izvoljen Alojz Debelis, izvoljena sta bila tudi oba podpredsednika: Ivan Humar bo zastopal Goriško, Michele Tomasetig videmsko pokrajino.

kalcij, gnojimo jeseni, ko so pridelki pospravljeni, saj v dobi rasti lahko pride do zastoj zaradi nenadne reakcije v tleh. Zato tla apnimo približno mesec dni pred gnojenjem z ostalimi gnojili. V nevtralni, rahlo kisli in rahlo bazični zemlji je sprejem najboljši.

Vedeti moramo, da rast pospešuje dušik, ki pa ga dež hitro izpere iz tal. Z njim gnojimo v času rasti. Sadnemu drevju in okrasnim rastlinam dodajamo dušikova gnojila ob koncu zime in še nekajkrat v manjših količinah do srede junija. Če je razvoj rastlin lep, ni potrebno dognojevanje. Če smo jeseni ali pozimi pognojili s hlevskim gnojem ali kakovostnim kompostom, dušično dognojevanje ni potrebno.

Fosfor je potreben za cvetenje in nastanek ter zorenje plodov. V kislih in močno apnenčastih tleh je skorajda nedostopen. Vendar pa ga voda ne izpira in se le počasi pomika v spodnje plasti zemlje. S fosforjem, ki ga v največjem odstotku dobimo v kostnih moka, gnojimo jeseni ali spomladi ob obdelavi tal.

Kalij je pomembno hranilo, ki vpliva na cvetenje in sploh na odpornost in vzdržljivost rastlin. Veliko ga je v težkih, glinastih tleh, a je rastlinam težko dostopen, ker je premočno vezan. Zato se na taki zemlji poslužujemo zelenega gnojenja. S podorninami izboljšujemo dostopnost kalija rastlinam, ker ga je veliko v zelenih delih rastlin.

Tudi magnezij je pomembno hranilo, ker vpliva na tvorbo listnega zelenila in je sestavni del klorofila. V primeru pomanjkanja magnezija, si pomagamo s škropljenjem listja s pripravki na osnovi magnezijevega oksida.

Imenovati pa moramo vsaj še bor in železo, saj sta oba nujno potrebna za lepo in zdravo rast rastlin.

ITALIJANSKO PRAVO

NEPREMIČNINSKE POGODBE MED ZAKONCEMA IN NJIHOVO OBDAVČENJE

DAMJAN HLEDE

26. člen zakona št. 131/86, ki ureja registrski davek, določa absolutno domnevo darilnosti za tiste prenose nepremičnin od enega na drugega zakonca oz. med sorodniki v ravni črti v vsakem primeru, ko je celotni znesek vseh davkov, ki bi težili nedarilni prenos (npr. kupoprodajni), nižji od tistega, ki bi bremenil isti prenos, ko bi bil izveden z darilno pogodbo. Načelo ne velja za menjalne pogodbe, a le dokler ni pokrit nižji znesek zamenjanih vrednosti, za izenačenja v sklopu delilnih pogodb in za prodaje v javnih dražbah. Domnevo opravičuje nevarnost izigrave davčnega zakona med osebami, ki jih združujejo tesne sorodstvene vezi. Stranke bi namreč brez te domneve lahko preprosto izbirale med naslavljanjem pogodbe kot kupoprodaje ali kot darila z izključnim ozirom na to, kar se v posameznem slučaju z davčnega vidika izplača, in sicer ne glede na to, ali je med njima prišlo do neformalnega denarnega izplačila ali ne (kar se vsekakor ponavadi dogaja).

Absolutnost domneve obstaja v nedopustnosti nasprot-

nega dokaza, kar pomeni, da v prisotnosti zgoraj navedenih pogojev, stranke ne morejo dokazati, da vsemu navkljub ni šlo za darilno pogodbo, ampak so v vsakem primeru vezane na načelo prevlade davčnega izračuna. Praksa kasacijskega sodišča pa je s tem v zvezi enotna v stališču, da so učinki omenjene domneve zgolj davčne narave, kar pomeni, da bo v prisotnosti pogojev za operativnost domneve pogodba ostala s civilnopravnega vidika še vedno npr. kupoprodaja, le da bo obdavčena tako, kot da bi šlo za darilno pogodbo. To je zelo pomembno, če pomislimo na posledice, ki jih imajo darilne pogodbe na dedovalna pravila. Povedati je treba, da je z davčnega vidika ponavadi vsekakor manj obremenjena darilna pogodba, saj je - med zakoncema in med sorodniki v ravni črti - prosta od davka na dedovanje vse do vrednosti 250 milijonov lir, registrski davek je v fiksni meri, Invim pa se nekako kompenzira z davkom na dedovanje. Poleg tega je nujen še hipotekarni in katastrski davek. Kupoprodaja pa je v različnih primerih različno obdavčena z registrskim davkom (4, 8 ali 15 %),

poleg tega pa jo bremenijo še Invim ter hipotekarni in katastrski davek. To vsekakor ne izključuje, da se v številnih primerih tudi kupoprodaja lahko izkaže za davčno manj obremenjujočo. Ravno v teh slučajih pa nastopi absolutna davčna domneva, o kateri teče beseda.

V primeru, ko stranki naslovita pogodbo kot kupoprodajo, medtem ko gre v resnici za darilo, ker ni prišlo do nobenega protiplačila, smo s civilnopravnega vidika v območju simulirane pogodbe (členi 1414 - 1417 civilnega zakonika), kar pomeni, da med strankama velja pogodba, ki sta jo resnično hoteli skleniti, ne pa tista, ki sta jo formalno sklenili, a to le v primeru, ko so bila pri slednji spoštovana pravila formalne in vsebinske narave, ki so potrebna za veljavnost prve - resnično hotene - pogodbe. V tem primeru torej lahko pride do tega, da davčna domneva povzroči obdavčenje pogodbe, kot če bi bila darilna, istočasno pa se s civilno-pravnega vidika pogodba tudi v resnici preimenuje v darilno.

DALJE

SLOVENSKO GOSPODARSKO ZDRUŽENJE
vošči svojim članom, njihovim
družinam in vsem prijateljem
vesele velikonočne praznike!

GOSERVIS d.o.o.-s.r.l.

GORICA - Ul. Roma 20, tel. 0481 537386-537020

GOSPODARSTVO

NOGOMET - KOŠARKA

LOV NA "DAVČNE RAJE"

Med posledice ekonomske globalizacije lahko prištejemo tudi veliko lahkoto, s katero se morejo ljudje in njihova bogastva premikati iz kraja v kraj, iz države v državo. Včasih se z njimi premaknejo tudi proizvodni procesi, največkrat pa gre za zgolj simulirano delokalizacijo, ki teži po vzpostavitvi davčnega bivališča v krajih, kjer je davčni pritisk zelo nizek ali celo odsoten.

Z zakonom št. 448/98, povezanem s finančnim manevrom za leto 1999, je italijanska država uvedla specifično normo, s katero začenja oz. pospešuje boj proti t.i. davčnim rajem, v zvezi z davkom na fizične osebe. Kadar fizična oseba prenese svoje anagrafsko bivališče v tujino, jo anagrafski uradi izbrisajo iz seznama bivaajočih oseb matične knjige in jo prepisujejo v poseben seznam Italijanov, ki prebivajo v tujini (Aire).

Z omenjenim zakonom je bila uvedena preprosta domneva, po kateri se imajo za bivaajoče, razen nasprotnega dokaza, vsi Italijani, ki so bili izbrisani iz seznama bivaajočih oseb in so se preselili v državo s privilegiranim davčnim režimom. To pomeni, da lahko davčna uprava obdavči vse dohodke, ki so jih omenjene osebe, bivaajoče v davčnih rajih, proizvedle kjerkoli, ne da bi zato morala dokazati lažnost bivališča, ki ga je oseba prijavila. Breme dokazovanja bo torej težilo davkoplačevalca, ki bo moral dokazati, da nima nobenega subjektivnega in časovnega odnosa z italijansko državo, da je torej njegovo bivališče v tujini resnično in ne fiktivno. Zakon je že v veljavi, ni pa še operativen, ker mora prej finančno ministrstvo izdati odlok, s katerim bo določilo seznam držav, ki so po mnenju Italije davčni raji. Do tega bo prišlo, pravijo, v naslednjih mesecih.

DH

SDGZ: SESTANEK Z ARHITEKTI, GEOMETRI IN INŽENIRJI

Slovensko deželno gospodarsko združenje je v četrtek, 24. marca, priredilo na sedežu v Trstu srečanje slovenskih geometrov, arhitektov in gradbenih inženirjev, da bi jim prikazalo svoje delovanje in sekcijo, ki je prav njim namenjena, in tudi zato, da bi jih seznanilo z nekaterimi novostmi sedanje italijanske katastrske reforme. Številne prisotne je pozdravil inž. Marko Stavar, geom. Franko Crevatin pa jim je govoril o novostih zakonodaje, ki se tiče gradbeništva in ocenjevanja vrednosti nepremičnin. Geom. David Bandi je prikazal načrt za Kraški park in zakon št. 42; o načrtovanju parka je spregovoril arh. Danijel Jarc, ki aktivno sodeluje pri načrtovanju parka. Razšli so se z obljubo, da se v kratkem spet snidejo.

MLADOST MATEMATIČNO NAPREDOVALA, JADRAN V PLAY-OFFU

Konec prejšnjega tedna je potekal v znamenju dveh pomembnih dogodkov za naš šport. V nogometu si je moštvo doberdobske Mladosti z zunanjo zmago proti Medeji 0:1 v 24. kolu 2. amaterske lige matematično zagotovilo napredovanje v 1. amatersko ligo. V košarkarski C ligi pa je Jadran Nuova Kreditna z zmago v gosteh proti Castelfrancu z izidom 69:71 dosegel uvrstitev v play-off.

Jadranove navijačice imajo razlog za zadovoljstvo (Foto Kroma)

Za Mladost je napredovanje v 1. amatersko ligo dobesedno zgodovinskega pomena, praznovanje, ki je po nedeljski tesni, a zaslužni zmagi v Medeji, trajalo pozno v noč, pa je še slajše, saj se to napredovanje ujema s praznovanjem ob 30-letnici kluba. Mladost ima po tej zmagi 58 točk na lestvici skupine D 2. amaterske lige (drugouvrščeni Fincantieri jih ima 49). Vedno v skupini D je Breg ne pričakovano izgubil doma proti Villi z 2:3, medtem ko je v skupini E Primorec remiziral v Medeuzzi z 1:1. V 3. amaterski ligi so vse naše ekipe zadovoljile (beležiti gre le en remi, drugače so same zmage), v 1. amaterski ligi je v 26. kolu štandreška Juven-

tina premagala Isonzo z 2:1, Sovodnje pa so remizirale v Aiellu brez gola. V promocijski ligi je Vesna z zmago proti Muggii z 2:1 ohranila kanček upanja za obstanek v ligi (z zadnjega je prišla na predzadnje mesto), medtem ko je Primorje remiziralo v Koprivnem z 1:1, Zarja/Gaja pa je doma proti Monfalconeju doživela že četrti zaporedni poraz (0:2).

Na košarkarskem področju so pri Športnem združenju Jadran zadovoljni, saj se je naša združena ekipa Jadran Nuova Kreditna s prej omenjeno zmago proti Castelfrancu uvrstila v play-off. V rumeni skupini za obstanek v C2 ligi je potekal slovenski derbi med Borom Radensko

in Domom Kmečko banko. Slavili so Borovci s 75:70, ki so po končanem prvem delu prvi na lestvici skupine za obstanek skupaj s Porcio, za matematičen obstanek v ligi pa potrebujejo še tri zmage. Vendar tudi za Dom ni vse izgubljeno. V beli skupini za obstanek D lige beležimo zunanjo zmago Kontovela proti Romansu s 57:74, medtem ko je Cicibona Prefabbricati Marsich v gosteh premagala Lego Nazionale s 56:79. V promocijski ligi je Breg z zmago proti Mediterraneani s 102:56 in istočasnim porazom vodilne ekipe Momo Gio proti San Vitu z osemindvajsetimi točkami sam na vrhu lestvice.

SESTANEK NA SEDEŽU SKGZ V TRSTU

PRIPRAVE NA PROSLAVLJANJE 130-LETNICE JUŽNEGA SOKOLA

V ponedeljek, 29. marca, so se na tržaškem sedežu Slovenske kulturno-gospodarske zveze sestali zastopniki Športnega združenja Bor in Združenja slovenskih športnih društev v Italiji s predsednikoma krovnih organizacij SKGZ in Sveta slovenskih organizacij Rudijem Pavšičem in Sergijem Pahorjem.

Delegacija SZ Bor, ki so jo sestavljali predsednik Aleksander Rustja ter odbornika Bojan Pavletič in Gorazd Pučnik, je krovni organizaciji seznanila z načrtovanim proslavljanjem 130-letnice ustanovitve Južnega Sokola v kolikor predhodnika današnjega - po vojni ustanovljenega - Bora. Športno združenje bo ob tako pomembni obletnici priredilo športne turnirje, izdalo bo knjigo

in priložnostno brošuro ter priredilo fotografsko razstavo. Niz jubilejnih pobud pa bo novembra meseca sklenila osrednja proslava.

S svojo 130-letnico predstavlja tako Bor - kljub vsiljenemu mirovanju v času fašizma - najstarejšo delujočo slovensko organizacijo v zamejstvu ter obenem drugo najstarejšo v celotnem slovenskem narodnem prostoru. Proslavljanje ustanovitve Južnega Sokola zadobi tako širši narodnostni pomen, saj tudi širšemu prostoru potrjuje in utemeljuje našo prisotnost.

Predsednika krovnih organizacij Pahor in Pavšič sta združenju Bor potrdila najširšo podporo pri organizaciji pomembne pobude. Ob finančni pomoči bosta krovni organizaciji obenem po-

segli pri vseh javnih institucijah v Sloveniji in Italiji, zato da proslava zadobi najširšo možno odmevnost. V ta namen bo v naslednjih dneh imenovan koordinacijski odbor, ki bo skrbel za stike in posredoval pri pristojnih sredinah.

TEŽAVNA ZMAGA ITALIJE, DRAGOCEN REMI SLOVENIJE

Prejšnji teden so odigrali kvalifikacijske tekme, veljavne za uvrstitev na evropsko nogometno prvenstvo. Italija je v Køpenhagenu s težavo in srečo premagala Dansko z izidom 1:2. Slovenska reprezentanca pa je dosegla dragoceno točko v Tbilisiju, kjer je proti Gruziji izenačila z izidom ena proti ena.

AKTUALNIM DOGODKOM NA ROB

ŠPORT, POLITIKA, VOJNA, ŠKANDAL

Kot se večkrat dogaja, se tudi tokrat dogodki na športnem, vojnem in političnem prizorišču prepletajo.

Poglejmo dogodke minulega konca tedna. Eden najboljših jugoslovanskih nogometašev, Predrag Mijatović, je napovedal, da ne bo igral za Real Madrid, dokler bodo trajali napadi zveze NATO na Zvezno republiko Jugoslavijo. Pozivu jugoslovanske nogometne zveze pa se ne namerava podrediti branilec Siniša Mihajlović, ki je izjavil, da bo redno oblekel Laziov dres.

Preidimo na košarkarsko področje. Eden najboljših srbskih igralcev na svetu, as bolonjskega evropskega prvaka Kinderja, Danilović, je pozval množico rojakov, ki branijo barve raznih peterk po vsem svetu, naj zaigrajo, na dres pa naj si nadenejo črn trak v znak žalovanja.

Škandalozna odločitev Mednarodne košarkarske zveze Fiba s sedežem v Parizu: najprej je zaradi novonastalih razmer v Zvezni republiki Jugoslaviji, in ker Črnogorci tre-

nutno ne morejo zapustiti svoje domovine, odpovedala povratno polfinalno srečanje pokala Saporta v Solunu med Budućnostjo iz Podgorice (nekoč Titograda, prestolnice Črne gore) in Benettonom iz Trevisa. Nato pa je zaradi tega že vnaprej podarila zmago Benettonu. Res lep primer vmešavanja politike v šport! Tako je vsaj poročala Slovenska tiskovna agencija STA. Zelo razširjeni italijanski športni in nekoč sploh najbolj brani državni dnevnik La Gazzetta dello Sport je sicer v soboto, 27. marca, na 25. strani objavil izpod peresa nepodpisanega avtorja kratkega članka drugačno verzijo. Vir novice tudi ni objavljen. Tekmi v Solunu in s tem potencialni zmagi v zanje veliko bolj naklonjenem okolju kot v Italiji naj bi se odločilo samo vodstvo Budućnosti, češ da so itak že v prvi tekmi izgubili za 16 točk...

Na kateri strani je zdaj resnica?

RAZOČARANI KOŠARKAR

DOMAČA ODBOJKA

SKORAJ SAME ZMAGE NAŠIH EKIP

Naše odbojkarke ekipe so konec prejšnjega tedna odigrale enega od svojih najboljših kol v letošnjem prvenstvu. V moški konkurenci beležimo v C ligi same zmage z izidi 3:0. Enak izid je tudi v D ligi, le da se je tu odigral slovenski derbi med Našim praporjem in Borom. V derbiju mora pač nekdo izgubiti. Krajši konec so potegnili Borovci, ki so klonili z izidom 3:0.

V ženski konkurenci beležimo v C ligi zmago Nuove Kreditne, ki je v gosteh premagala Publiuno z izidom 0:3, in Olympie Kmečke banke, ki je prav tako v gosteh, in sicer v Čenti, premagala domači Simmac z 2:3. Val Siderimpes pa je v gosteh izgubil proti ekipi SGM Consulting s 3:0. V D ligi gre beležiti zmago Bora Friulexport, ki je v gosteh premagal Sattec z 2:3.

AVTOMOBILIZEM

ALBERT ZENIČ ČILJA NA STOPNICKE

V petek, 26. marca, so v lokalu El Gato Mato na Proseku predstavili nov dirkalni avto dallara 398, s katerim bo slovenski tržaški avtomobilski pilot Albert Zenič (na sliki) tudi letos tekmoval v avstrijskem in srednjeevropskem avtomobilskem prvenstvu formule 3.

Zenič, ki vodi avtomobilski dirkalni klub Azeta team, se želi v letošnjem prvenstvu visoko uvrstiti, in sicer med prve tri najboljšje. V lanskem prvenstvu je osvojil končno četrto mesto na avstrijskem, končno deveto mesto pa na srednjeevropskem prvenstvu. Nova dallara 398, s katero bo Zenič letos tekmoval, pa predstavlja veliko upanje za boljše uvrstitve.

Prvič se bo zamejski pilot preizkusil z novim dirkalnikom čez slaba dva tedna na reškem dirkališču Grobnik. Prva dirka, veljavna za srednjeevropsko prvenstvo, na kateri bo nastopil Zenič, pa bo v nedeljo, 25. aprila, v Brnu na Češkem.

*Vesele velikonočne
praznike ti želiyo*

**SLOVENSKE
ZADRUŽNE
BANKE**

ZADRUŽNA KRASKA
BANKA

ZADRUŽNA KREDITNA BANKA
DOBERDOB

ZADRUŽNA KREDITNA BANKA
V SOVODNJAH

TVOJE DOMAČE BANKE